

**T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**FUTBOLCULARIN ANTRENÖRLERİNE GÜVEN
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Bekir YİĞİT

Çorum 2021

FUTBOLCULARIN ANTRENÖRLERİNE GÜVEN DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Bekir YİĞİT

**Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

**TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Zafer DOĞRU**

Çorum 2021

ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlayıp sunduğum “Futbolcuların Antrenörlerine Güven Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin fikir/hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

İmza

9 Temmuz 2021
Bekir YİĞİT

ÖN SÖZ

Öncelikle yüksek lisans sürecinde araştırmamızın her aşamasında değerli görüş ve öneriyle beni yönlendiren, sabırla dinleyen, tecrübelerini, maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Zafer DOĞRU hocama en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Lisansüstü eğitimim süresince bilgi ve deneyimleri ile bana yol gösteren değerli hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Tamamlamış olduğumuz çalışmanın çeşitli aşamalarında görüş ve düşüncelerinden faydalandığım, Prof. Dr. Faruk YAMANER, Doç. Dr. Ali AYCAN, Dr. Öğr. Üyesi Yetkin Utku KAMUK'a ve Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünün akademik ve idari personellerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak tüm bu süreçte her daim arkamda olan çok değerli aileme teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ETİK BEYANNAMESİ	iii
ÖN SÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR VE SEMBOLLER	vii
ÇİZELGELER LİSTESİ	viii
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı	4
1.2 Problemler	4
1.3 Alt problemler	4
1.4 Hipotezler	5
1.5 Sınırlılıklar	6
1.6 Sayıtlılar	6
2. GENEL BİLGİLER	7
2.1 Antrenörün Tanımı ve Kişilik Özellikleri	7
2.2 Antrenör Tipleri.....	9
2.3 Antrenör-Sporcu İlişkisi	10
2.4 Antrenör Sporcu Çatışması	13
2.5 Antrenör Sporcu İletişimi	14
2.6 Güven Kavramı	21
2.7 Sporda Güven Kaynakları	23
2.8 Antrenöre Güven	25
2.9 Antrenör-Sporcu İlişkisiyle İlgili Yapılan Çalışmalar	27
3. MATERYAL VE YÖNTEM	37
3.1 Veri Toplama Araçları	37
3.1.1 Kişisel bilgi formu.....	37
3.1.2 Antrenöre güven ölçeği (AGÖ).....	37
3.2 Araştırmanın Modeli	39
3.2.1 Araştırmanın evreni	39
3.2.3 Örneklem büyüklüğünün belirlenmesi	39
3.2.2 Araştırmanın örnekleme.....	40
3.3 Veri Toplama Süreci	40
3.4 Kullanılan İstatiksel Analiz Yöntemleri.....	40
4. BULGULAR	42
5. TARTIŞMA	72
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	87
KAYNAKLAR	91
EKLER	98

ÖZGEÇMİŞ.....	107
----------------------	------------

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AGÖ	: Antrenöre Güven Ölçeği
DFA	: Doğrulayıcı Faktör Analizi
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
NCAA	: Ulusal Kolej Spor Birliği
<i>p</i>	: Anlamlılık Düzeyi
<i>sd</i>	: Serbestlik Derecesi
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
SS	: Standart Sapma
TDK	: Türk Dil Kurumu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
UEFA	: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
<i>X</i>	: Ortalama
%	: Yüzde

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 3.1: Uyarlanan antrenöre güven ölçeğinin güvenilirlik katsayıları	38
Çizelge 3.2: AGÖ için doğrulayıcı faktör analiz uyum indeksleri	38
Çizelge 3.3: Normallik testi.....	40
Çizelge 4.1: Araştırmaya katılan futbolculara ait tanımlayıcı istatistikler.....	43
Çizelge 4.2: Futbolcuların AGÖ puanları.....	44
Çizelge 4.3: Futbolcuların cinsiyet değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları.....	44
Çizelge 4.4: Futbolcuların cinsiyet değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney <i>U</i> testi ile incelenmesi.....	45
Çizelge 4.5: Futbolcuların yaş değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları.....	45
Çizelge 4.6: Futbolcuların yaş değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney <i>U</i> testi ile incelenmesi.....	46
Çizelge 4.7: Futbolcuların eğitim durumları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları	47
Çizelge 4.8: Futbolcuların AGÖ puanları ortalamalarının eğitim değişkeni bakımından Kruskal-Wallis <i>H</i> testi ile incelenmesi.....	47
Çizelge 4.9: Futbolcuları eğitim durumu değişkenine göre ikili karşılaştırmaları Mann-Whitney <i>U</i> testi.....	48
Çizelge 4.10: Futbolcuların sporculuk yaşı değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları	50
Çizelge 4.11: Futbolcuların spor yaşları bakımından AGÖ'nden elde ettikleri puanların ortalamalarının Kruskal-Wallis <i>H</i> testi ile incelenmesi	51
Çizelge 4.12: Futbolcuların spor yaşı değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanlarda farkın Mann-Whitney <i>U</i> testi ile incelenmesi	51
Çizelge 4.13: Futbolcuların takımda geçirdikleri süre değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları	54
Çizelge 4.14: Futbolcuların takımda geçirdikleri süre bakımından AGÖ'nden elde ettikleri puanların ortalamalarının Kruskal-Wallis <i>H</i> testi ile incelenmesi.....	54
Çizelge 4.15: Futbolcuların antrenörleri ile çalışma süresi değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları.....	55
Çizelge 4.16: Futbolcuların antrenörleri ile çalışma süreleri bakımından AGÖ'nden elde ettikleri puanların ortalamalarının Kruskal-Wallis <i>H</i> testi ile incelenmesi	56
Çizelge 4.17: Futbolcuların oynadıkları takımın statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları.....	56
Çizelge 4.18: Futbolcuların oynadıkları takımın statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney <i>U</i> testi ile incelenmesi	57
Çizelge 4.19: Futbolcuların oynadıkları takımdaki statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları.....	57

Çizelge 4.20: Futbolcuların oynadıkları takımdaki statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney <i>U</i> testi ile incelenmesi.....	58
Çizelge 4.21: Futbolcuların antrenörlerinin cinsiyeti değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları	59
Çizelge 4.22: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin cinsiyetine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney <i>U</i> testi ile incelenmesi	60
Çizelge 4.23: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin yaşları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları.....	60
Çizelge 4.24: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin yaşları değişkenine göre AG'den elde ettikleri puanların Kruskal-Wallis <i>H</i> testi ile incelenmesi.....	61
Çizelge 4.25: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin yaşları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney <i>U</i> testi ile incelenmesi.....	62
Çizelge 4.26: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin kademesi değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları.....	65
Çizelge 4.27: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin kademesi değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalamasının Kruskal-Wallis <i>H</i> testi ile incelenmesi.....	66
Çizelge 4.28: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin antrenörlük deneyimleri değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları	67
Çizelge 4.29: Futbolcuların antrenörlerinin antrenörlük deneyimleri açısından AGÖ'den elde ettikleri puan ortalamalarının Kruskal-Wallis <i>H</i> testi ile incelenmesi.....	67
Çizelge 4.30: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin eğitim düzeyleri değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları.....	68
Çizelge 4.31: Futbolcuların antrenörlerinin eğitim düzeyleri açısından AGÖ'den elde ettikleri puan ortalamalarının Kruskal-Wallis <i>H</i> testi ile incelenmesi	69
Çizelge 4.32: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin eğitim durumlarına göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney <i>U</i> testi ile incelenmesi.....	69

FUTBOLCULARIN ANTRENÖRLERİNE GÜVEN DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

YİĞİT, Bekir, Futbolcuların Antrenörlerine Güven Düzeylerinin İncelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi), Çorum, 2021.

Bu çalışmanın amacı futbolcuların antrenörlerine güven düzeylerinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda Samsun ilinde halen aktif olarak spor yapan lisanslı ve liglerde yarışan 193 erkek, 30 kadın toplam 223 futbolcudan veri toplanmıştır. Çalışmada “Kişisel Bilgi Formu” ve “Antrenöre Güven” ölçeği kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; güven boyutunda yalnızca futbolcuların oynadıkları takımdaki statülerine göre farklılık gösterdiği; eşitlikçi tutum boyutunun futbolcuların spor yaşı ve oynadıkları takımdaki statülerine farklı olduğu; yardımseverlik boyutunun üç boyutta farklılık gösterdiği bunlarında; futbolcuların spor yaşı, oynadıkları takımdaki statüleri ve çalıştıkları antrenörlerinin eğitim düzeylerine göre farklılaştığı; doğruluk boyutunda, futbolcuların yaşları, eğitim durumları, sporculuk yaşları ve takımdaki statüleri arasında farklılıklar olduğu; uzmanlık boyutu futbolcuların, yaş, eğitim durumu ve oynadıkları takımdaki statülerine göre değişmektedir; adanmışlık/bağlılık boyutunda herhangi bir alt grupta fark yoktur; iş birliğine hazır olma boyutu futbolcuların oynadıkları takımdaki statülerine göre değişirken; son olarak performans boyutu futbolcuların eğitim durumu ve çalıştıkları antrenörlerin yaşlarına göre farklılık göstermektedir. Bunlara ek olarak diğer değişkenlerde anlamlı fark ortaya çıkmamıştır. Sonuç olarak, antrenörler açısından; antrenörler kendi sporcularına uygulayarak takım sporcularının kendisine güven konusunda zayıf ve güçlü yönlerini görmelerini sağlayabilir. Antrenörlerin zayıf oldukları boyutlarda iyileştirme çalışmaları yapmaları gerektiğini fark etmelerine yardımcı olabilir. Antrenör-sporcu kapsamında başarıda önemli olan güvenin inşa edilerek performanta gelişme ve iyileşmeler sağlanabilir. Sportif güven, her seviyedeki sporcular için kritik bir başarı faktörü olarak kabul edilebilir yapılan antrenmanlar, beslenme ve diğer etkenler kadar “antrenöre güven” sportif başarıda kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Futbolcu, Antrenör, Güven

ASSESSING THE LEVELS OF TRUST IN THE COACH OF SOCCER PLAYERS

ABSTRACT

YİĞİT, Bekir, Assessing the levels of trust in the coach of soccer players, (Master's Thesis), Çorum, 2021.

The purpose of this study was to examine the trust level of soccer players in their coaches. To this aim, the data from a total of 223 licenced soccer players, 193 male and 30 female, still active soccer players competing in leagues in Samsun province were collected. The Personal Information Form and the Trust in the Coach Scale were used. Statistical analyses revealed that the soccer players varied only by their status in their team in the trust dimension; the justice dimension varied according to the sport age and their status in their team (amateur/professional) the soccer players; the benevolence dimension varied in three variables; sport age, their status in their team (amateur/professional) and education level; there were differences between age, education level, sporting age and their status in their team (amateur/professional) of the soccer players in the integrity dimension; the competence dimension varied according to the age, educational level and their status in their team (amateur/professional) of the soccer players; there was no difference in any subgroups in the commitment dimension; the cooperate dimension varied according to their status in their team (amateur/professional) of the soccer players and finally the performance dimension varied according to the educational level of the soccer players and their coach's age. No significant differences were found in any other dimensions. As a results it can be told that coaches can enable team players to see their weak and strong aspects in terms of trust by applying it to their own players. Coaches may use scale to conduct enhancement studies in dimensions where they are weaker, which may help them realize. Developments and enhancements can occur in performance by building trust which plays a key role in success in terms of coach-athlete. Sportive trust can be accepted as a critical success factor for athletes at all levels. "Trust in the coach" is of critical importance in the sportive success as much as training, nutrition and other factors.

Keywords: Soccer Player, Coach, Trust

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında spor insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olarak görülebilir. Spor bireylere fiziksel kazanım getirdiği kadar ruhsal ve sosyal kazanımlar da getirmektedir ve bu konudaki incelemeler bu bağlamda yapılmalıdır (Yarımkaya, Akandere, & Baştuğ, 2014). Spor bireylere kendilerini ifade etmelerine olanak sağlayan bir ortam vermekte ve getirdiği sosyalleşme ile de birleşerek psiko-sosyal gelişim sürecini hızlandırmaktadır. Bireyler kişisel gelişim sağlamak ve özgüven kazanmak için başarı duygusu yaşamaya gereksinim duyarlar. Spor bireyin başarı kazanabileceği alanlardan birisidir. Spor iletişim açısından da önemlidir; sporcu antrenör ile kurduğu ilişki sayesinde fiziksel ve psiko-sosyal gelişimini hızlandırır (Jowett & Cockerill, 2002).

Sporcunun performansı kişisel etkenlerin yanında kişiler arası yani antrenör-sporcu arası etkenlerin bir birleşimi olduğu kabul gören bir durumdur. Sporcuların dolayısı ile futbolcuların bireysel özelliklerinin bir etken olarak değerlendirildiği kadar bireyler arası etkenlere de özen gösterilmeli, dikkate alınmalıdır. Sporcunun performansında sporcu-antrenör ilişkileri de önemli bir konuma gelmektedir. Yıldız, S. M. (2011) çalışmasında, antrenörler, sosyal etkileşimlerin kalitesini ve dolayısıyla oyuncular arasında tükenmişlik insidansını azaltmak için lider-üye değişiminin kalitesini iyileştirmek için bilgilerini, uzmanlıklarını ve diğer mevcut kaynakları kullanmalıdır. Bu tür çabalar, oyuncu ve takım performansını iyileştirmeye yardımcı olacaktır ve bunun için profesyonel spor psikologlarından yararlanılması gerektiğini de belirtmektedir.

Performansı arttıran psikolojik etkenler arasında kendine güven kavramını da saymaktadır. Spor psikologlarına göre kendine güven, bireyin gereken davranışı başarı ile gerçekleştirebileceğine inanması olarak görülebilir. Weinberg & Gould'a göre sportif kendine güven ise spordaki istenen davranışı gösterebileceğine bireyin inanmasıdır (Yıldırım, 2013).

Literatüre göre sportif kendine güven kavramı sürekli sportif kendine güven ve durumluk sportif kendine güven olmak üzere ikiye ayrılır. Vealey'e göre sürekli sportif

kendine güven duyan bireyler sportif başarı kazanmak için kendi yeteneklerine güvenirlir. Diğer yandan durumluk sportif kendine güven de bu yeteneklere bazı zamanlar güvenilmesidir (Çetinkaya, 2015). Sportif ortamda özgüvenin ortaya çıkması için bireyin kendi koymuş olduğu hedeflere veya antrenör, aile gibi dış aktörlerin koymuş olduğu hedeflere ulaşması gerekir. Kısa vadeli hedeflere ulaşan birey sportif anlamda özgüven kazanır (Işık, 2018). Çevrenin koymuş olduğu hedeflere yönetici, medya, taraftarlarda eklenebilir.

Sportif güven, her seviyedeki sporcular için kritik bir başarı faktörü olarak kabul edilir. Araştırmacılar, spora olan güvenin tek boyutlu bir yapıdan ziyade çok boyutlu bir yapı olduğunu öne sürmüşlerdir ve spor kendine güven modeli, sporda başarı için önemli olan üç tür spor güveni (yani, fiziksel beceriler ve antrenman, bilişsel verimlilik ve dayanıklılık) tanımlamıştır. (Machida, Otten, Magyar, Vealey, & Ward, 2017). Sportif özgüveni yüksek sporcuların strese daha dayanıklı, olumsuz durumlarda iyimser olma ihtimalleri daha yüksektir (Ekinci, Özdilek, Deryahanoğlu, & Üstün, 2014). Sporcular benlik kavramları çerçevesinde hareket ettiklerinde özgüven ve özyeterlilik hissederler. Ancak bu durumun tersi varsa öz değerlendirmelere kendilerine atadıkları rollerden ayrışır, beklenen davranışlar kendi isteklerinin dışına çıkar ve özgüvenleri düşer (Çetinkaya, 2015). Spor ortamı antrenman ve müsabaka ortamlarındaki antrenör-sporcu ilişkileri ile karakterize edilebilir. Antrenör-sporcu ilişkileri sosyal ve dinamik özellikleri bakımından bileşenleri fazladır ve bu durum antrenör sporcu ilişkileri, performans, başarı gibi konuları incelemeyi zorlaştırır.

Antrenör-sporcu ilişkisini; temel antrenör-sporcu gerekliliklerini ve sosyal ilişkiyi yakınlık (closeness), iletişim ve hedeflerin/hedeflerin belirlenmesini eş-oryantasyon (co-orientation) ve rollerin kabulü ve saygısını tamamlayıcılık (complementarity) şeklinde ele almışlardır. Sporcuların (yüzücü) antrenörleri ile ilişkiler kurma konusuna önem verdiklerini vurgulamışlardır (Philippe & Seiler, 2006). Yakınlık, birbirini sevmeye, güvenme ve saygı duyma gibi ilişki özellikleri içeren duygusal veya duygusal bir karşılıklı bağımlılık olarak tanımlanır. Eş-oryantasyon işbirliği veya bunlara karşılık gelen inançlar, değerler, çıkarlar ve hedefler açık iletişim yoluyla kolaylaştırılır ve diyalog, müzakere ve karar vermeyi içerir. Tamamlayıcılık, ekip çalışması, karşılıklı yardımlaşma, işbirliği duygusunu teşvik eden etkileşim türü olarak işlevselleştirilmiştir.

Spor kulüpleri ve sporcular için yüksek performans ve başarı sağlanabilmesi için antrenör en kritik noktadadır ve gelecek hedeflerini, planlarını belirleyen, özgün yöntemler ile bunlara ulaşılmasını sağlayan odur. Antrenör sporcular ile devamlı beraberdir. Bu sayede sporcuları en iyi o tanır ve ihtiyaçlarını bilir, karşılar. Sporcuyla spor anlamında çalıştırmak antrenörün işlerinden yalnızca bir tanesidir. Antrenörün karakter özellikleri sporcu üzerinde büyük etkiye sahiptir (Çalışkan G. , 2001; Güzel, 2008; Yücel, 2010). Sporcular antrenörlerinden spor dışı ortamlarda ve sorunlarında da destek görmek isterler.

Bu çalışmanın amacı futbolcuların antrenörlerine güven düzeylerinin incelemektir. Spor ve sporcular genel olarak toplumsal yapı içerisinde ilgi odağı konumundadır. Özellikle popüler spor branşlarında bu ilgi daha yoğun olarak yaşanmaktadır. Bu ilginin aktörleri sporcular, antrenörler, kulüp yöneticileri ve seyircilerdir bunlara ek olarak, basın, televizyon gibi spor endüstrisi içerisinde bulunan diğer bileşenlerdir. Sporcuların ortaya koydukları veya koyacakları performans diğer ilgili olanların (tarafhtarlar, basın, yiyecek içecek satıcıları, reklam gibi) takip ettiği bir sosyal olgudur. Yoğun ilgi ve beklenti, sporcuların antrenörleri ile olan ilişkilerinin araştırılması ve bu konuda çalışmalar yapılmasına yol açmıştır. Yapılan çalışmalar, antrenörlerin liderlik özellikleri (Filiz & Demirhan, 2017; (Altıntaş, Çetinkalp, & Aşçı, 2012), antrenörün davranışlarını etkileyen faktörlerin neler olduğu, durumsal ve demografik özelliklere, liderlerin davranışlarının sonuçlarına, liderlerin davranışlarının sporcularının performanslarını nasıl etkilediğini anlamaya ve sporcuların memnuniyeti üzerine odaklanmıştır (Filiz & Demirhan, 2017). Vieira & Palmer, (2012) çalışmalarında, antrenör-sporcu ilişkisi içinde ‘güvenin’ antrenörlük sürecinde önemli bir boyut olduğunu (Gyllensten ve Palmer ile O'Broin ve Palmer'a atıfta bulunarak) ve algılanan özyeterliliğin muhtemelen performansın artmasına yol açtığını ortaya koymuş ve bunu ölçmek üzere Coaching Skills Self-Efficacy Scale (CSSSES) ölçeğini geliştirmiştir. Antrenörlerin liderlik özellikleri ile ilgili önemli çalışmaları “Preferred leadership in sports” (Chelladurai and Saleh, 1978) ve yine “Dimensions of leader behavior in sports: development of a leadership scale” (Chelladurai and Saleh) isimli çalışmaları ile yapmışlardır. Zhang & Chelladurai'nin (2013) çalışmaları alanda yapılan önemli çalışmalardır.

Futbol branşında sporcuların antrenörlerine güven düzeylerinin incelenmesi bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı futbolcuların antrenörlerine güven düzeylerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesidir.

1.2 Problemler

Futbol branşında spor yapan sporcuların antrenöre güven düzeyleri, cinsiyet, yaş, eğitim, sporculuk yaşı, takımda bulunma süresi, antrenörle çalışma süresi, takımın statüsü, takımındaki statüleri, antrenörün cinsiyeti, antrenörün yaşı, antrenörün antrenörlük kademesi, antrenörün antrenörlük deneyimi ve antrenörün eğitim düzeyi yönünden farklılıklar var mıdır?

1.3 Alt problemler

- a) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında cinsiyet değişkeni açısından fark var mıdır?
- b) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında yaş değişkeni açısından fark var mıdır?
- c) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında eğitim değişkeni açısından fark var mıdır?
- d) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında sporculuk yaşı değişkeni açısından fark var mıdır?
- e) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında takımda bulunma süresi değişkeni açısından fark var mıdır?
- f) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından fark var mıdır?
- g) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında takımın statüsü (Amatör/Profesyonel) değişkeni açısından fark var mıdır?
- h) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında takımındaki statülerinin (Amatör Futbolcu/Profesyonel Futbolcu) değişkeni açısından fark var mıdır?
- i) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün cinsiyeti değişkeni açısından fark var mıdır?

- j) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün yaşı değişkeni açısından fark var mıdır?
- k) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün antrenörlük kademesi değişkeni açısından fark var mıdır?
- l) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün antrenörlük deneyimi (Kaç yıldır antrenörlük yapıyor?) değişkeni açısından fark var mıdır?
- m) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün eğitim düzeyi açısından fark var mıdır?

1.4 Hipotezler

- a) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında cinsiyet değişkeni açısından fark yoktur.
- b) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında yaş değişkeni açısından fark yoktur.
- c) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında eğitim değişkeni açısından fark yoktur.
- d) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında sporculuk yaşı değişkeni açısından fark yoktur.
- e) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında takımda bulunma süresi değişkeni açısından fark yoktur.
- f) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından fark yoktur.
- g) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında takımın statüsü (Amatör/Profesyonel) değişkeni açısından fark yoktur.
- h) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında takımındaki statülerinin (Amatör Futbolcu/Profesyonel Futbolcu) değişkeni açısından fark yoktur.
- i) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün cinsiyeti değişkeni açısından fark yoktur.
- j) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün yaşı değişkeni açısından fark yoktur.

- k) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün antrenörlük kademesi değişkeni açısından fark yoktur.
- l) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün antrenörlük deneyimi (Kaç yıldır antrenörlük yapıyor?) değişkeni açısından fark yoktur.
- m) Futbolcuların, antrenöre güven puanları arasında antrenörün eğitim düzeyi açısından fark yoktur.

1.5 Sınırlılıklar

- a) Araştırma Samsun ilinde aktif olarak spor yapan lisanslı ve liglerde yarışan sporcularla (18 yaş altı ve üstü) sınırlıdır.
- b) Araştırmada elde edilen bulgular Antrenöre Güven Ölçeğinden elde edilen verilerle sınırlıdır.
- c) Araştırmada ele alınan sosyo-demografik özellikler Kişisel Bilgi Formundan elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.6 Sayılılar

- a) Araştırmaya katılan futbolcuların düşüncelerini tam ve doğru şekilde yansıttıkları ve ölçekteki ifadelerle yansız, samimi ve gerçek görüşlerini yansıtacak şekilde cevap verdikleri varsayılmıştır.
- b) Çalışmaya katılan futbolcuların bilgi formlarını doğru doldurduğu varsayılmıştır.
- c) Örneklem grubunun evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde antrenöre güven kavramının açıklamasına, yurt içinde ve dışında yapılmış çalışmalara ve elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

2.1 Antrenörün Tanımı ve Kişilik Özellikleri

Antrenör kavramı birçok farklı şekilde tanımlanmıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü Antrenör çalışma usul ve esasları yönergesi Antrenörü; “İlgili spor dalında eğitim gördüğü kademedeki programları başarı ile tamamlayarak bulunduğu kademe için Genel Müdürlükten ve/veya federasyonlardan belge alan, sporcuları veya spor takımlarını ulusal ve uluslararası kural ve tekniklere uygun olarak yetiştirmek, yarışmalara hazırlanmalarını ve yarışmalarını, gelişmelerini takip etmek görev ve yetkisine sahip, spor teşkilatında kadrolu, sözleşmeli, hizmet alımı ve/veya fahri statüde çalışanlar” olarak tanımlar (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2021). Antrenör sayesinde sporcu kendi performansını en iyiye ulaştırabilmektedir. Sporcuya öğretmekten ziyade görevi öğrenmeye yardımcı olmaktır (Whitmore, 2002). Sevim, Tuncel, Erol & Sunay’a (2001) göre antrenör; “bireysel veya takım spor dallarında sporculara veya spor takımlarına planlı, uygulamalı çalışmalar yaptıran ve aynı zamanda yarışmaya veya müsabakaya hazırlayan kişilerdir”. Türk Dil Kurumuna [TDK] (2021) göre antrenör: “Bireysel veya takım spor dallarında, sporcuyu eğiten, geliştiren, yetiştiren ve çalıştıran kişi”dir. Genel itibariyle antrenör, sporcuların belirli hedeflere yönelik olarak fiziksel, zihinsel, duygusal (psikolojik) ve sosyal kapasitelerini arttırmaları için yardımcı rol oynayan, bilimsel yöntemler ile sporcunun antrenmanlarını düzenleyen, bu amaçla özel eğitim almış olan bireydir. Bu tanım çerçevesinde antrenörlük işinin etkileşim halinde olunan sporcuları motive etmeye ve hedeflerine ulaşmaları için yönlendirme yapmaya dayanan bir nevi liderlik sanatı şeklinde nitelenmesi mümkündür (Konter, 2006a).

Antrenör, 3289 Sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 2, 30 ve 31 inci maddeleri ile 16/8/2002 tarihli ve 24848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Antrenör Eğitim Yönetmeliği doğrultusunda taşrada yahut

merkezde, spor teşkilatında ve federasyonlarda kadrolu, sözleşmeli, hizmet alımı ve/veya fahri olarak görev yapar, yerli veya yabancı olabilir ve GSB mevzuatına göre görevlendirildikleri birimlerin görev, yetki ve sorumluluklarının gerektirdiği şekilde çalışır (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2021).

Sporcu oldukça yetenekli olabilir, sporu ciddiye alan çalışkan bir mizacı da olabilir ancak bunlar başarılı olması adına antrenörün desteğine ihtiyaç duymasını engellemez. Sporcu yalnızca kendi becerileri ile ancak bir ölçüde başarı kazanabilmektedir. Antrenörün eğitim vermek veya sporcuyu çalıştırmaktan öte, spor bilimcilerinden, spor psikologlarından ve spor hekimlerinden bilgi alır ve bunları kendi yorumları ile beraber sporcusunun yararına kullanır. Fakat bunun gerçek olabilmesi için antrenör sorumluluğunun bilincinde, kendi bilgilerini güncel tutan, çağdaş eğitim yöntemlerini uygulayan birisi olmalıdır (Doğan M. , 2016). Bu çerçevede antrenör şu karakter özelliklerine sahip olmalıdır (Sevim, Tuncel, Erol, & Sunay, 2001);

“Spor Bilgisi: Antrenör hangi branşın uzmanı ise o branşta bilgili ve yeniliklere açık olmak durumundadır. Sporcu antrenörün bilgili olduğuna güvenmelidir. Antrenör branşının kurallarını, teknik ve taktiksel yönlerini bilmelidir.

İlgi Düzeyi: Antrenör, çalıştırdığı sporculara eşit ilgiyi sağlayabilmek durumundadır. Gösterdiği ilgiye sporcunun özel hayatı da dahildir. Antrenörün ilgisi sürekli olmalı ve kendi kişisel gelişimine özen göstermelidir.

Dürüstlük: Antrenör, hem kendisine hem de sporcularına karşı dürüst davranmalıdır. Sporcular performanslarının üst seviyede olması halinde antrenörden haklarını alabileceklerine güven duymalıdır.

Örnek olma: Antrenörün tutum ve davranışları sporcuları için örnek davranışlar olmalıdır.

Olgunluk: Sporcuların olası eksik ve kötü taraflarını antrenör yapıcı bir şekilde karşılamalı ve düzeltmeye çalışmalıdır.

Değişebilirlik: Antrenörün kendi dünya görüşü ve inandığı spor kültürü yeni bilgilere kapalı olmamalı, sürekli güncel tutulmalıdır. Antrenör monoton olmamalıdır.

Zeka: Bir antrenör araştırmacı, meraklı ve yaratıcı fikirlere sahip olmalıdır. Bu özellikler IQ testi skorundan daha önemlidir.

İnatçı ve ısrarlı olmak: Antrenör sorun yaşasa da sıkıntı ve mağlubiyetle karşılaşsa da ümidini kaybetmemeli, başarı kazanmakta ısrar etmelidir. Olumsuz durumlar her antrenörün hayatında kaçınılmaz olarak yaşanacak durumlardır ancak geçicidir.

Sabırlı olmak: Bir antrenörün başarılı olması değişme veya gelişmenin sağlanamadığı durumlarda dahi sistemli çalışmaya devam etmesini

gerektirir. Sporcular bireysel veya bir grup olarak hemen gelişim göstermeyebilirler. Bu açıdan sabırlı olmak ve beklentileri makul tutmak gereklidir.

Kendini kontrol edebilme: Antrenör, bilhassa da müsabaka esnasında, anlık durumlardan etkilenmemeli, soğuk kanlı olmalıdır. Bunu başaramazsa gerginliği sporculara yansır ve başarılı olma şansı azalır.

Organizasyon: İyi bir antrenör olmak için zamanın iyi yönetilmesi ve sporcunun amaçlara kanalize edilebilmesi olmazsa olmazdır.

Mizah duygusu: Antrenörün sporcusu ile şakalaşabilmesi iyi iletişim becerilerinin bir göstergesidir. Bu açıdan mizah duygusu çok önemli olabilmektedir.

Dikkatli ve çalışkan olmak: Antrenör çalışma şartlarını iyileştirmek adına gelen gereksinim ve isteklere olumlu cevap verebilmelidir. Antrenör işine önem verdikçe ve antrenmanları hem nitelik hem nicelik olarak doğru ayarladıkça sporcu daha başarılı olacaktır”.

2.2 Antrenör Tipleri

Antrenörler nasıl bir antrenörlük tarzı konusunda karar vermekle mükelleflerdir ve bu karar çok önemlidir. Antrenörün antrenörlük stili alacağı kararları, hangi yetenekleri ve stratejilerin öğreteceğini, yarışma organizasyonunu, disiplin metotlarını ve sporculara vereceği rolleri belirlemektedir (Konter, 2006a). Antrenörlük stilleri üç temel stilden meydana gelmektedir:

1. Otoriter (kumanda edici, emredici) stil,
2. Demokratik (katılımcı, paylaşımcı) stil,
3. Liberal (hoşgörülü, serbest davranan) stil,

Otoriter Antrenörlük Stili: Bu stildeki antrenörler gücü tek elde toplarlar. Karar alırken başkalarının fikirlerine önem vermezler ve bireysel otoriteleri esastır. Sporculara fikirleri sorulmaz ve sporcular fikir beyan etseler de bunlara pek bakılmaz. Bu stilde sporcunun tek rolü antrenörün kararlarını uygulamaktır. Bu tipteki antrenörler sporculara yavaş yavaş otonomi kazandırmakla ilgilenmedikleri gibi kontrolü kaybetmek onları kaygılandırır (Konter, 1996). Otoriter stilde hareket eden antrenörler sporcularını yönetmek için ödül, ceza gibi güç ve yetkilerinden yararlanırlar. Bu tipteki antrenörler takımın başarısını ana hedef olarak kabul ederler ve tamamen bu doğrultuda davranırlar. Eğer sporcu otoriter bir antrenörden memnun değilse elinden gelen pek bir şey yoktur; bu da motivasyonunu kırar, performansını ve takıma bağlılığını kötü etkiler.

Demokratik Antrenörlük Stili: Demokrat stile göre hareket eden bir antrenör sporculara antrenman yöntemleri, hedefler, taktikler ve stratejiler konularında söz hakkı vererek katılım sağlar. Demokratik stildeki antrenörler gençlere karar verme becerisi verilmesinin önemine inanırlar. Sporcu gelişiminde liderlik becerilerinin öğretilmesinin gerekli olduğunu düşünürler. Gücü paylaşmak konusunda kaygıları yoktur. Sporculara kontrolü verirler. Sporcuların kendi yaşamlarının sorumluluklarını almaları ana gayelerindendir. Ayrıca sadece öğretme değil öğrenme de onlar için önemlidir. Bu anlayışa göre sporcular spordan zevk almalıdırlar ve bu gelişimlerine yardımcı olacaktır (Konter, 1996). Demokratik antrenör sporcuların güvendiği antrenördür, saygıyı davranışlarıyla edinir ve sporcuların bağlılığını kazanırlar. İletişimde açık olurlar ve sporcuların inisiyatif almalarını desteklerler. Önerilere olumlu yaklaşır, arkadaşça davranır ve grupta bütünlüğe önem verirler (Sevim, Tuncel, Erol, & Sunay, 2001).

Liberal Antrenörlük Stili: Liberal stili savunan antrenörler sporculara tam serbestlik verirler. Yetkileri tam anlamıyla grup içine verirler. Bu grup dengesinin sağlanamamasına neden olur ve çalışmalar olumsuz etkilenir. Bu antrenörler karar vermekten kaçınırlar. Talimat vermekten imtina eder ve aktiviteleri düzenleyecek kuralları oldukça az koyarlar. Disiplin gerektiren olaylara da müdahil olmaktan kaçınırlar. Bu antrenörlük stili demokratik stilin de ötesindedir. Takımın ve sporcunun fiziken yanında dururken onları serbest bırakmayı tercih ederler. Organizasyon, plan ve program yapmada sorumsuz olurlar (Konter, 1996). Bu stildeki liderlik sporculara kendilerini ifade etme serbestisi tanır ancak yeni düşüncelerin uygulanmasında ve gerekli kararların alınmasında problemler yaşanacaktır. Antrenör fikirlerini kendine saklar ve doğrudan sorulmadan söylemez. Söylese bile düşüncelerinin bağlayıcılığı yoktur.

2.3 Antrenör-Sporcu İlişkisi

Antrenör-sporcu ilişkisi sporcunun bedenen ve ruhen başarılı olmasına etkisi olan ana etkenlerdendir. Sporcular müsabaka stres ve baskısı altındadırlar; bu yüzden sporcular iniş ve çıkışlar yaşayacaklardır. İniş ve çıkışlar yaşanırken sporcuların tepkileri farklılaşır (Çalışkan G. , 2001). Bu çerçevede, sporcu-antrenör ilişkisinin sporcu başarısına direkt yansıdığı ifade edilebilir. Çünkü olumsuz bir iletişim mevcutsa antrenör sporcularına bilgi ve birikimlerini iletmez, sporcu da istenen

tepkileri veremez. Bu durum antrenörün iş doyumuna da etkir. Antrenör aylık, haftalık ve yıllık antrenman programları ortaya koyar ve bunların nitelikleri büyük önem taşır. Sporcunun baskı altında olup olmadığı antrenörün planları ve uygulayacağı yöntemleri etkilemektedir. Ekibin içinden ya da dışından gelebilecek olumsuz uyaranlarda sporcu psikolojik sorunlar yaşayabilir ve bunu antrenör engellemekle mükelleftir. Sporcuya stres ve baskı ile baş etmek için taktiksel hamleleri öğretmeli ve bu konuda pratik yaptırmalıdır. Antrenör-sporcu arasındaki problemlerde iletişim yolu ile çözüm esastır. Ancak uygulamada bunlar yetersiz kalabilecektir. Buna rağmen olabilecek en olumlu düşünceye itilen sporcu daha iyi performans verebilecektir (Güzel, 2008).

Sporcu-antrenör ilişkisinde her ikisinin de özgün ödevleri mevcuttur. Antrenör bu ilişkide aşağıdakileri yapabilir (Donuk, 2005);

- Her fırsatta sporcularından övgü ile bahsetmek ve bunu onlara ifade etmek,
- Ekipteki sporcuların her birinin ayrı ayrı kıymetli olduklarını ve takımın önemli parçaları olduklarını sporculara hissettirmek.
- Hedeflere dair her adımın sporcuların hepsinin katkısı ile başarıldığını sporculara belirtmek.
- Sporcular ile iletişimi koparmamak ve sıkıcı görebilecekleri standart uygulamaların dahi önemini onlara empoze etmek.
- Sporcuların spor dışı sosyal hayatlarının olmasını sağlamaya çalışmak, bunun için örnek olmak.
- Sporculara eleştiri yaparken aşırıya kaçmamak, eleştiriyi ihtiyaç olduğunda kullanmak.

Müsabık sporcuların müsabakalara verimli şekilde hazırlanması ve iyi performans vermesi antrenör-sporcu ilişkisinin olumlu olmasına bağlıdır. Bu bağlamda sporcuların yalnız fiziksel değil mental ve psikolojik nitelikleri de göz önünde bulundurulmalı, müsabaka hazırlık ve müsabaka süreçlerinde sporculara özenli davranılmalıdır. Antrenörlerin bu titiz davranışı müsabık sporcularla sınırlı kalmamalıdır; küçük yaştaki sporcu adaylarının seçiminde veya sporcu olmayan ancak düzenli spor yapan bireylerin teşvik edilmesinde bu davranışlar büyük önem taşır. Antrenörün sorumlulukları müsabık sporcuları hazırlamakla bitmez, düzenli spor yapan kişileri yetiştirmesi de gerekir. Bu çerçevede antrenör sadece fiziksel gelişim

sağlayan ve performansı yükselten birisi değildir; çalıştırdığı bireylerin ahlaki gelişimi, doğru ve kaliteli sosyalleşmesi antrenörün sorumluluklarındandır (Beswick, 2016). Sporcunun ile antrenörün arasındaki ilişkide lider ve yönetici dolayısı ile kuralları koyan ve takibini yapan antrenörün rolü sporcunun antrenör ilişkisinde önemli bir role sahiptir. İlişkinin niteliğini belirlemede antrenör baş aktördür. Antrenörlerin sporcularına eşit tutum ve davranışları yoluyla adaletli olduğunu gösterebilir ve güvenin oluşmasını sağlayabilir.

İyi sporcuların iyi antrenör olmasını düşündürecek pek fazla dayanak noktası yoktur. Çok başarılı bir sporcunun belli birikimler ve deneyimlere sahip olması yadsınamaz olsa da bu birikimleri sporculara mutlaka layığıyla aktarabileceğini düşünemeyiz. Başarılı antrenörler ekpte olan sporcuların ayrı fiziksel ve psikolojik özelliklerini göz önünde tutar, gözlem ve deneylerle bilimsel sonuçlara ulaşır ve bunları uygular. Kendi sporculuk geçmişindeki iyi veya kötü tecrübelerin aynısını bekleyerek hareket etmek antrenörü her zaman iyi sonuca götürmez. Antrenör geçmişinde iyi bir sporcunun olabilir, ancak artık ondan iyi antrenör özellikleri de beklenmektedir ve bunlar farklıdır (Konter, 2006b).

Antrenörün en temel özelliklerinden biri sporcusunu her yünden iyi tanımasıdır ve ondan bekleyebileceklerini bilmesidir. Bu bağlamda bir antrenörün kendi sporculuk geçmişini ve deneyimlerini tek kılavuz olarak alması doğru olmaz. Bireysel yahut takım sporu olsun antrenör ilgilendiği spor dalı ile ilgili müsabaka öncesi ve sonrası metotları iyi bilmelidir. Bu bilgiler ışığında sporcuların psikolojisini yönetebilir, müsabaka kaybedilse dahi sporcuların bundan olumsuz etkilenmemesi, genel gelişimlerinin olumlu devam edebilmesi sağlanabilir. Diğer bir deyişle antrenörün iletişim becerileri olmazsa olmazdır. Bu sayede antrenör güven ve saygı ortamı tesis edebilir, başarıya dair mesafe kat edebilir. Antrenörler kendi kimliklerini bazen bir kenara koymayı bilmelidirler; her duruma ve koşula uyum sağlayarak baba, arkadaş ya da öğretmen kimliklerini bürünmeyi başarabilmelidirler. Başarıyı sporcularına ithaf etmeli ancak kendi özsaygısını da korumalıdır. Sporcudan en iyisini beklemeli ancak olumsuz sonuçların da felaket anlamına gelmediğini hissettirmelidirler (Dolaşır, 2006).

2.4 Antrenör Sporcu Çatışması

Her türlü ilişkide olduğu gibi antrenör-sporcu ilişkisinde de zaman zaman çatışma kaçınılmazdır. Çatışmadaki davranışlar antrenörlüğün kalitesi bakımından önemlidir. Çatışmanın ana nedeni insanlar arasındaki uyumsuzluktur (Jowett & Cockerill, 2003). İnsanların davranışları, ilgi alanları, istekleri veya değerleri farklı olabilir yahut kıskançlıklar olabilir. Bunlar çatışmaya yol açar. Gündelik hayatta bir arada olan bireyler kendi aralarında ilişkiler kurarken çatışmaların meydana gelmesi ara ara beklenmelidir. Çatışma yönetimi layığıyla yapılmazsa üzüntü, kaygı, güvensizlik ve benzeri olumsuzluklar yaşanacaktır (Wachsmuth, Jowett, & Harwood, 2017). Spor için antrenör-sporcu ilişkisi çok önemlidir. Bu ilişkide çatışmalar, anlaşmazlıklar ve yanlış anlaşılmalarda doğal süreç içerisinde olabilecektir. Antrenör ve sporcu arasında saygı, güven ve iş birliği noksanlıkları bazen çatışmaya sebebiyet verir (Wachsmuth, Jowett, & Harwood, 2018).

Taraflar için çatışma stres kaynağıdır ve hemen çözülmezlerse bezginlik, tükenmişlik, düşük performans gibi sonuçları vardır. Bunun yanı sıra çatışmanın başarılı yönetilmemesi antrenörlerin ve sporcuların psikolojik durumlarını, güdülenmelerini ve benlik saygılarını zedeler, ilişkileri gerer. Sporda çatışma yönetimi çatışmayı mümkün olan en olumlu şekilde kanalize ederek başarılabilir. Ortaya çıkan bir çatışma şu yöntemler ile bertaraf edilmeye çalışılır: Çatışma bastırılır, çatışma yok sayılır ve hiç olmamış gibi yapılır, çatışma tanımlanır ve varlığı kabul edilir, çatışma devam eder, sürüncemede kalır, çatışma çözülür (Bauman, 1994). Yeterli düzeyde antrenörü ile iletişim kuramayan sporcunun memnuniyet düzeyi düşer, ilgilendiği sporda ve sosyal çevresinde ki etkileşimi/iletişimi de buna bağlı olarak azalır. Bir çok sporcu bu ve benzer durumlardan dolayı spordan uzaklaşabilir veya bırakabilir. Sporcuların yaşadığı bu durum kaygı düzeyinin yükselmesine neden olur, yüksek kaygı düzeyi de sportif performansını olumsuz yönde etkiler. Sporcular böylece daha fazla hata yapmaya başlarlar. İstenmeyen bir çok davranış ve disiplin sorunları ortaya çıkabilir (Güzel, 2008). Sporcular için bu durum ister istemez başarısızlık korkusunu tetikler ve sporcular risk almak istemeyebilirler. Bu nedenle;

- İletişime açık bir ortam yaratabilme
- Kişiselleştirmeden tartışabilme .
- Çatışma durumunda empati yapabilme

- Dürüst ve içten davranabilme
- Taraflara düşünebilme zamanı yaratabilme

Yukarıda listelenen yollar olası bir çatışma ortamında çatışma çözümü için daha uygun bir ortam oluşturulabilmek için antrenörler tarafından kullanılabilir.

Çatışma yönetiminde bu potansiyel yollar ile antrenör-sporcu ilişkisinde de çatışma olumsuz etkilere sebebiyet vermeden yönetilebilir. Hatta çatışmanın fayda sağlaması mümkün olabilir. Sporcular, güçlü yanlarının daha fazla farkına vardıklarını, sporları hakkında bir bakış açısı kazandıklarını ve olumsuzlukları devam eden bir yolculuk olarak görebilirler. İlişkilerde çatışma olması muhtemeldir; dolayısıyla çatışma konusunda farkındalık gereklidir (Wachsmuth, Jowett, & Harwood, 2018). Çatışma istenmeyen sonuçlara yol açan olumsuz bir durum olarak algılansa da yapıcı çatışma yönetimi çatışmanın yararlar sağlamasını mümkün kılar.

Çatışmanın olumlu sonuçları şunlardır (Dolaşır, 2006);

- Çatışma öz değerlendirmeyi yol açar
- Çatışma, sosyal becerileri geliştirir
- Çatışma, bilgi alışverişinin açıkça gerçekleşmesini mümkün kılar
- Çatışma, yaşananlar üzerinde tarafların görüşleri ortaya konulur
- Çatışma, üretken bir tartışma ile ilerisi için faydalı bir yol oluşturabilir
- Çatışma sayesinde ilişkiler güçlenebilir

Şeklinde sıralanabilecek olumlu yanları sayesinde karşılıklı güven olumlu etkilenebilir; konuşma, dinleme, anlama, çözme olanakları sayesinde taraflar birbirine yaklaşabilir.

Antrenörlerin çatışmayı olumlu sonuçlara ulaşabilecek şekilde tanımayı ve yönetimini yapmayı bilmeleri gereklidir. Başarılı bir antrenör çatışma yönetimini bilmelidir (Bauman, 1994).

2.5 Antrenör Sporcu İletişimi

İletişimin tanımları arasında insanların kolektif bir şekilde toplumsal yaşamı şekillendirip düzenledikleri süreç; simgeler ile bilgi, fikir, duygu, beceri iletimi; bilgiyi

yaratan insanların karşılıklı anlayış yolunda birbirleri ile bunu paylaşmaları; bilgi ve düşüncelerin herkes tarafından anlaşılabilir ve aynı değeri görecektir bir zemine ulaştırılması ve karşılıklı etkinin ortaya çıkarılması gibi tanımlar bulunmaktadır (Doğan O. , 2005). İletişim, hayatın her alanında oldukça önemlidir ve spor da bundan bağımsız düşünülemez. Spor branşlarında sözlü yazılı ve görsel olmak üzere bütün iletişim aşamaları mevcuttur. Diğer yandan “iletişimin neredeyse her işin hayati bir parçası durumuna geldiği” (Bender, 2000) görüşü çerçevesinde sporcular için de iletişim olmazsa olmazdır. Demiray’a (2003) göre, iletişim etkin bir biçimde meydana gelecekse kişi karşı tarafı anlayacak ve onların duygu ve düşüncelerini algılayarak hissedecek hassasiyete sahip olmalıdır. Öte yandan bireylerde davranış değişikliği kazandırmak isteyen birey iletişim becerisi sahibi olmalıdır. Bu perspektiften iletişim becerisine “iletişim sürecinde başkalarını anlamada onların duygu ve düşüncelerini onlarla özdeşleşerek görme duyarlılığı kazanmaktır” şeklinde de ifade edilmektedir.

Bir organizasyonun veya bir şirketin liderliği için gerekli olan ve bir organizasyonun veya bir şirketin başarılı yönetimine katkıda bulunan yetenekler, bilişsel yetenek, iletişim yeteneği ve uzmanlaşmadır.

Takım oluşturmanın ve takımlarla çalışmanın amacı, çalışma gruplarının işlerini daha etkin bir şekilde yapmalarını veya zor durumlarda çalışmalarını sağlamaktır; sonuçta, performanslarını iyileştirmek olarak düşünülmelidir. Genel örgütlerde/işletmelerde çoğunlukla incelenen ve ele alınan bu durum özel bir organizasyon şekli olan futbol kulüpleri ve takımları için de geçerlidir.

Bir grup olarak bir araya gelen birlikte çalışan insanları içermesinden dolayı cevaplanması gereken sorular şunlar olabilir (Gibson, Ivancevich, Donnelly, & Konopaske, 2012):

- Ortak hedeflere yönelik bir anlayış ve bağlılık var mı?
- Grup üyelerinin tüm beceri ve yeteneklerini kullanıyor muyuz?
- Grup üyeleri arasında güven ve iletişim var mı?
- Grup olarak performansımızı sürekli iyileştiriyor muyuz?

Örgütler için, takım oluşturma programları çoğunlukla, farklı departmanların üyelerinin işbirliği yapmasına ve birbirleriyle daha iyi çalışmasına yardımcı olmaya odaklanırlar. Bazı takım oluşturma çalışmalarında ise üyeler arasında iletişim

becerilerinin geliştirilmesi, güvenin geliştirilmesi, geri bildirim teşvik edilmesi ve ofis politikalarına odaklanırlar (Gibson, Ivancevich, Donnelly, & Konopaske, 2012). Futbol takımları da kendi özelinde çeşitli görev tanımları olan ve belli işleri yapmakla ve performans ortaya koymak görevlendirilmiş üyelerle oluşturulmuş takım olmaları nedeniyle iletişim oldukça önemlidir. Güven kavramının bu süreçte diğerleri ile birlikte kritik öneme sahip olduğu söylenebilir.

İletişim becerisi üst düzeyde olaksa antrenörler vermek istedikleri mesajları doğru iletmeye ve kendilerine yöneltilen mesajları doğru algılama becerilerine sahip olmalıdırlar. Öte yandan bir antrenör yalnızca kendi anlaşılabilirliğine yoğunlaşmamalıdır. Aynı zamanda karşı tarafın bildirimlerini doğru çerçevede anlamakla yükümlüdür. Bu çerçevede, iyi bir iletişim ve iletişimi geliştirmede sürecin bileşenlerini şu şekilde ortaya koyar (Gibson, Ivancevich, Donnelly, & Konopaske, 2012):

- Takip etme (Mesaj iletilme sürecini takip etme),
- Bilgi akışını düzenleme,
- Geri bildirim kullanma (Etkin geri bildirim mekanizması oluşturma),
- Empati (Empati yapabilme),
- Tekrarlama,
- Karşılıklı güvenin (güven duygusunun) desteklenmesi,
- Etkili zamanlama (Zamanlamada etkililik),
- Sade dil kullanımı (Dilin sadeleştirilmesi),
- Etkili dinleme becerileri (Etkin dinleme)

Bu çerçevede, spor takımlarının sporcu, antrenör, yönetici, ve aile gibi paydaşlarının da etkin iletişim sürecini anlamaları beklenmelidir. Spor takımları için iletişim başarıya ulaşılması ve performansın artırılması açısından oldukça gereklidir. Antrenör-sporcu iletişiminin performansa olan büyük etkileri bulunmaktadır.

Karagözoğlu'na (2006) göre oyuncuların mesleki anlamda gelişimlerini ve kariyerini etkileyen en önemli kişilerden birisi antrenörlerdir. Genel anlamda oyuncuların başarı ve başarısızlıkları ve ayrıca takımın genel durumu ile ilgili olarak antrenörler sorumlu tutmaktadır. Bu açıdan sporculara teknik ve taktiklerin

kazandırılmasında antrenörlerin etkisi oldukça büyüktür. Bu özelliklerinin yanı sıra antrenörler aynı zamanda psikoloji bilimine de hâkim olmalıdır. Yani antrenörler mesleki bilgilerinin yanına iletişim becerilerini de koymuş olmalıdırlar. Spor ortamı sosyal bir ortamdır; sözlü ve sözsüz iletişim gerçekleşir. Taraflar muhataplarını anlar ve ortak davranışlar sergiler. Bu yüzden hem oyuncular hem antrenörler düzgün iletişim becerilerine sahip olmalıdırlar. Çağımız toplumunda ilişkilerin gelişimi iletişime sıkıca bağlıdır. Bu bağlamda, etkin iletişim kişisel ve mesleki gelişimde başarı adına çok önemli bir unsurdur.

Konter'e (2004) göre antrenör takımın hem lideri hem yöneticisidir ve sekiz adet kritik iletişim becerisinin mevcut olması gerekir. Bu beceriler;

- İletişim sırasında saygılı olmak ve karşı tarafa değerli olduğunu hissettirmek
- Olumlu yaklaşım,
- Verilen mesajlarda bilgilendirme amacının mevcut olmasını sağlamak,
- Tutarlılık,
- Karşı tarafın etkin dinlenilmesi,
- Sözlü iletişime ek olarak vücut dilinin de kullanılması,
- İletişim esnasında güçlendirme ve pekiştirmenin uygulanması,
- Teknik ve taktik konularda bilgi ve deneyime sahip olunması.

Antrenör-sporcu iletişimi iki insan arasındaki iletişim türünden bir iletişimdir. Bu açıdan bakıldığında iletişim fiziksel hazırlık sağlandığında iki kişinin birinin davranışları üzerinde bir karşılıklı etkileşimdir. Kişiler en çok konuşarak iletişim kursalar da gülme, jest-mimik, beden dili, sessizlik gibi yollarla da iletişim kurulur.

Yılmaz, Yoncalık & Çimen'e (2010) göre antrenörler ile sporcular arasındaki iletişimde şu taktikler uygulanmalıdır:

- Olumlu gelişmeler gözden kaçırılmamalıdır fakat olumsuz gelişmeler objektif şekilde ele alınmalıdır,
- Doğru yapılanların önemini altı çizilmeli ancak yanlışlıklar kibar bir dille ifade edilmelidir,

- Performans övgüleri ile arttırılmaya çalışılmalıdır,
- Oyunculardan hatalarını gidermesini nazikçe istenmelidir,
- Her çalışmada oyuncuların her biri ile bireysel olarak ilgilenilmeli, hiçbiri gözden kaçırılmamalıdır,
- Kısa, öz ve anlaşılır bir dil tercih edilmelidir,
- Beden dili kullanılmalıdır,
- Oyunculara hitap ederken adları kullanılmalıdır,
- Oyunculara görüşleri sorulmalıdır,
- Oyuncular öğrenme sürecinde iken sabırlı davranılmalıdır.

Sporcuları antrenörleri ile iletişimlerinin gerçekleşmesi süreci bilgi verme, bilgi alma ve tartışmadan oluşur. Bunlar sırasıyla (Yücel, 2010);

Bilgi Verme: Spor branşına özel becerilerin öğretilmesi dışında bu safhada sporcuya farklı biçimlerde bilgi verilmektedir, oyun felsefesi, stratejiler gibi. Sporcuya bilgi verme yolları olarak şunlar sıralanabilir.

- Direkt emir verilmesi ve net ifadeler tercih edilmesi
- Konferans tarzı bilgilendirme yapılması, daha önceki yıllarda ilgili takım hakkında kendi takımına bilgi verme, kuralları hatırlatma gibi uygulamalar
- Gösteri yolu ile bilgilendirme; müsabakada uygulanacak olan hareketleri antrenörün kendisinin uygulayarak göstermesi
- Analiz, başarı ve başarısızlık durumlarının analiz edilmesi ve görsel iletişim kullanılarak sporculara anlatılması.

Bilgi Alma: Antrenörün durumların her biri için sporculardan görüş toplaması ve bu bilgileri analiz ederek sonuca ulaşması. Çoğunlukla şüphe durumunda kullanılabilir ve sporcuların her birinden ayrı ayrı bilgi alınabilir. ,

Tartışma: Tek tek veya grup şeklinde bilgi alış verişi sürece olarak etkili bir şekilde kullanılabilir. Antrenörün bir konu hakkında sporculara ulaşarak bu konuyu kendi aralarında tartışmalarını sağlaması.

Antrenör-Sporcu iletişim metotları iki biçimde analiz edilebilir; problemleri sporculara uygulanan metotlar ve tüm sporculara uygulanan metotlar (Bauman, 1994):

Problemliler sporculara uygulanan metotlar:

- Otoriter davranış
- Sporcuya destek olan yaklaşım
- Sporcuya samimiyetle yaklaşma yaklaşımı
- Sporcucu ile iletişimini kesme yaklaşımı.

Tüm sporculara uygulanan metotlar ise şunlardır:

- Arada bir mizahi yaklaşımlar sporcuları rahatlatmak
- Her zaman soğukkanlı kalmak
- Dozunda olmak şartıyla heyecan göstermek ve motivasyon sağlamak
- Dozunda otoriterlik sergilemek
- Onur kırıcı söylemler kullanmamak.

Sporcularını müsabakaya hazırlayan antrenörler karşılaşma öncesinde ve verilen aralarda teknik ve taktik konularda sporcular ile iletişimde kalmalıdır. Bu iletişim sürecinde doğru dil kullanılması önem taşır. Bu sayede karşılaşmaya olan motivasyon artırılabilir. Fakat bu iletişim her zaman yeterli şekilde gerçekleşemeyebilir. Bu bağlamda, etkileşimin yeterliliği açısından bazı hususlara özen gösterilmesi gerekmektedir.

Karagözoğlu'na (2006) göre bu hususlar şunlardır:

- Kurulacak olan iletişim genel itibariyle ilham verici ve şaşırtıcı ifadelerden meydana gelmelidir. Özellikle şok halindeki sporcular bu sayede şoktan kurtulabilirler.
- Aynı konuda daha önce gerçekleşmiş olan konuşma tamamen tekrar edilmemeli, ifade tarzı değiştirilmelidir.
- Kullanılacak olan ses tonu ve vurgulamalar önemlidir.
- İletişim tarzı genel olmamalı, her bir sporcucu şahsen hitap ile ve ismi ile fikir beyanına teşvik edilmelidir.
- Alelade ifadeler kullanılmamalıdır.
- İletişim göz teması ile birlikte yapılmalıdır.

- Soyunma odasına kulüp yöneticilerinin gelmesi ve sporculara konuşma yapması sporcuları olumlu etkilemez.
- Psikolojik temelde motive edici olduğu bilinen tedbirlere başvurulmalıdır.
- Karşılaşmadan önce konuşma yapılırken sporcuların paylanması ve küçük düşürülmelerinden kaçınılmalıdır.
- Konuşma açık, net ve kısa tutulmalıdır.
- Konuşma sırasında karşı tarafa duygu ve düşüncelerin iletimi yapılmalıdır.
- Küfür tarzı ifadeler konuşmada olmamalıdır.
- Konuşmadan önce hazırlık yapılmalıdır.
- Konuşma anlık temelli olmalı, geleceğe ve geçmişe değinmemelidir.
- Bazen konuşmada antrenörün yanı sıra belli bir oyuncu da konuşabilir.
- Antrenmanların süresi dikkatli bir şekilde ayarlanmalıdır. Hazırlık antrenmanlarının müsabakadan asgari 30 dakika önce yapılması gerekir.

Antrenörler müsabakadan önce sporcuları hazırlamanın yanında müsabakadan sonra da sporcularla doğru iletişimde bulunmalıdırlar. Zira takip eden karşılaşma için bu konuşmalar bir altyapı hazırlayacaktır (Karagözoğlu, 2006). Sporcular müsabakanın sonucuna göre yaşadıkları duyguya yoğunlaşarak müsabakanın analizini göz ardı edebilirler. Analiz görevi antrenöre düşmektedir.

Kulüp yöneticileri müsabaka sonrası soyunma odasına gelerek müsabaka sonucuna göre yorum yapabilirler. Bazı durumlarda antrenörlerin profesyonelce olmayan şekilde davranarak sporculara tavır almaları mümkündür. Hatta mağlubiyet durumunda sporculara kırıcı şeyler söyleyebilirler. Fakat yenilgi sonrası süreç sporcuların desteğe en çok ihtiyaç duydukları süreçtir (Ulukan, 2012). Bu yüzden müsabaka kaybeden sporculara bu şekilde tepki gösteren antrenör daha sonraki karşılaşmalar için kredibilitesini kaybeder. Bilhassa iletişim anlamında takım ona artık güvenmeyecektir. Öte yandan müsabakadan mağlubiyet alan bir takıma antrenör nötr de yaklaşamaz. Eğer böyle yaparsa sporcular onun takımı ve sporcuları yok saydığını düşüneceklerdir. Antrenör sporculara mağlubiyet sonrası düşüncelerini, kırıcılığa kaçmadan ifade etmelidir. Antrenörün kızgınlığını aktarması önemlidir; ancak saldırganlığa kaçmamalı ve sorunlara dair yapıcı olmalıdır. Örneğin bir sporcu hata

yaptı ise “aptal gibi oynadın” gibi ifadeler kullanmak çok kötü bir iletişim şekli olur. Böyle davranan antrenör sporcunun motivasyon ve isteğini tamamen kırabilir. Karagözoğlu’na (2006) göre bu gibi durumlarda antrenör genel olarak şunları yapmalıdır:

- Oyuncular ile ilgili duygu ve düşüncelerini aktarmalı,
- Meydana gelen olayı açıklanmalı,
- Kendisinin bu olaydan nasıl etkilendiğini belirtmelidir.

2.6 Güven Kavramı

Güven, çok boyutlu ve kapsamlı bir kavram olarak literatürde ele alınmaktadır ve üzerine çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Siyaset, psikoloji, sosyoloji, ekonomi, antropoloji, tarih, iletişim ve spor gibi farklı alan ve disiplinlerde yer almıştır. Güven konusunda tanımlar yapan araştırmacılar farklı perspektifler ortaya koyarlar. Her alan kendi bakış açısıyla bu kavramı ele alarak çalışmalarını ortaya koyarken birbirlerini de beslerler ve temel oluştururlar. Farris, Senner & Butterfield’e (1973) göre kişilerarası güven, karmaşık bir dizi kişilerarası ve çevresel ilişkilerden gelişen bir kişilik özelliğidir. Örneğin, Erikson, erken çocuklukta güvenin gelişimini vurgulayarak, güveni dünyadan nasıl doyum elde edileceğine dair bir kesinlik duygusu olarak nitelendirmiştir. Ancak diğerleri, güveni kültürel bir fenomen olarak ele almışlardır. Modernizmin sosyolojik ve antropolojik araştırmalarında güven, eğitim, kentleşme, sanayileşme ve sosyal hareketlilik düzeyleriyle karakterize edilen toplumlarda bulunan birkaç ortak özellikten biridir. Rotenberg, Fox, Green, Ruderman, Slater, Stevens & Carlo (2005) kişilerarası güvenin üç temel temeli olduğuna işaret eder: (a) söz veya sözün yerine getirilmesine atıfta bulunan güvenilirlik (Hochreich; Johnson-George & Swap; Rotenberg; Rotter; Schlenker, Helm & Tedeschi); (b) ifşaatlara açık olmak, onların gizliliğini korumak, eleştiriden kaçınmak ve utanç yaratan eylemlerden kaçınmak gibi duygusal zarar vermektan kaçınmak için başkalarına güvenmeyi ifade eden duygusal (Johnson-George & Swap; Rotenberg); ve (c) doğruyu söylemeyi ve kötü niyetten ziyade iyi niyetli ve manipülatif stratejilerden ziyade gerçek stratejilerle yönlendirilen davranışlarda bulunmayı ifade eden dürüstlük (Giffin; Rotenberg). Rotenberg’e göre güven; (a) genelleştirilmiş

belirli bir kişiye kadar değişen özgüllük ve (b) biraz yabancından çok tanıdık olana kadar uzanan aşinalıktır (Rotenberg, ve diğerleri, 2005).

Güven, işlevsel açıdan bir belirsizlik azaltımıdır (Holmes & Rempel, 1989). Mayer, Davis & Schoorman (1995) ise güveni örgütün, çalışanların eylemlerini takip etme ve kontrol altında tutma durumuna bakılmaksızın; kararlaştırılmış bir organizasyonu yerine getireceği beklentisine dayalı olarak çalışanların davranışlarına karşı savunmasız durumda kalma arzusu şeklinde tanımlamıştır. Bir başka şekilde “bir tarafın başka bir tarafın eylemlerine karşı savunmasız olma isteğinin bir parçası” güven olarak nitelenir. TDK (2021) ise güveni; “Korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu” şeklinde tanımlar. Güven çok boyutlu bir kavramdır ve kurumda çalışanların tamamını kapsar. McKnight, Cummings & Chervany’e (1998) göre güven, bireyin karşısındakine inanma ve güvenmeye istekli olduğunu ifade eden bir kavramdır. Üst düzey güven iki yapıda incelenmektedir;

- Güvene dayalı niyet; kişinin başka bir kişiye belli bir durumda bağlı kalma arzusunun olması,
- inançlar; kişinin başka birini yardımsever, dürüst ve öngörülebilir olarak yorumlamasıdır.

Mishra (1996) güveni “bir tarafın karşı tarafa a) yeterli (yetkin), b) açık, c) ilgili ve d) güvenilebilir olduğu inancına dayalı olarak diğer tarafa karşı savunmasız kalma isteği” şeklinde tanımlamıştır. Rousseau, Sitkin, Burt & Camerer (1998) yaptıkları tanımda çok sayıda disiplinin ortak noktasından yola çıkmışlardır ve “güven, bireyin başkalarının niyetleri veya davranışlarını olumlu beklentilerine dönük savunmasızca kabul etme niyetini içeren psikolojik bir durum” şeklinde tanım ortaya koymuşlardır. Lewicki’ye (1998) göre güven çoğu zaman ilişkide yer alan tarafın olumlu beklentileri ile ilintilidir. Dyer & Chu (2000) güven hakkında “karşılıklı ilişkide bulunan tarafların kırılganlıklarından yararlanmayacağına dair inancı” şeklinde nitelemeye bulunmuşlardır. Güven kişinin, karşısında bulunan kişiye adil, olması gereken, kuralların çerçevesi içerisinde ve doğru davranmasına dair inanmasıdır (Polat, 2009). Güven, duygusal bir beceriyi, bir devamlılığı, insanlar arası ilişkilerin dinamik yönünü ifade eder (Arslan, 2009). Güven, risk alma kararları için ön koşul olan bir tutumdur, bir beklentidir, bir düşüncedir.

2.7 Sporda Güven Kaynakları

Vealey, Hayashi, Garner-Holman & Giacobbi'ye (1998) göre sporcular için önem taşıyan dokuz adet farklı spor güven kaynağı mevcuttur. Bu güven kaynaklarının Bandura'nın öz yeterlilik kaynakları ile paralel olması doğal görülmektedir. Spor ortamlarındaki araştırmalar için spor güven kaynakları Bandura'nın kaynaklarından daha önemli olmaktadır. Bunun sebebi Vealey ve diğerlerinin tanımladıkları dokuz kaynağın doğrudan spordaki antrenman ve rekabet ortamlarına odaklanmış olmasıdır (Vealey, Hayashi, Garner-Holman, & Giacobbi, 1998). Bu ölçek Miçooğulları & Kirazcı (2010) tarafından Türk popülasyonuna uyarlanmıştır. Boyutları; a) Uzmanlık, b) Becerinin Sunumu, c) Fiziksel ve Zihinsel Hazırlanma, d) Fiziksel Benlik Sunumu, e) Sosyal Destek, f) Antrenör/Koç Liderliği, g) Empati Deneyimi, h) Çevresel Rahatlık, i) Durumsal Uygunluk şeklinde adlandırmıştır. Dokuz spor kaynağı olmasına rağmen sporcular sportif güveni arttırmak için bunların her birinin kullanmak zorunda değildirler. En önemli kaynaklar olan ustalık, yetenek gösterme ve hazırlık gibi kaynaklar güven kaynağı olarak tek başlarına da yeterli olabilirler.

- Ustalık (Uzmanlık): Ustalık ilk kaynaktır ve kişinin becerilerini geliştirmesini kapsar. Sporcunun kendi branşından beceri geliştirmesi ve usta hale gelmesi kişiyi kendine güven alanında olumlu etkiler (Hays, Maynard, Thomas, & Bawden, 2007).
- Yetenek gösterilmesi (Becerilerin sunulması/sunumu): Bu kaynak rakibe üstünlük sağlanması, ondan daha iyi oynanması ve becerinin sergilenmesidir. Sporcu becerilerini diğer sporculardan üstün bir şekilde sergilerse güven ortaya çıkacaktır (Hays, Maynard, Thomas, & Bawden, 2007).
- Fiziksel ve zihinsel hazırlık: Fiziksel ve zihinsel olarak hazır olan sporcu önemli ölçüde daha yüksek güvene sahiptir. Kişinin müsabaka öncesi kendisini hazır hissetmesi ile hissetmemesi performans açısından çok önemli farklar getirir (Gould, Hodge, Peterson, & Giannini, 1989).
- Fiziksel kişisel sunum (Fiziksel benlik sunumu): Rakibin kendini algılaması ve başkalarınca algılanması anlamındaki bu kaynak, kişinin kendisini sunumuna bağlı olarak ortaya çıkar. Vealey ve diğ. (1998) göre, fiziksel tip sunumunun bireysel sporlarda daha önemli olduğunu

göstermişlerdir. Bu sporlara örnek olarak jimnastik, tenis, yüzme gibi sporlar verilebilir. Sporcular iyi göründüklerine inanırlarsa özgüvenleri artar (Hays, Maynard, Thomas, & Bawden, 2007).

- Sosyal destek: Bandura'nın sözlü ikna edilme kaynağına benzer. Antrenör, ebeveyn, arkadaşlar gibi bireylerden olumlu geri bildirim alınması ya da teşvik edilmesi anlamında kullanılır (Gould, Hodge, Peterson, & Giannini, 1989). Bu desteğin önem verilen kişilerden (antrenör, aile gibi) gelmesi ve destekleyici, cesaret verici olması gerekmektedir. Örneğin ailesinin ve ailesinin ona destek olması sporcuda güveni artırır. Daha genç sporcularda arkadaşlarının desteğinin büyük önem taşıdığı bilinmektedir (Horn & Weiss, 1991). Bazı araştırmacılar sosyal desteğin dünya standartlarındaki sanatçılarda dahi güveni artırdığını ortaya koymaktadır (Hays, Maynard, Thomas, & Bawden, 2007).
- Dolaylı Deneyim (Empati deneyimi): Sporcunun başka bir sporcuyu başarılı bir performans sergilerken izlemesi ve bu gözlemden deneyim kazanması dolaylı deneyimdir (Hays, Maynard, Thomas, & Bawden, 2007).
- Antrenör liderliği (Antrenör/Koç liderliği): Sporcunun antrenörün becerisine inanması ve güven duyması anlamındadır. Bu kaynak antrenörün liderlik becerilerine ve karar verme yeteneklerine duydukları inancı göstermektedir. Hays, Maynard, Thomas, & Bawden (2007), dünya standartlarında görülen sporcuların çoğunun antrenörlerin kişiliklerinin ve becerilerinin sporcuya güven kaynağı olarak önem taşıdığını ifade etmektedirler.
- Çevresel rahatlık: Kişinin performans sergileyeceği ortamda kendisini rahat hissetmesi demektir. Vealey, Hayashi, Garner-Holman, & Giacobbi (1998), çevresel rahatlığın, sporcuların rekabetçi durumlarda ve rekabetçi ortamlarda kendilerinin rahat hissedip hissetmediklerini gösterdiğini belirtmişlerdir. Spor ortamının rahat olması (örneğin futbol sahasının düzgün olması) kendine güvene olumlu etkiler (Hays, Maynard, Thomas, & Bawden, 2007).

- Durumsal olumluluk (Durumsal uygunluk): Son tanımlanan kaynak durumsal uygunluktur, bu kontrol edilmesi mümkün olmayan bir spor güven kaynağıdır. Olanları normal algılamak ve işlerin yolunda gittiğine dair bir his ile ortaya çıkar. Sporcunun olanların lehine olduğunu düşünmesi anlamında kullanılır. Örneğin mükemmel bir hava durumu, rakip takım aleyhine hakem kararları, şans gibi etmenlerdir (Hays, Maynard, Thomas, & Bawden, 2007).

2.8 Antrenöre Güven

Bir antrenör takımın resmi lideridir. Yaygın bir varsayıma göre, bir antrenör belirli bir alanda uzmandır ve tam potansiyellerini geliştirmek ve en iyi sonuçları elde etmek için lider oyuncular ve takım hakkında bilgi ve deneyime sahiptir. Üstelik oyuncular gelişmektedirler ve antrenörün rehberliğinde teknik ve taktik ilerleme kaydederler. Birlikte geçirilen çok fazla zaman nedeniyle, antrenör her oyuncunun yetenekleri ve güçlü ve zayıf noktaları hakkında en iyi bilgiye sahiptir (Zhang & Chelladurai, 2013). Bu bilgiyle antrenör, oyuncularının disiplinlerinde ustalaşmak için ne tür işler yapması gerektiğini en iyi şekilde bilir. Sporda iyi bir lider, oyunculara uygun bir teknik hazırlık sağlayan, her gün zafer vizyonunu gerçekleştirmek için destek sunan ve motivasyonlarını artıran antrenördür. Antrenörlük tutumlarının ve oyuncuların davranışlarının böylesine önemli bir etkisi nedeniyle, antrenör-oyuncu (üst-ast) ilişkisine duyulan güvenin özel rolü vurgulanmaya değerdir. Bu güven, bir antrenöre (güvene sahip kişi) verilmesi gereken nitelikler temelinde inşa edilir. Bunlardan en önemlileri nezaket, dürüstlük (güvenilirlik) ve yeterliliklerdir (Kramer & Cook, 2004). Eylemlerdeki tutarlılık, özellikle grubun güvenini kazanırken, çatışmaları çözmek, cezalandırmak ve ödüllendirmek gibi birçok şekilde gösterilebilir.

Schaubroeck, Lam, & Peng, antrenöre duygusal güveni, “birbirlerine karşı ortak saygı temelinde empati, bağlılık ve yakınlığı vurgulayan sporcu ve antrenör arasındaki duygusal bağa atıfta bulunan psikolojik bir durumdur” şeklinde tanımlar. Güven, güvenenin savunmasız olma konusundaki olumlu beklentisi ve istekliliğidir. Antrenörler ve sporcular arasındaki doğrudan ve tekrarlanan etkileşimler bağlamında, sporcular antrenörün ilişkiye olan taahhütlerini yerine getireceğine inanırlarsa, antrenöre daha fazla güveneceklerdir. Antrenöre güven, spor takımlarının performansını önemli ölçüde etkiler, bu da olumlu algılanan adalet ve performans ile

ilgilidir. Ayrıca güven, minnettarlık ve öz saygı arasındaki ilişkiyi düzenler (Chen & Wu, 2014) antrenörlerin bu konularda özellikle çalışmaları gerekir. Mayer ve ark. (1995), birlikte çalışmanın genellikle karşılıklı bağımlılığı içerdiğini ve bu nedenle insanlar kişisel ve kurumsal hedeflerini gerçekleştirmek için çeşitli şekillerde başkalarına bağımlı olduklarını belirtmişlerdir. Çalışma ilişkilerinin doğasında var olan riski en aza indirmeye yönelik mekanizmaları tanımlayan çeşitli teoriler ortaya çıkmıştır. Bu teoriler, güven kırılmasının sonuçlarından kaçınmak için uyumu düzenlemek, zorlamak ve/veya teşvik etmek için tasarlanmıştır. Kendi kendine hizmet eden davranışlardan ve olası davalardan kaçınmak için birçok organizasyon kontrol mekanizmalarını ve sözleşmeleri kullanmakta ve karar verme süreçlerini, iç süreçlerini, ödül sistemlerini ve yapılarını değiştirmektedir. Spor takımlarının da birer organizasyon yapısı göstermesi bakımından ele alındığında antrenörleri sporcuları ile ilişkilerini kurmalarını ve yönetmelerini gerektiği söylenebilir. Yetenek önemli bir faktördür, yeteneğin antrenör için sporcuların ona güven derecesini etkileyen önemli bir özellik olduğudur. Zhang ve Chelladurai (2013), antrenörlük yeterliliğinin, sporcuların antrenöre olan güveni üzerinde olumlu bir etkinin öncülü olduğunu göstermiştir. Antrenörlük yeterliliği, antrenörlerin sporcuların algılarını, inançlarını ve tutumlarını etkileme kapasitesiyle ilgili algılarla ilgilidir. Antrenörlük yeterliliği, sporcuların antrenörlük davranışına ilişkin algısı olarak geniş anlamda değerlendirilebilir, motivasyon, oyun stratejisi, teknik ve karakter oluşturma boyutları ile karakterize edilebileceğini ortaya koymuşlardır, bu boyutlar antrenör yeterliliğinde önemlidir (Myers, Feltz, & Maier, 2006). Çok sayıda araştırmacı liderlik davranışı ile güven arasındaki önemli bağlantıyı vurgulamıştır (Lewicki, Tomlinson, & Gillespie, 2006; Dirks & Ferrin, 2002; Senjaya & Pekerti, 2010). Bu nedenle, antrenörlük yeterliliği, antrenörün yeterliliği ile sporcuların antrenörlere olan güveni arasındaki bağlantıyı ele almada anahtar bir unsur olarak düşünülebilir.

Antrenörlük yeterliliğinin sporcular tarafından değerlendirilmesi, sporcuların antrenörden kolayca destek alabilecekleri güvene dayalı bir ilişkiyi ortaya koyabilir. Sporcuların antrenörlerle etkileşimleri sırasında yüksek antrenörlük yetkinliği algıladıklarında antrenörlere güvenecekleri düşünülebilir. Muhtemelen, bu etki antrenörler ve sporcular arasındaki davranışsal alışverişten kaynaklanmaktadır. Sosyal değiş tokuş teorisine göre, sosyal etkileşimlerin kalitesi, kişinin kendi çıkarına hareket edenlere iyilik yapma yükümlülüğünü doğurur. Bu ilişki genellikle, algılanan bir

değişim dengesi oluşana kadar insanların iyiliklerini geri ödemeye çalıştıkları bir karşılıklılık biçimi olarak tasvir edilir. Antrenör-sporcu ilişkisinde de sporcuların güvenerek karşılık verebilecekleri bir sosyal bağlam yaratılabilir (Gillham, Gillham, & Hansen, 2015; Rieke, Hammermeister, & Chase, 2008). Benzer şekilde, pozitif yakınlıkta karşılıklı duygular (yani güven ve saygı) literatürde antrenör-sporcu ilişkisi üzerine rapor edilmiştir (Jowett & Ntoumanis, 2004; Jowett, 2007).

Sporcular tarafından antrenörlük yeterliliğine ilişkin algılar (yani motivasyon, oyun stratejisi, teknik ve karakter oluşturma yetkinlikleri) sporcular arasında güvenin gelişmesine yardımcı olur. Oyun-strateji yeterliliği, antrenörler tarafından etkili taktik becerilerin kullanılmasını ifade eder. Sporcuların başarı ihtiyaçları, antrenörlerin taktik bilgisi ve strateji oluşturma becerileri ile karşılanır; bu nedenle, oyun-strateji yeterliliği algıları ile sporcuların antrenöre duydukları güven arasında pozitif bir ilişki varsayılmaktadır. Teknik yeterlilik, sporcuların becerilerini ve performansını iyileştirmek için antrenörler tarafından talimat, düzeltici geri bildirim ve beceri hatalarının tespiti; bu nedenle sporcuların teknik yeterlilik algıları ile antrenöre olan güvenleri arasında pozitif bir ilişki olduğu varsayılmaktadır. Karakter geliştirme yetkinliği, antrenörlerin olumlu tutumu ile ilgilidir. Sporcuların güvenilirlik duygusu, antrenörün hümanist olduğunu algıladıklarında bu düşünce oluşur; bu nedenle, sporcular tarafından karakter geliştirme yetkinliği algıları ile antrenörlerine güven arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Antrenörlük yeterliliği ile antrenöre güven arasındaki pozitif ilişki grup düzeyinde bireysel düzeye göre daha yüksektir (Kao, Hsieh, & Lee, 2017).

2.9 Antrenör-Sporcu İlişkisiyle İlgili Yapılan Çalışmalar

Spor psikolojisi literatüründe antrenör-sporcu ilişkisi kavramı en erken 1970-80'lerde görülebilmektedir. Bu yıllardaki liderlik tarzları ve antrenör davranışları çalışmaları buna değinmektedir. Bununla birlikte, spora özel araştırma talebi ortaya çıktığında, sonuçlar spor dışındaki bağlamlardan türetilen teorilere asgari düzeyde destek sağladığı bilinmektedir, araştırmacıların antrenörlerin liderliğini ve antrenör-sporcu ilişkisini analiz etme girişimlerini araştırmaya yöneltti. Sonuç olarak, spor alanında erken liderlik etkinliğinin üç temel yaklaşımı ortaya konuldu. Bunlar; (a) liderliğin aracılık modeli ve koçluk davranışı değerlendirme sistemi (Smith, Smoll & Hunt); (b) liderliğin çok boyutlu modeli ve spor için liderlik ölçeği (Chelladurai;

Chelladurai & Arnott; Chelladurai & Saleh); ve (c) antrenör-sporcu uyumluluğu (Carron & Bennett) şeklinde üç yaklaşım ortaya çıkmıştır (Behan, 2016). Antrenör-sporcu ilişkisi; a) Bağlılık, b) Yakınlık ve c) Tamamlayıcılıklar ile Liderlik davranışları; a) Eğitim ve öğretim, b) Olumlu geribildirim, c) Sosyal destek, d) Demokratik davranış, e) Otokratik davranış boyutlarında ve alt boyutlarında değerlendirmişlerdir. Antrenör-sporcu ilişkisini genellikle liderlik bağlamında ele alır. İskandinav antrenörler üzerinde liderlik davranışları algıları ile antrenör-sporcu ilişkisi arasındaki ilişki ve bireysel ve takım sporlarındaki antrenörlük deneyimlerinin farklılıklarının ulusal spor eğitimi, liderlik davranışı ve antrenör-sporcu ilişkileri üzerindeki etkisini inceleyen bu çalışmaya göre bütün antrenör-sporcu alt boyutları liderlik davranışlarıyla olumlu yönde ilintilidir (Enoksen, Fahlström, Johansen, Hageskog, & Christensen, 2014). Diğer bir çalışmaya göre ise Vella, Oades & Crowe (2013), antrenörde görülen dönüşümsel liderlik davranışları, algılanan antrenör-sporcu ilişkisi kalitesi, takım başarısı ve ergenlik dönemindeki futbolcuların olumlu gelişimsel deneyimleri arasındaki ilişkiye yoğunlaşmışlardır. Çalışmanın sonuçlarına göre dönüşümcü liderlik davranışı ve antrenör-sporcu ilişkisi gelişimsel deneyimlerle orta seviyede pozitif yönde bir ilişki göstermektedir. Ayrıca gelişimsel deneyimler en çok antrenörün dönüşümsel liderlik davranışı ve antrenör-sporcu ilişkisinin niteliğinin bir bileşimi tarafından yordanmaktadır. Gelişimsel deneyimlerin en iyi yordayıcısı, antrenörün dönüşümsel liderlik davranışı ile antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesinin birleşimidir. En etkili liderlik davranışları, bireysel düşünce, entelektüel teşvik ve uygun rol modelledir. Buna ek olarak takım başarısının genel gelişimsel deneyimlerle hiçbir ilişkisinin olmadığı sonucunu ortaya koymuşlardır.

Yapılan bir çalışmada ise antrenör-sporcu ilişkisindeki tutkunluk, mükemmeliyetçilik ve liderlik davranışları ele alınmıştır. Çalışma sonuçlarına göre tutkunluk, mükemmeliyetçilik ve liderlik davranışları antrenör-sporcu ilişkisi için yordayıcılardır. Buna ek olarak otokratik liderlik davranışları yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık şeklindeki üç antrenör-sporcu ilişkisi alt boyutu için de olumsuz yordayıcılardır. Her üç boyut için de tutkunluk, sosyal destek ve demokratik davranışların olumlu yordayıcılar olduğu ortaya konmuştur (Anderson S. N., 2018). ABD üniversitelerinde eğitim hayatına devam eden ve basketbol ya da Amerikan futbolu kolej liglerinde oynayan 347 sporcu ve baş antrenör ile yapılan bir araştırmada baş antrenörün hizmetkar liderlik anlayışının liderliğinin sporcuların ahlaki gelişimi

ve takım güveni üzerindeki etkileri ve antrenör-sporcu ilişkisinin niteliğinin aracılık rolü irdelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre hizmetkar liderlik ahlaki gelişime anlamlı ölçüde olumlu etki yapar ve antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesi de kısmi aracılık rolü sergiler (Kim, Kim, & Won, 2018).

Antrenör-sporcu ilişkisi konusu giderek daha fazla ilgi çekmekte ve bu konu üzerinde gittikçe daha fazla çalışılmaktadır. Konunun gördüğü ilgi artık antrenör-sporcu ilişkisinin sporcuların performansı için çok önemli bir etken olarak kabul edilmesinden kaynaklanmaktadır (Jowett, 2007; Jowett & Cockerill, 2003). Jowett'e (2017) göre antrenörlüğün etkinliği antrenör-sporcu ilişkilerinin kaliteli olmasına bağlı olmaktadır. Jowett'in (2003) sözünü ettiği şekilde antrenör-sporcu ilişkisi esas olarak yüksek performansı hedefler. 1996 Olimpiyatlarında Gould, Guinan, Greenlead, Medbery ve Peterson bir çalışma yürütmüşler ve spor psikolojisinin ve performans arttırımının daha iyi anlaşılması adına antrenör-sporcu ilişkisi analiz edilmiştir. Gould, Guinan, Greenleaf, Medbery & Peterson (1999) yaptıkları çalışmada, 1996 Yaz Olimpiyatlarında performansları beklentilere ulaşamamış takımlar ve sporcular ile görüşülmüştür ve sporcuların fiziksel ve zihinsel hazırlıklarına antrenör-sporcu ilişkilerinin zayıf olmasının etkideğini ve ilişkilerdeki bu zayıflığın güven, destek, iletişim ve karşılıklı saygı eksikliklerinden temel aldığını belirlenmiştir. Olimpiyat Oyunlarında en yüksek performansın elde edilmesinin çeşitli psikolojik, fiziksel, sosyal ve örgütsel faktörlerden etkilenen karmaşık ve hassas bir süreç olduğunu ortaya koymuşlardır. Başarılı olan ve beklentileri karşılayan takımlarda sporcuların, kalabalığın ve aile ya da arkadaş desteği alarak, zihinsel hazırlık yaparak ve son derece odaklanmış ve bağlı oldukları buna karşılık beklentileri karşılayamayan takımların, planlama ve takım uyum sorunları yaşadığı, deneyim eksikliği yaşadığı, seyahat sorunları yaşadığı, antrenörlük sorunları yaşadığı, odaklanma ve bağlılıkla ilgili sorunlarla karşılaştığını da rapor edilmiştir.

İşlevsel bir antrenör-sporcu ilişkisini ortaya çıkarak etkenleri ortaya koymanın motivasyonu ve performansı arttırabilecek en önemli donelerden olacağı düşünülmüş bu konu araştırılmıştır. Sporda kişiler arası ilişkileri değerlendirmek için özel olarak geliştirilmiş bir çerçeve ve metodoloji, yetenekli sporcular ve kişilerarası ilişkileri üzerine çalışılmıştır. Jowett & Cockerill (2003), 1968-1988 arasında düzenlenen Olimpiyat Oyunlarında bir veya daha fazla madalya almış olan 12 sporcuyla görüşmüştür ve antrenör-sporcu ilişkisinin kaliteli olmasının bu sporcuların iyi

performansına ve Olimpiyat madalyası sahibi olmalarına etki ettiğini ifade etmişlerdir. Güven ve saygı gibi yakınlık duyguları, ortak hedefler, tamamlayıcı roller, eş-yönelimler gibi roller ve görevler Olimpiyat madalyalı sporcuların atletik ilişkilerine damgasını vuran önemli bulgulardır. Olumlu ilişkisel yönlerin yaygınlığına rağmen, duygusal yakınlık ve tamamlayıcı kaynakların eksikliği gibi olumsuz ilişkisel yönler de ortaya çıkmıştır. Sporcu-antrenör ilişkisinin elde edilen başarı üzerindeki etkisi, eski sporcuların anlatıları ve hatıralarının değerlendirildiği çalışma ile orta çıkarılmıştır (Wylleman, 2000). Diğer bir çalışma sporcularda ve antrenörlerdeki antrenör-sporcu ilişkisi algılarını basketbol örneğinde irdelemiştir. Çalışmaya göre eş-yönelim boyutu antrenman için motivasyondaki en kritik etkenlerdendir. Ayrıca yakınlık ilişki gelişimindeki en etkili duygudur. Elde edilen bulgulara göre yakın ve olumlu bir ilişki antrenmanın verimliliğini, bireysel gelişimi ve sporcu memnuniyetini arttırmakta ve sporcunun performansını olumlu etkilemektedir. Antrenör-sporcu ilişkisinin üç katmanda organize edildiğini; a) ilişki öncül değişkenleri (antrenör ve sporcunun davranışı ve istenen değerler), b) bileşenler (davranışlar, duygular, bilişler, iyileştirme ve sürdürme stratejileri ve farklılıkların yönetimi) ve c) sonuçlar veya çıktılar (Antrenör ve sporcu). Sonuç olarak, farklı öncüllerin ilişkinin bileşenlerini belirlediğini, pozitif ilişkiler durumunda tatmin, refah ve performans oluşturduğunu ve ikilinin her iki üyesinde de kişisel ve profesyonel bir büyümeyi temsil ettiğini bulmuşlardır (Sanches, Borrás, Leite, Battaglia, & Lorenzo, 2009). Benzer bağlamda Gucciardi ve diğerleri (2009) 11 elit Avustralya futbolu antrenörü ile çalışmışlar ve temel zihinsel dayanıklılık niteliklerinin geliştirilmesine dair algılarını irdelemişlerdir. Yüz yüze görüşme ile gerçekleştirilen çalışmanın ortaya koyduğu bulgulara göre antrenör-sporcu ilişkisi zihinsel dayanıklılığın gelişiminde ve şekillenmesinde kritik bir etmendir. Bu durum aynı zamanda sportif performans için belirleyici rol oynadığı anlamına gelmektedir. Avustralya futbolunda zihinsel dayanıklılığın gelişiminde antrenörün rolü için merkezi gibi görünen beş kategori ortaya koymuşlar, bu kategorilerden dördünün (antrenör-sporcu ilişkisi, antrenörlük felsefesi, antrenman ortamları ve özel stratejiler) gelişim sürecini kolaylaştırdığı, son kategorinin (olumsuz deneyimler ve etkiler) ise bu süreci engellediğidir. Bahsedilen kategorilerin, antrenörlerin, kişinin gelişim yıllarında edindiği zihinsel dayanıklılığın "genelleştirilmiş biçimini", Avustralya futboluna uygun "spora özgü bir biçim" haline getirmesini sağlayan temellendirilmiş bir teori olarak sunulmuştur. Bunun yanı sıra antrenöre güven ve saygı başarıda kritik roldedir ve ortamda karşılıklı saygı ve güven

yok ise sporcular fiziksel ve zihinsel gelişimlerini düzgün bir şekilde gerçekleştiremezler.

2014'te Kanada'da gerçekleşen ve antrenöre olan bağlılık ve antrenör davranışları arasındaki ilişkileri ele alan bir çalışmaya göre antrenör-sporcu ilişkisinin bağlılık boyutu sportif performansı etkileyen önemli bir etkidir. Antrenöre bağlılık hissi olan sporcular daha fazla çaba göstermekte ve performansları artmaktadır (Rezania & Gurney, 2014). Lorimer & Jowett (2009) ise antrenör-sporcu ilişkisinin performansı arttırmanın yanı sıra sporcu memnuniyeti, algılanan beceri ve özgüven üzerinde de ciddi etkiler yaptığını ifade etmişlerdir. Bireysel sporlarda antrenörlerin doğruluğunun takım sporlarındaki antrenörlere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Paylaşılan bilişsel odak, takım ve bireysel sporlar arasında da farklılık gösterdiği ve spor türünün antrenörün empatik doğruluğu üzerindeki etkisine tam olarak aracılık ettiğini bulmuşlardır. Ayrıca, antrenman seansları daha uzun olan antrenörler, empatik doğruluğu artırmıştır. Sporcular için herhangi bir fark bulunamamıştır. Bir antrenör ve bir sporcu arasındaki etkileşimin dinamiklerinin, birbirlerini ne kadar doğru algıladıkları konusunda kilit bir rol oynadığını göstermektedir. Nikbin, Hyun, Iranmanesh, & Foroughi (2014), İranlı voleybol ve futsal oyuncularını üzerinde çalışmışlar, antrenöre bağlılık ve güvenin performans ile etkileşimlerini irdelemişler ve hem antrenöre bağlılık hem de güven ile sportif performans arasında anlamlı ölçüde olumlu ilişki bildirmişlerdir. Benzer doğrultuda, Brezilya'da 18 yaş altı voleybol oyuncularının antrenör-sporcu ilişkisine dair algılarını ele alan bir çalışmada katılan bir turnuvada madalya kazanmış olmanın antrenöre yakınlık ve bağlılık ile ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Çalışmada, madalya kazananların kolektif etkinliğinin tüm boyutlarında (yetenek, çaba, sebat, hazırlık ve birlik) daha yüksek puan aldıklarını ve kendilerini, madalya sahibi olmayanlardan daha yakın ve antrenöre bağlı olarak algıladıklarını gösterdiği. Antrenör-Sporcu ilişkisinde madalyalı ve madalyasız sporcuların kolektif etkinlik algısı üzerinde anlamlı ve orta düzeyde bir etkisi olduğu ve takım performansından bağımsız olarak antrenör-sporcu ilişkisinin genç voleybolcularda kolektif etkinlik algısı için önemli bir koşul olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Vieira, ve diğerleri, 2015).

Davis, Appleby, Davis, Wetherell, & Gustafsson (2018), antrenör-sporcu ilişkisi ile bilişsel performansın etkilerini incelemişlerdir ve ortaya çıkan bulgular antrenör-sporcu ilişkisi kalitesinin bilişsel performansın yüksekliği ile ilintili

olduğunu, antrenör-sporcu ilişki kalitesinin spor performansı bilişsel alt bileşenlerini de önemli ölçüde etkilediğini ifade göstermiştir. Katılımcılar, akut stres yanıtının bir biyobelirteç olarak kortizolü ölçen tükürük örnekleri alınarak, tükenme ve antrenör-sporcu ilişki kalitesini ölçen anketleri doldurmaları sağlanmıştır. Antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesi ile Stroop (bilişsel performansı değerlendirmek için kullanılan test) performansı arasında pozitif bir ilişki ve antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesi ile yüksek yoğunluklu egzersize, bilişsel testlere ve tükenmeye kortizol tepkileri arasında negatif ilişkiler olduğu sonuçlarını elde ettikleri görülmektedir. Bunlara ek olarak, antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesiyle olan ilişkileri vurgulayarak, sporcu tükenmişliğinin sosyo-bilişsel bağıntıları üzerine önceki araştırmaları desteklediğini rapor etmişlerdir. Diğer bir çalışma ise antrenör-sporcu ilişkisini sadece yüksek performansa değil, aynı zamanda da takım uyumu ve sosyal gelişim ve kimlik gelişimi ile olumlu ilişkili bulmuştur (Anderson S. N., 2018). Antrenör-sporcu ilişkisinin sporcular için teknik beceri ve performans gelişiminin yanı sıra karakter gelişimi, spordan keyif alma ve spora katılım teşviki açısından önemli olduğu belirtilmektedir. Bunun yanında, antrenör-sporcu ilişkileri; a) Nevrotiklik, b) Uyumluluk, c) Dürüstlük, d) Dışadönüklük ve e) Açıklık boyutlarından oluşan bir model de bulunmaktadır. Duygusal ve davranışsal bağıntıların çoğu, kişinin ikili partnerini (antrenör-sporcu) doğrudan (yani partnere karşı davranış) ve önemli ölçüde etkileyebilir. Dolaylı olarak (örneğin, partnerin çeşitli duyguları algılaması ve bunlara tepki vermesi gibi). Örneğin, uyumlu bireylerin uyum sağlayıcı özellikleri (örneğin, azaltılmış çatışma, gelişmiş bakış açısı edinme, empatik ilgi ve işbirliği), uyumlu bireylerin partneri için ödüllendirici ve zevkli ikili etkileşimlere yol açabilir. Antrenör sporcu canlandırmasının hedefe yönelik doğası göz önüne alındığında, örneğin çalışkan, dikkatli ve organize (yani son derece vicdanlı) bir koçun yanında çalışırken koçun ilişki algılarının nasıl desteklenebileceği benzer şekilde tasavvur edilebilir (Jackson, Dimmock, Gucciardi, & Grove, 2011).

Antrenör-sporcu ilişkisi hakkındaki son yıllardaki çalışmalar antrenör-sporcu ilişkisinin sporculara olan pozitif etkilerinin altını çizmektedir. Bilhassa destekleyici antrenörlük ilişkileri sporcuların farklı (özgüven ve özerklik gibi...) pozitif psikososyal özellikleri geliştirmelerini teşvik etmekte, (tükenmişlik gibi..) olumsuz durumlara karşı önleyici etkiler yapmaktadır (Özşaker, Sarı, & Omrak, 2016). Aynı doğrultuda Isoard-Gauthier, Trouilloud, Gustafsson, & Guillet-Descas (2016) 360

sporcu ile çalışmışlar ve antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesinin sporcu tükenmişlik seviyesi ile negatif ilişki halinde olduğunu görmüşlerdir. Yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık açısından antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesi, sporcu tükenmişliğinin üç boyutuyla negatif bağlantılıdır. Antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesi, ustalık-yaklaşma hedefleriyle pozitif olarak ilişkiliyken, ustalık-kaçınma hedefleriyle ilişkili değildir. Buna karşılık, ustalık-yaklaşma hedefleri, azalan başarı duygusu ve sporun değersizleşmesi ile negatif ilişkilidir ve ustalık-kaçınma hedefleri, duygusal ve fiziksel yorgunluk ve azalmış başarı duygusu ile pozitif olarak ilişkilidir. Ustalık-kaçınma hedefleri de sporun değersizleşmesi ile pozitif ilişkili olma eğilimindedir. Yüksek kaliteli bir antrenör-sporcu ilişkisi ile azaltılmış başarı duygusu ve sporun değersizleşmesi arasındaki ilişkilere kısmen ustalık-yaklaşım hedefleri aracılık etmiştir. Davis, Appleby, Davis, Wetherell, & Gustafsson, (2018) antrenör-sporcu ilişkisindeki kalitenin tükenmişlik ile negatif korelasyon halinde olduğunu ifade etmektedirler. Takım sporu yapan 15-16 yaşlarındaki sporcular ile gerçekleştirilen bir çalışmaya göre genç sporcuların sporu devam ettirmeleri ve daha fazla çaba göstermelerinin antrenör-sporcu ilişkisinden etkilendiği ortaya konmuştur (Rottensteiner, Kontinen, & Laakso, 2015). Antrenör-sporcu ilişkisinin kaliteli olmasını beraberinde getiren antrenör davranışlarını ortaya koymak ve olumlu ilişkilerin bireysel ve takımsal düzlemde nasıl ortaya çıktığını tanımlamak için gerçekleştirilen çalışmaya göre antrenörüne bağlılık hisseden sporcular iş birliğine daha yatkın ve mücadeleci olmaktadır ve antrenör-sporcu ilişkilerinin kaliteli olması hem takım kültürünün olumlu şekilde oluşmasında hem de sporcuların takımda daha fazla oynamasında etkili olmaktadır. Bunlara ek olarak, antrenörlerin sporcularına özen göstermesi ve programdaki tüm bileşenlerle etkili bir şekilde iletişim kurması gerektiğini göstermektedir. Açık beklentiler belirlemek, tutarlı ve şeffaf bir şekilde davranmak da ilişki kurmak, sporculara meydan okumak ve liderlik fırsatları sağlamak için gerekli davranışlar olarak belirtilmiştir. Antrenörler, iş konusunda hevesli ve tutkulu olmanın başarılı bir ilişki kurma için çok önemli olduğunu da belirtmişlerdir (Olson, 2014). Kişilik, psikolojinin genel anlamda en önemli çalışma alanlarından biridir ve spor psikolojisi araştırmacıları da sık sık kişiliği ele almakta, antrenör-sporcu ilişkisi bağlamında konu irdelenmektedir. Çin'de gerçekleştirilen bir çalışmaya göre büyük beş kişilik özelliklerinin antrenör-sporcu ilişkisine ve memnuniyetine etkisi irdelenmiştir. Sonuçlar şunları ortaya çıkarmıştır: (a) aktör etkileri (yani, oyuncunun kişiliği, kendi ilişki kalitesi algılarını tahmin etmede

kullanılmıştır), yani vicdanlılık, dışa dönüklük ve nevroitiklik, hem antrenörlerin hem de sporcuların ilişki kalitesi algıları ve (b) sadece sporcuların kişiliğinin partner etkileri (bir oyuncunun kendi kişiliği partnerinin ilişki kalitesi algılarını tahmin etmede kullanılmıştır), yani vicdanlılık, dışa dönüklük ve nevroitiklik, antrenörlerinin ilişki kalitesi algıları üzerinde. Her bir ilişki üyesinin kişilik özelliğinin ilişki kalitesine bağımsız olarak katkıda bulunduğunu ve ilişki kalitesinin antrenmandan memnuniyet üzerinde hem aktör hem de partner etkilerinin önemli olduğunu ortaya koymuşlardır (Yang, Jowett, & Chan, 2015).

Jowett, Adie, Bartholomew, Yang, Gustafsson, & Lopez-Jimenez (2017), öz belirleme kuramı kapsamında bir araştırma yapmışlardır. Çalışma sporcuların esenlikleri, motivasyon algıları ve antrenörleri ile ilişkilerinin kalitesi ile yordanabilirliği ele almıştır. Çalışma bulgularına göre algılanan antrenör-sporcu ilişkisi kalitesi sporcuların ilişkilerinde temel psikolojik ihtiyaç memnuniyetlerini olumlu yönde yordamaktadır. Ayrıca, ilişki ihtiyacı tatmini, daha yüksek düzeyde öz-belirlenen motivasyonu öngördü ve bu da daha iyi bir esenliğe yol açtı. Aracılık analizleri, varsayımsal modelde ihtiyaç tatmini ve öz belirleme motivasyonun açıklayıcı rolleri için kısmi destek sağlamıştır. Son olarak, rekabetçi sporun çok uluslu doğası göz önüne alındığında, entegre modelin incelenen beş ülke (Çin, Yunanistan, İspanya, İsveç ve İngiltere) arasında değişmez olduğu ortaya konulmuştur. Davis & Jowett (2014), antrenör-sporcu ilişkisi konusundaki araştırmalarını daha geniş bir düzleme taşımışlar ve sporcuların antrenörleriyle bağlanma biçimlerinin antrenör-sporcu ilişkisinin kalitesine etkisinin olup olmadığını ve ilişkinin kalitesinin sporcu öznel iyi oluşuna (esenliğine) nasıl etkilerinin olduğunu irdemişlerdir. Güvenlik duygusu veren mevcut ve destekleyici bağlanma figürleriyle etkileşimlerin, ilişki ortaklarını ilişkilerine yönelik, desteklenen, bağlı, tatmin edici ve nispeten düşmanlık çatışmasından arınmış gibi olumlu düşünceler ve duygular yaşamaya yönlendirmektedir. Elde edilen bulgular kaygılı (endişeli) bağlanma stili ile ilişki kalitesi ve antrenör-sporcu ilişkisi çerçevesindeki öznel iyi oluş (esenlik) arasında herhangi bir ilişki tespit etmemiştir. Araştırmacılar kaygılı (endişeli) bağlanma sahibi sporcuların psikolojik ihtiyaçlarının muhtemelen ebeveyn gibi başka bir kişiye yöneldiğini ve bu yüzden de ve antrenör-sporcu ilişkisi bağlamında bağlanma temalarının etkisinin görülmediğini ifade etmektedirler. Bunun yanında, kaçınmacı

bağlanma stili olan sporcuların antrenörün destek seviyesini daha düşük algıladıkları ve ilişkiyi daha önemsiz gördükleri ortaya çıkmıştır.

Ulusal Kolej Spor Birliği (NCAA) 1. Ligi sporcularıyla yapılan bir araştırmada antrenör-sporcu ilişkisinin stresli durumlardaki sporda psikolojik dayanıklılığa (Fletcher & Sarkar tarafından “sporda dayanıklılık” olarak ilk önce “zihinsel süreç ve davranışların kişisel nitelikleri geliştirmedeki ve bireyi stres kaynaklarının olası olumsuz etkilerinden korumadaki rolü” olarak tanımlanmıştır, daha sonra tanım genişletilmiş ve “sporda psikolojik dayanıklılık” olarak kavramsallaştırılmıştır) etkileri konusundaki deneyimler irdelenmiştir. Bu çalışmada katılımcılar ile ve antrenör-sporcu ilişkileri, sosyo-kültürel faktörlerin ilişkiye etkileri ve sporda dayanıklılığın ilişkidene ne yönde etkilendiği konularında yarı-yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulgularına göre ve antrenör-sporcu ilişkisinin daha zayıf olduğu durumlarda sporcular stresli durumlarda baş edememektedirler ve antrenörler sporcuların psikolojik dayanıklılıklarında önem taşımaktadırlar (Erdner, 2018). Diğer bir çalışmada antrenör-sporcu ilişkisi ile fiziksel benlik kavramı arasındaki ilişki sorgulanmıştır ve sporcuların antrenörleri ile ilişkilerine dair algılarının fiziksel benlik algıları ile pozitif korelasyon gösterdiği görülmüştür (Jowett, 2008). Bu çalışma ile benzer doğrultuda sonuç veren bir çalışmada üniversiteli kadın sporcularda antrenör-sporcu ilişkisinin yeme bozuklukları ve beden imajına dair tutum ve davranışlar üzerindeki etkisi irdelenmiştir. Bu çalışmaya göre de antrenör-sporcu ilişkisi sporcunun beden algısını etkilemektedir. Spor beden imajı ile ilgili olarak, bir sporcu performans ortamında beden imajını ne kadar olumsuz değerlendirirse, sporcunun antrenörünün vücudunun şeklini değiştirmeleri için onlara baskı yaptığını hissetme olasılığı o kadar yüksek olur ve yemek yerken antrenörlerini düşünürler, bir sporcu performans ortamında vücut imajını ne kadar olumsuz değerlendirirse, antrenörünü mesafeli olarak algılama olasılığı o kadar artacağı sonucunu ortaya koymuştur. Spor beden imajına benzer şekilde, bir sporcu sosyal ortamında beden imajını ne kadar olumsuz değerlendirirse, bir sporcunun antrenörünün vücudunun şeklini değiştirmeleri için onlara baskı yaptığını hissetme olasılığı o kadar yüksek olur, bir sporcunun sosyal beden imajını nasıl değerlendirdiğini, Antrenör Sporcu Bağlanma Ölçeği (Coach Athlete Attachment Scale: CAAS) tarafından ölçüldüğü üzere, antrenörüne bağlanma stiline göre farklılık gösterdiğini göstermiştir. Kendilerini sosyal ortamlarda daha olumsuz değerlendiren sporcular, CAAS ile ölçülen kaygılı

bağlanmada daha yüksek puan almışlardır. Kendilerini sosyal çevrelerinde daha olumlu değerlendiren sporcular, antrenörlerine daha güvenli bir şekilde bağlanmışlardır. Sosyal ortamlarında kendilerini daha olumsuz değerlendiren sporcuların antrenörlerinden uzak olma olasılıkları daha yüksektir (Smith, 2018). Antrenör-sporcu ilişkisinin toplum şiddeti mağduru üniversite öğrencisi sporcuların spor dışındaki davranışları ve akademik öz-yeterlilikleri ile ilişkisi, Afro-Amerikan erkek basketbolcuların örneklemini oluşturduğu çalışmada incelenmiş ve antrenör-sporcu ilişkisi yüksek olan katılımcılarda reaktif ve proaktif saldırganlığın daha düşük seviyede olduğu, akademik öz-yeterliliğin daha yüksek olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır (Worthy, 2017).

Türkiye’de yapılmış ve futbolcularda olan karizmatik antrenör algısının antrenör-sporcu ilişkisi, sporcu doyumu, takım birlikteliği ve takım bağlılığı etkenlerine yaptığı etkileri araştıran çalışmada antrenör-sporcu ilişkisinin başka etkenlerle beraber karizmatik antrenör algısından anlamlı şekilde etkilendiği ve sporcularda oluşan karizmatik antrenör algısının takım birlikteliği ve takım bağlılığında aracı rolünün olduğu belirlenmiştir (Çalışkan G. , 2011). Yine Türkiye’deki bir çalışmaya göre antrenör-sporcu ilişkisi ile ustalık iklimi (görev içerikli iklim) pozitif korelasyon göstermektedir ve takımdaki görev paylaşımı, takım içi işbirliği ve algılanan ustalık iklimi antrenörle gerçekleşen yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık tecrübeleriyle ilintilidir (Avcı, Çepikkurt, & Kale, 2018).

Türkiye’de gerçekleştirilen bir araştırma kapsamında ise sporcuların kişilik özellikleri ile antrenör-sporcu ilişkisi kalitesinin ilişkileri incelenmiştir ve sporcuların kişilik özelliklerinin antrenör-sporcu ilişkisi kalitesinin belirlenmesinde önemli rolleri tespit edilmiştir. İlişkinin derinliğinin kişilik faktörleri tarafından yordanmadığını göstermiştir. Öte yandan, nevroz ve dışa dönüklük, ilişkinin destek boyutunun anlamlı yordayıcılarıdır. Analiz, dürüstlüğü çatışmanın en güçlü yordayıcısı olduğunu gösterdiğini ortaya koymuşlardır (Aşçı, Kelecek, & Altıntaş, 2015).

Türkiye’de gerçekleştirilen bir çalışmada antrenör-sporcu ilişkisi ile sportmenlik yönelimi ilişkisi irdelenmiştir ve sporcuların algıladıkları antrenör-sporcu ilişki kalitesinin sportmenlik ile pozitif korelasyona sahip olduğu ortaya konmuştur (Güllü, 2018).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu ve ölçekler ile toplanmıştır. Ölçeklere ait bilgiler aşağıda açıklanmıştır.

3.1 Veri Toplama Araçları

Çalışmada, araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”, “Antrenöre Güven” ölçekleri aracılığıyla katılımcılara ait veriler toplanmıştır.

3.1.1 Kişisel bilgi formu

Araştırmaya katılan futbolcuların demografik özelliklerine ait tanımlayıcı bilgiler kişisel bilgi formu ile elde edilmiştir. Tanımlayıcı bilgiler cinsiyet, yaş, eğitim, sporculuk yaşı, takımda bulunma süresi, antrenörle çalışma süresi, takımın statüsü, takımındaki statüleri, antrenörün cinsiyeti, antrenörün yaşı, antrenörün antrenörlük kademesi, antrenörün antrenörlük deneyimi ve antrenörün eğitim düzeyi ile ilgili bilgilerden oluşmaktadır.

3.1.2 Antrenöre güven ölçeği (AGÖ)

Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılacaktır. Veriler ilgili futbol kulüplerden izin alınarak ölçek ve bilgi formu ile toplanacaktır. Kulüp başkanları ve antrenörlerle iletişim kurularak, antrenman saatlerinde (antrenman sahalarına gidilerek) araştırmacılar tarafından elde edilecektir.

Futbolcuların antrenörlerine güven düzeylerini ölçmek için Zhang & Chelladurai tarafından geliştirilen antrenöre güven ölçeği (Doğru, 2020) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Bu çalışmada Doğru (2020) tarafından uyarlama çalışması yapılan Antrenöre Güven Ölçeği (AGÖ) ve bilgi formu kullanılmıştır. Ölçek 7'li Likert tipindedir ve 24 madde ve sekiz alt boyuttan oluşmaktadır, ölçekte olumsuz ifade bulunmamaktadır. Ölçeğin alt boyutları şunlardır;

- Güven; 1,2.
- Eşitlikçi tutum; 3, 4, 5.
- Yardımseverlik; 6, 7, 8.
- Doğruluk; 9, 10, 11, 12.
- Uzmanlık; 13, 14, 15, 16, 17.
- Adanmışlık/Bağlılık; 18, 19.
- İş birliğine hazır olma; 20, 21.
- Performans; 22, 23, 24.

Çizelge 3.1: Uyarlanan antrenöre güven ölçeğinin güvenilirlik katsayıları

Boyutlar	Madde Sayısı	Orijinal Ölçek α	Uyarlanan Ölçek α
Güven	2	0,74	0,84
Eşitlikçi tutum	3	0,90	0,89
Yardımseverlik	3	0,86	0,91
Doğruluk	4	0,91	0,93
Uzmanlık	5	0,93	0,95
Adanmışlık/Bağlılık	2	0,76	0,88
İş birliğine hazır olma	2	0,77	0,89
Performans	3	0,86	0,89
Toplam	24	-	0,97

Uyarlanan ölçeğe ilişkin güvenilirlik katsayıları ölçeğin ve alt boyutlarının güvenilirlik düzeylerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir (Doğru, 2020).

Çizelge 3.2: AGÖ için doğrulayıcı faktör analiz uyum indeksleri

Uyum Değerleri	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Elde Edilen Uyum
X^2/sd	$0 < X^2/sd < 2$	$2 < X^2/sd < 3$	2,39
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 < RMSEA \leq 0,08$	0,064
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI < 0,95$	0,98
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI < 0,97$	0,99
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI < 0,97$	0,99
S-RMR	$0 \leq S-RMR \leq 0,05$	$0,05 < S-RMR \leq 0,10$	0,036
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI < 0,95$	0,88
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI \leq 0,90$	0,84

Doğrulayıcı Faktör Analiz'i (DFA) sonucunda elde edilen değerler literatürdeki değerler ile karşılaştırılmış ve Çizelge 3.2'de sunulmuştur, bu değerler 8 boyutlu yapının uygunlunu göstermektedir (Doğru, 2020).

3.2 Araştırmanın Modeli

Futbolcuların antrenöre güven düzeylerinin incelendiği bu araştırmada, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan ve betimsel yöntemlerden biri olan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır (Karasar, 2009).

3.2.1 Araştırmanın evreni

Çalışmanın evreni, Samsun ilinde halen aktif olarak spor yapan lisanslı ve liglerde yarışan sporculardan (18 yaş altı ve üstü) oluşmaktadır. Türkiye Futbol Federasyonu resmi web (TFF, 2020) sayfasından elde edilen verilere göre tescilli kulüp sayısı 144 bunlardan ikisi profesyonel takım ikisi de bölgesel amatör liglerde mücadele eden takımlardır. Bu takımlardan 70 tanesi 2019-20 sezonunda sporcularına vize yaptırmamış liglere katılmamıştır, aktif olan 74 takımın toplam vizeli sporcu sayısı 7001'dir, bu takımlardan sadece ikisi kadın takımıdır iki kadın takımındaki toplam sporcu sayısı 189'dur. Pandemi nedeniyle takımların çoğunluğu amatör liglere ve antrenmanlara ara vermiştir, çalışmalarına devam eden bölgesel amatör lig ve profesyonel lig takımları ile antrenmanlara düzenli olmamakla birlikte devam eden 9 takıma ulaşılabilmıştır, bu 9 takımın 1 tanesi kadın takımıdır. Dokuz takımındaki toplam vizeli futbolcu sayısı 1268'dir. Bu grup çalışma evrenini oluşturmaktadır.

3.2.3 Örneklem büyüklüğünün belirlenmesi

Evrenden seçilmesi gereken örneklem, yapılan saha araştırması sonucunda Covid-19 pandemisi nedeniyle tesislerin ve antrenman yapılacak yerlerin kapalı olması durumu göz önünde bulundurularak örnek seçimi için %5 beklenen ölçme hatası ve %95 güvenilirlik düzeyinde , evrenden seçilmesi gereken örneklem sayısı düşünülmüştür (%5 ölçme hatası düzeyine ulaşmaya çalışılmıştır, gerçekleşen ölçme hatası %6'dır),

$$n = \frac{Nt^2pq}{(d^2(N-1))+t^2pq} = \frac{1268.1,96.1,96.0,5.0,5}{(0,06.0,06 (1267))+1,96.1,96.0,5.0,5} \cong 220,6; n=221 \text{ 'dir.}$$

3.2.2 Araştırmanın örnekleme

2020-2021 futbol sezonu için ulaşılabilen örneklem sayısı toplam 9 takım takımdan 223 futbolcudur. Bu çalışmanın örnekleme %86,5'i (n=193) erkek, %13,5'i (n=30) kadın futbolculardan oluşmaktadır.

3.3 Veri Toplama Süreci

Çalışmanın yapılabilmesi için gerekli Etik Kurulu izni Hitit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (03.03.2021 tarih ve 2021-54 sayılı yazı, Ek 1) alınmıştır. Gerekli izinler alındıktan sonra profesyonel ve BAL liginde oynayan futbolcuların antrenman sahalarına giderek araştırmacı tarafından gerekli açıklamalar yapılmış gönüllü olur formları dağıtılmış (Ek 2) onaylayanlara, gönüllü katılımlarını beyan edenlere daha sonra bilgi formu ve ölçeğin olduğu veri toplama formları verilerek doldurmaları istenmiştir (Ek 3). Antrenmanlara gelmeyen veya gelemeyen futbolculara antrenörleri aracılığı ile elektronik form linki gönderilmiş ve katılımları sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden ve bilgilendirilmiş gönüllü olur formunu imzalayan/onaylayan futbolcular ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.4 Kullanılan İstatiksel Analiz Yöntemleri

Elde edilen verilerin istatiksel analizi için SPSS 22.0 (IBM Corp., ABD; Lisans: Hitit Üniversitesi) paket programı kullanılmıştır. Deneklere ait tanımlayıcı istatistikler frekans ve yüzdeleri tablo olarak gösterilmiştir. Deneklerin Antrenöre Güven Ölçeği (AGÖ) alt boyutlarından elde ettikleri puanlar ortalama \pm standart sapma olarak gösterilmiştir.

Çizelge 3.3: Normallik testi.

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	<i>sd</i>	<i>p</i>	İstatistik	<i>sd</i>	<i>p</i>
Güven	0,19	223	0,00	0,82	223	0,00
Eşitlikçi tutum	0,27	223	0,00	0,68	223	0,00
Yardımseverlik	0,23	223	0,00	0,75	223	0,00
Doğruluk	0,23	223	0,00	0,75	223	0,00
Uzmanlık	0,21	223	0,00	0,79	223	0,00
Adanmışlık/Bağlılık	0,18	223	0,00	0,83	223	0,00
İş birliğine hazır olma	0,30	223	0,00	0,64	223	0,00
Performans	0,17	223	0,00	0,86	223	0,00

**p*<0,01

AGÖ'den elde edilen verilerin istatistiksel analizi sonucunda normal dağılmadığı görülmektedir (Çizelge 3.3). Veriler normal dağılım göstermediğinden parametrik olmayan testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. İkili grupların karşılaştırılması için Mann-Whitney U testi, üç ve daha fazla gruba sahip değişkenlerin karşılaştırılması için Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. İstatistiksel incelemeler ve karar vermek için anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak belirlenmiştir. Kruskal-Wallis H testi sonucunda fark çıkan ve grup sayısı 3 ve daha fazla olan değişkenlerin ikili karşılaştırmalarında Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan deneklere ait tanımlayıcı bilgiler ve ölçeklerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan deneklerle ilgili olarak kişisel bilgi formundan elde edilen bilgiler ve alt problemlere ilişkin bulgular tablolar şeklinde sunulmuştur.

Çizelge 4.1’de, araştırmaya katılan deneklerin cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde; 30’u (%13,5) kadın ve 193’ü (%86,5) erkektir. Örneklem grubundaki futbolcuların yaş gruplarına göre dağılımlarına bakıldığında; 128 futbolcunun (%57,4) 18 yaşında ve daha altında olduğu bunun yanında 95 futbolcunun ise (%42,6) 19 yaşında ve daha üzerinde olduğu görülmektedir. Futbolcuların eğitim durumları incelendiğinde; 96 futbolcunun (%43,0) ilköğretim, 80 futbolcunun (%35,9) ortaöğretim ve 47 futbolcunun ise (%21,1) yükseköğretim düzeyinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların spor yaşlarına bakıldığında; 58 futbolcunun (%26,0) 1-5 yıl, 130 futbolcunun (%58,3) 6-10 yıl ve 35 futbolcunun ise (%15,7) 11-15 yıl olduğu görülmektedir. 140 futbolcunun (%62,8) 1-3 yıl, 52 futbolcunun (%23,3) 4-6 yıl ve 31 futbolcunun ise (%13,9) 7 yıl ve üzeri süredir takımda oynadığı görülmektedir. 58 futbolcu (%26,0) 1 yıldan az, 40 futbolcu (%17,9) 1 yıl, 73 futbolcu (%32,7) 2 yıl ve 52 futbolcu (%23,3) 3 yıl ve üzeri süredir antrenörü ile çalışmaktadır. Araştırmaya katılan futbolcuların oynadıkları takımların statüsüne bakıldığında; 147 futbolcunun (%65,9) amatör takımda, 76 futbolcunun ise (%34,1) profesyonel takımda oynadığı görülmektedir. 183 futbolcu (%82,1) amatör ve 40 futbolcu ise (%17,9) profesyoneldir.

Araştırmaya katılan 202 futbolcunun (%90,6) çalıştığı antrenörü erkek iken; 21 futbolcunun (%9,4) çalıştığı antrenör kadındır. Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin yaşları incelendiğinde; 24 futbolcunun (%10,8) 25 ve altı yaşta, 35 futbolcunun (%15,7) 26-35 yaş aralığında, 79 futbolcunun (%35,4) 36-45 yaş aralığında ve 85 futbolcunun ise (%38,1) 46 yaş ve üzerinde olan antrenörler ile çalıştıkları görülmektedir. Futbolcuların çalıştıkları antrenörün antrenörlük kademeleri incelendiğinde; 45 futbolcunun antrenörü (%20,2) TFF GRASSROOTS C, 48 futbolcunun antrenörü (%21,5) UEFA B, 23 futbolcunun antrenörü (%10,3) UEFA A, 31 futbolcunun antrenörü (%13,9) UEFA A Pro ve 41 futbolcunun antrenörü (%18,4) Teknik Direktör kademesinde olup; 35 futbolcu ise antrenörünün (%15,7) hangi

kademede olduğunu (bilmedikleri için boş bırakmışlardır) bilmemektedirler. 38 futbolcunun antrenörü (%17,0) 1-5 yıl, 102 futbolcunun antrenörü (%45,7) 6-10 yıl ve 83 futbolcunun antrenörü ise (%37,2) 11 yıl ve üzeri deneyime sahiptir. Son olarak futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin eğitim düzeyleri incelendiğinde; 6 futbolcunun antrenörü (%2,7) önlisans, 109 futbolcunun antrenörü (%48,9) lisans ve 16 futbolcunun antrenörü (%7,2) lisansüstü eğitime sahip olup; 92 futbolcu ise antrenörünün (%41,3) hangi eğitim düzeyinde olduğunu bilmemektedir.

Çizelge 4.1: Araştırmaya katılan futbolculara ait tanımlayıcı istatistikler.

Değişken	Kategori	f	%
Futbolcunun Cinsiyeti	Erkek	193	86,5
	Kadın	30	13,5
Futbolcunun Yaşı	18 Yaş ve Altı	128	57,4
	19 Yaş ve Üzeri	95	42,6
Futbolcunun Eğitim Durumu	İlköğretim	96	43,0
	Ortaöğretim	80	35,9
	Yükseköğretim	47	21,1
Futbolcunun spor yaşı	1-5 Yıl	58	26,0
	6-10 Yıl	130	58,3
	11-15 Yıl	35	15,7
Futbolcunun takımdaki kaçınıcı yılı	1-3 Yıl	140	62,8
	4-6 Yıl	52	23,3
	7 ve Üzeri Yıl	31	13,9
Antrenörü ile çalışma süresi	1 Yıldan Az	58	26,0
	1 Yıl	40	17,9
	2 yıl	73	32,7
Futbolcunun oynadığı takımın statüsü	3 Yıl ve Üzeri	52	23,3
	Amatör Takım	147	65,9
	Profesyonel Takım	76	34,1
Futbolcunun takımdaki statüsü	Amatör Futbolcu	183	82,1
	Profesyonel Futbolcu	40	17,9
Futbolcunun çalıştığı antrenörün cinsiyeti	Erkek	202	90,6
	Kadın	21	9,4
Futbolcunun çalıştığı antrenörün yaşı	25 Yaş ve Altı	24	10,8
	26 - 35	35	15,7
	36- 45	79	35,4
	46 Yaş Üzeri	85	38,1
Futbolcunun çalıştığı antrenörün antrenörlük kademesi	TFF GRASSROOTS C	45	20,2
	UEFA B	48	21,5
	UEFA A	23	10,3
	UEFA A Pro	31	13,9
	Teknik Direktör	41	18,4
	Bilmiyor	35	15,7
Antrenörlük Deneyimi	1-5 Yıl	38	17,0
	6-10 Yıl	102	45,7
	11 Yıl ve Üzeri	83	37,2
Futbolcunun çalıştığı antrenörün eğitim düzeyi	Önlisans	6	2,7
	Lisans	109	48,9
	Lisansüstü	16	7,2
	Bilmiyor	92	41,3
Toplam		223	100,0

Çizelge 4.2: Futbolcuların AGÖ puanları

	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>En çok</i>	<i>En az</i>	<i>Medyan</i>	<i>Ranj</i>	<i>Mod</i>
Güven	5,81	1,38	7,00	1,00	6,00	6,00	7,00
Eşitlikçi tutum	6,20	1,28	7,00	1,00	7,00	6,00	7,00
Yardıms severlik	6,07	1,26	7,00	1,00	6,33	6,00	7,00
Doğruluk	6,19	1,10	7,00	1,00	6,75	6,00	7,00
Uzmanlık	6,04	1,19	7,00	1,00	6,40	6,00	7,00
Adanmışlık/Bağlılık	5,61	1,51	7,00	1,00	6,00	6,00	7,00
İş birliğine hazır olma	6,36	1,11	7,00	1,00	7,00	6,00	7,00
Performans	5,69	1,37	7,00	1,67	6,00	5,33	7,00

Çizelge 4.2’de deneklerin AGÖ’den elde ettikleri toplam puanları özetlemektedir. Araştırmaya katılan deneklerin AGÖ alt boyutları puanları ortalamaları 5,61 ile 6,36 aralığında ve ranjının ise performans boyutunda 5,33 diğer 7 boyutta 6 olduğu, modun 7 ve medyanın ise 6 ile 7 arasında değiştiği görülmektedir.

Çizelge 4.3: Futbolcuların cinsiyet değişkenine göre AGÖ’den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

Boyut	Cinsiyet	<i>n</i> (223)	<i>X</i>	<i>SS</i>
Güven	Erkek	193	5,83	1,348
	Kadın	30	5,68	1,567
Eşitlikçi tutum	Erkek	193	6,22	1,230
	Kadın	30	6,07	1,567
Yardıms severlik	Erkek	193	6,09	1,196
	Kadın	30	5,9	1,612
Doğruluk	Erkek	193	6,23	1,053
	Kadın	30	5,99	1,368
Uzmanlık	Erkek	193	6,07	1,150
	Kadın	30	5,85	1,438
Adanmışlık/Bağlılık	Erkek	193	5,59	1,499
	Kadın	30	5,75	1,569
İş birliğine hazır olma	Erkek	193	6,37	1,085
	Kadın	30	6,35	1,281
Performans	Erkek	193	5,72	1,370
	Kadın	30	5,5	1,375

Antrenöre güven ölçeğinden elde edilen verilere göre, en düşük ortalama puan performans boyutunda kadın futbolcular tarafından $X=5,5\pm 1,375$ ile erkek futbolcular tarafından adanmışlık/bağlılık boyutunu $X=5,59\pm 1,499$ ile değerlendirmişlerdir. En yüksek ortalama puanlar ise iş birliğine hazır olma boyutunda hem erkek sporcular tarafından $X=6,37\pm 1,085$ ve hemde kadın sporcular tarafından $X=6,35\pm 1,281$ ortalama ile değerlendirmişlerdir.

Çizelge 4.4: Futbolcuların cinsiyet değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney *U* testi ile incelenmesi.

Boyutlar		<i>n</i>	Sıra Ort.	Sıralar Top	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Güven	Erkek	193	112,19	21653,50	2857,500	-0,118	0,906
	Kadın	30	110,75	3322,50			
Eşitlikçi Tutum	Erkek	193	111,98	21611,50	2890,500	-0,015	0,988
	Kadın	30	112,15	3364,50			
Yardıms severlik	Erkek	193	111,86	21589,00	2868,000	-0,085	0,932
	Kadın	30	112,90	3387,00			
Doğruluk	Erkek	193	112,73	21757,00	2754,000	-0,445	0,656
	Kadın	30	107,30	3219,00			
Uzmanlık	Erkek	193	112,39	21691,50	2819,500	-0,235	0,814
	Kadın	30	109,48	3284,50			
Adanmışlık / Bağlılık	Erkek	193	110,77	21379,50	2658,500	-0,733	0,464
	Kadın	30	119,88	3596,50			
İş birliğine hazır olma	Erkek	193	111,45	21509,50	2788,500	-0,362	0,718
	Kadın	30	115,55	3466,50			
Performans	Erkek	193	113,79	21962,00	2549,000	-1,074	0,283
	Kadın	30	100,47	3014,00			

Çizelge 4.4'te verilmiş olan Mann-Whitney *U* (*MWU*) testi sonuçları incelendiğinde; AGÖ'nin boyutlarının futbolcuların cinsiyetlere göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Çizelge 4.5: Futbolcuların yaş değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

Boyutlar	Futbolcunun Yaşı	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>
Güven	18 Yaş ve Altı	128	5,71	1,430
	19 Yaş ve Üzeri	95	5,94	1,297
Eşitlikçi tutum	18 Yaş ve Altı	128	6,26	1,207
	19 Yaş ve Üzeri	95	6,12	1,368
Yardıms severlik	18 Yaş ve Altı	128	6,19	1,167
	19 Yaş ve Üzeri	95	5,90	1,359
Doğruluk	18 Yaş ve Altı	128	6,33	1,030
	19 Yaş ve Üzeri	95	6,01	1,169
Uzmanlık	18 Yaş ve Altı	128	6,21	1,068
	19 Yaş ve Üzeri	95	5,82	1,313
Adanmışlık/Bağlılık	18 Yaş ve Altı	128	5,62	1,472
	19 Yaş ve Üzeri	95	5,61	1,558
İş birliğine hazır olma	18 Yaş ve Altı	128	6,41	1,100
	19 Yaş ve Üzeri	95	6,30	1,126
Performans	18 Yaş ve Altı	128	5,78	1,393
	19 Yaş ve Üzeri	95	5,58	1,336

Futbolcuların yaş gruplarına göre AGÖ'ne verdikleri yanıtların puanların ortalaması değerlendirildiğinde 19 ve üzeri yaş grubundaki futbolcuların performans boyutunu $X=5,58\pm 1,336$ ve adanmışlık/bağlılık boyutunu $X=5,61\pm 1,558$ ortalama ile en düşük değerlendirirlerken en yüksek ortalamalar ise 18 yaş ve altında olan futbolculardan doğruluk boyutunda $X=6,33\pm 1,030$ ve iş birliğine hazır olma boyutunda $X=6,41\pm 1,100$ ortalama şeklinde ortaya çıkmıştır (Çizelge 4.5).

Çizelge 4.6: Futbolcuların yaş değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney *U* testi ile incelenmesi.

	Futbolcunun Yaşı	<i>n</i>	Sıra Ort.	Sıralar Top	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Güven	18 Yaş ve Altı	128	107,68	13783,50	5527,500	-1,197	0,231
	19 Yaş ve Üzeri	95	117,82	11192,50			
Eşitlikçi Tutum	18 Yaş ve Altı	128	113,89	14578,50	5837,500	-0,550	0,582
	19 Yaş ve Üzeri	95	109,45	10397,50			
Yardıms severlik	18 Yaş ve Altı	128	118,01	15105,00	5311,000	-1,676	0,094
	19 Yaş ve Üzeri	95	103,91	9871,00			
Doğruluk	18 Yaş ve Altı	128	119,68	15319,50	5096,500	-2,141	0,032*
	19 Yaş ve Üzeri	95	101,65	9656,50			
Uzmanlık	18 Yaş ve Altı	128	120,57	15432,50	4983,500	-2,354	0,019*
	19 Yaş ve Üzeri	95	100,46	9543,50			
Adanmışlık / Bağlılık	18 Yaş ve Altı	128	111,80	14310,00	6054,000	-0,056	0,956
	19 Yaş ve Üzeri	95	112,27	10666,00			
İş birliğine hazır olma	18 Yaş ve Altı	128	116,06	14856,00	5560,000	-1,219	0,223
	19 Yaş ve Üzeri	95	106,53	10120,00			
Performans	18 Yaş ve Altı	128	116,99	14974,50	5441,500	-1,368	0,171
	19 Yaş ve Üzeri	95	105,28	10001,50			

* $p < 0,05$

Çizelge 4.6'da verilmiş olan Mann-Whitney *U* (*MWU*) testi sonuçları incelendiğinde, AGÖ'nin boyutlarından doğruluk ve uzmanlık boyutları 18 yaş ve altı ve 19 yaş ve üzeri futbolcular arasında farklıdır ve bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($U=5096,500$; $U=4983,500$; $p < 0,05$). 18 yaş ve altı futbolcuların doğruluk boyutu için ($n=128$) sıra ortalaması 119,68'dir, 19 yaş ve üzeri futbolcuların ($n=95$) sıra ortalamaları ise 101,65'tir. Uzmanlık boyutunda ise 18 yaş ve altı futbolcuların ($n=128$) sıra ortalamaları 120,57 ve 19 yaş ve üzeri futbolcuların ($n=95$) sıra ortalamaları ise 100,46'dır. Her iki boyut için ortalamalarına bakıldığında (Çizelge 4.5), 18 yaş ve altı futbolcuların hem doğruluk hemde uzmanlık boyutunda sırasıyla $X=6,33\pm 1,030$ ve $X=6,21\pm 1,068$; 19 yaş ve üzeri futbolcuların ise sırasıyla $X=6,01\pm 1,169$ ve $X=5,82\pm 1,313$ 'dür. 18 yaş ve altı futbolcuların doğruluk ve uzmanlık boyutu puanlarının 19 yaş ve üzeri futbolcuların puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer altı boyutta ise anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Çizelge 4.7: Futbolcuların eğitim durumları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Futbolcuların Eğitim Düzeyi	n	X	SS
Güven	İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	96	5,82	1,314
	Ortaöğretim	80	5,81	1,515
	Yükseköğretim	47	5,80	1,280
Eşitlikçi tutum	İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	96	6,41	1,086
	Ortaöğretim	80	6,12	1,233
	Yükseköğretim	47	5,91	1,624
Yardımsızlık	İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	96	6,34	1,006
	Ortaöğretim	80	5,94	1,284
	Yükseköğretim	47	5,72	1,553
Doğruluk	İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	96	6,43	0,886
	Ortaöğretim	80	6,12	1,103
	Yükseköğretim	47	5,84	1,365
Uzmanlık	İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	96	6,34	0,938
	Ortaöğretim	80	5,88	1,217
	Yükseköğretim	47	5,70	1,464
Adanmışlık/Bağlılık	İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	96	5,76	1,273
	Ortaöğretim	80	5,48	1,680
	Yükseköğretim	47	5,55	1,633
İş birliğine hazır olma	İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	96	6,57	0,852
	Ortaöğretim	80	6,19	1,233
	Yükseköğretim	47	6,23	1,293
Performans	İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	96	6,01	1,204
	Ortaöğretim	80	5,49	1,388
	Yükseköğretim	47	5,39	1,542

Futbolcuların eğitim durumlarına göre AGÖ'den elde edilen puanların ortalamalarına bakıldığında en düşük ortalamanın performans boyutunda $X=5,39\pm 1,542$ ortalama ile yükseköğretim eğitim düzeyinde olanlarda ve en yüksek ortalamanın ise iş birliğine hazır olma boyutunda $X=6,57\pm 0,852$ ortalama ile ilköğretim eğitimi düzeyinde olanlarda olduğu görülmektedir (Çizelge 4.7).

Çizelge 4.8: Futbolcuların AGÖ puanları ortalamalarının eğitim değişkeni bakımından Kruskal-Wallis *H* testi ile incelenmesi.

Futbolcuların Eğitim Durumu	sd	H	p
Güven	2	0,297	0,862
Eşitlikçi tutum	2	4,456	0,108
Yardımsızlık	2	7,372	0,025*
Doğruluk	2	7,268	0,026*
Uzmanlık	2	9,079	0,011*
Adanmışlık/Bağlılık	2	0,445	0,8
İş birliğine hazır olma	2	4,91	0,086
Performans	2	8,694	0,013*

* $p < 0,05$

Çizelge 4.8’de sunulmuş olan Kruskal-Wallis H testi incelendiğinde, futbolcuların eğitim durumları açısından 4 boyutta anlamlı farkın olduğu görülmektedir. Bunlar; yardımseverlik ($H(2)=7,372$; $p<0,05$), doğruluk ($H(2)=7,268$; $p<0,05$), uzmanlık ($H(2)=9,079$; $p<0,05$) ve performanstır ($H(2)=8,694$; $p<0,05$). Farkın hangi bölümler arasında olduğunu tespit etmek için (Çizelge 4.9’da yapılan ikili karşılaştırmalar için Bonferroni düzeltmesi $p<0,05$ anlamlılık düzeyi için üç adet ikili karşılaştırma yapıldığından $p<0,0167$ olarak alınmıştır) Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

Çizelge 4.9: Futbolcuları eğitim durumu değişkenine göre ikili karşılaştırmaları Mann-Whitney U testi

Boyutlar	Futbolcunun Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	Sıralar Top	U	Z	p
Güven	İlköğretim	96	86,67	8320	3664	-0,54	0,589
	Ortaöğretim	80	90,7	7256			
	İlköğretim	96	72,17	6928	2240	-0,07	0,944
	Yükseköğretim	47	71,66	3368			
	Ortaöğretim	80	64,85	5188	1812	-0,35	0,724
	Yükseköğretim	47	62,55	2940			
Eşitlikçi Tutum	İlköğretim	96	94,22	9045,5	3291	-1,78	0,076
	Ortaöğretim	80	81,63	6530,5			
	İlköğretim	96	75,9	7286,5	1882	-1,76	0,078
	Yükseköğretim	47	64,03	3009,5			
	Ortaöğretim	80	64,74	5179,5	1821	-0,31	0,753
	Yükseköğretim	47	62,73	2948,5			
Yardımseverlik	İlköğretim	96	95,84	9200,5	3136	-2,19	0,029
	Ortaöğretim	80	79,69	6375,5			
	İlköğretim	96	77,42	7432,5	1736	-2,34	0,019
	Yükseköğretim	47	60,93	2863,5			
	Ortaöğretim	80	65,34	5227	1773	-0,55	0,584
	Yükseköğretim	47	61,72	2901			
Doğruluk	İlköğretim	96	95,16	9135,5	3201	-1,98	0,048
	Ortaöğretim	80	80,51	6440,5			
	İlköğretim	96	77,63	7452,5	1716	-2,43	0,015*
	Yükseköğretim	47	60,5	2843,5			
	Ortaöğretim	80	66,2	5296	1704	-0,9	0,366
	Yükseköğretim	47	60,26	2832			

Çizelge 4.9: (Devamı) Futbolcuları eğitim durumu değişkenine göre ikili karşılaştırmaları Mann-Whitney *U* testi

Boyutlar	Futbolcunun Eğitim Durumu	<i>n</i>	Sıra Ort.	Sıralar Top	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Uzmanlık	İlköğretim	96	97,61	9370,5	2966	-2,66	0,008*
	Ortaöğretim	80	77,57	6205,5			
	İlköğretim	96	77,48	7438,5	1730	-2,33	0,02
	Yükseköğretim	47	60,8	2857,5			
	Ortaöğretim	80	64,89	5191	1809	-0,36	0,718
	Yükseköğretim	47	62,49	2937			
Adanmışlık / Bağlılık	İlköğretim	96	90,81	8717,5	3619	-0,67	0,503
	Ortaöğretim	80	85,73	6858,5			
	İlköğretim	96	72,79	6988	2180	-0,33	0,739
	Yükseköğretim	47	70,38	3308			
	Ortaöğretim	80	63,54	5083,5	1844	-0,19	0,853
	Yükseköğretim	47	64,78	3044,5			
İş birliğine hazır olma	İlköğretim	96	95,29	9147,5	3189	-2,17	0,03
	Ortaöğretim	80	80,36	6428,5			
	İlköğretim	96	74,84	7185	1983	-1,34	0,179
	Yükseköğretim	47	66,19	3111			
	Ortaöğretim	80	62,99	5039	1799	-0,44	0,661
	Yükseköğretim	47	65,72	3089			
Performans	İlköğretim	96	97,81	9389,5	2947	-2,71	0,007*
	Ortaöğretim	80	77,33	6186,5			
	İlköğretim	96	77,05	7397	1771	-2,14	0,032
	Yükseköğretim	47	61,68	2899			
	Ortaöğretim	80	64,29	5143	1857	-0,12	0,907
	Yükseköğretim	47	63,51	2985			

* $p < 0,0167$

Çizelge 4.9’da Mann-Whitney *U* (*MWU*) testi ile yapılan analiz sonuçlarına göre, üç boyutta istatistiksel anlamda fark elde edilmiştir, yardımseverlik boyutundaki fark Bonferroni düzeltmesi nedeniyle fark elde edilememiştir. Bunlar; doğruluk, uzmanlık ve performans boyutlarıdır. Doğruluk boyutu ilköğretim ve yükseköğretim mezunu futbolcular, uzmanlık boyutu ilköğretim ve ortaöğretim mezunu futbolcular ve performans boyutu ise ilköğretim ve ortaöğretim mezunu futbolcular arasında farklıdır ve bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($U=1716$; $U=2966$; $U=2947$; $p < 0,0167$). Doğruluk boyutu için ilköğretim mezunu futbolcuların ($n=96$) sıra ortalaması 77,63 ve yükseköğretim mezunu futbolcuların ($n=47$) sıra ortalaması 60,5; uzmanlık boyutu için ilköğretim mezunu futbolcuların ($n=96$) sıra ortalaması 97,61 ve ortaöğretim mezunu futbolcuların ($n=80$) sıra ortalaması 77,57; performans boyutu

için ilköğretim mezunu futbolcuların ($n=96$) sıra ortalaması 97,81 ve ortaöğretim mezunu futbolcuların ($n=80$) sıra ortalaması 77,33'tür. Her üç boyut için ortalamalarına bakıldığında (Çizelge 4.7); ilköğretim okulu düzeyinde eğitime sahip olanların doğruluk boyutu puanları ortalaması ($X=6,43\pm 0,886$) yükseköğretim mezunu futbolcuların ortalamalarından ($X=5,84\pm 1,365$) daha yüksektir, uzmanlık boyutunda ilköğretim eğitime sahip olanların puanları ortalaması ($X=6,34\pm 0,938$) ortaöğretim eğitime sahip olanların puanları ortalamasından ($X=5,88\pm 1,217$) daha yüksektir ve son olarak performans boyutunda ise ilköğretim eğitime sahip olanların puanları ortalaması ($X=6,01\pm 1,204$) ortaöğretim eğitime sahip olanların puanları ortalamasından ($X=5,49\pm 1,388$) daha yüksektir, bu üç boyutta ortaya çıkan farklılıklar anlamlıdır.

Çizelge 4.10: Futbolcuların sporculuk yaşı değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

Boyutlar	Sporculuk Yaşı	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>
Güven	1-5 Yıl	58	5,90	1,426
	6-10 Yıl	130	5,84	1,311
	11-15 Yıl	35	5,56	1,538
Eşitlikçi tutum	1-5 Yıl	58	6,34	1,264
	6-10 Yıl	130	6,31	1,136
	11-15 Yıl	35	5,56	1,606
Yardımseverlik	1-5 Yıl	58	6,24	1,223
	6-10 Yıl	130	6,13	1,156
	11-15 Yıl	35	5,54	1,549
Doğruluk	1-5 Yıl	58	6,42	0,993
	6-10 Yıl	130	6,21	1,032
	11-15 Yıl	35	5,76	1,388
Uzmanlık	1-5 Yıl	58	6,29	1,118
	6-10 Yıl	130	6,06	1,128
	11-15 Yıl	35	5,57	1,417
Adanmışlık/Bağlılık	1-5 Yıl	58	5,72	1,660
	6-10 Yıl	130	5,60	1,381
	11-15 Yıl	35	5,50	1,706
İş birliğine hazır olma	1-5 Yıl	58	6,35	1,207
	6-10 Yıl	130	6,44	0,967
	11-15 Yıl	35	6,10	1,403
Performans	1-5 Yıl	58	5,68	1,456
	6-10 Yıl	130	5,75	1,331
	11-15 Yıl	35	5,48	1,382

Futbolcuların spor yaşları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmalarına bakıldığında en düşük puan ortalamasının performans boyutunda 11-15 yıl arası olanlarda ($X=5,48\pm 1,382$) en yüksek puan ortalamasının ise işbirliğine hazır olma boyutunda 6-10 yıl olanlarda ($X=6,44\pm 0,967$) olduğu görülmektedir (Çizelge 4.10).

Çizelge 4.11: Futbolcuların spor yaşları bakımından AGÖ'nden elde ettikleri puanların ortalamalarının Kruskal-Wallis H testi ile incelenmesi

Futbolcunun spor yaşı	sd	H	p
Güven	2	1,448	0,485
Eşitlikçi tutum	2	9,158	0,010*
Yardıms severlik	2	6,716	0,035*
Doğruluk	2	7,649	0,022*
Uzmanlık	2	8,769	0,012*
Adanmışlık/Bağlılık	2	2,063	0,356
İş birliğine hazır olma	2	1,967	0,374
Performans	2	1,114	0,573

* $p<0,05$

Çizelge 4.11'de verilmiş olan Kruskal-Wallis H testi incelendiğinde, deneklerin sporculuk yaşları boyutlardan eşitlikçi tutum, yardıms severlik, doğruluk ve uzmanlık boyutlarında farkların olduğunu göstermektedir. Sırasıyla, eşitlikçi tutum ($H(2)= 9,158$; $p<0,05$), yardıms severlik ($H(2)= 6,716$; $p<0,05$), doğruluk ($H(2)= 7,649$; $p<0,05$) ve uzmanlık ($H(2)= 8,769$; $p<0,05$) puanlarındaki farklar anlamlıdır. İkili karşılaştırmalar ile farklılıkların hangi yaş grupları arasında olduğunu tespit etmek için Çizelge 4.12'de gösterildiği gibi yapılan ikili karşılaştırmalar için Bonferroni düzeltmesi ($p<0,05$ anlamlılık düzeyi üç çift karşılaştırma olduğundan $p<0,0167$ olarak alınmıştır) ile Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

Çizelge 4.12: Futbolcuların spor yaşı değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanlarda farkın Mann-Whitney U testi ile incelenmesi

	Futbolcunun sporculuk yaşı	n	Sıra Ort.	Sıralar Top	U	Z	p
	1-5 Yıl	58	99,26	5757			
	6-10 Yıl	130	92,38	12009	3494	-0,83	0,409
Güven	1-5 Yıl	58	49,24	2856			
	11-15 Yıl	35	43,29	1515	885	-1,08	0,282
	6-10 Yıl	130	84,38	10970			
	11-15 Yıl	35	77,86	2725	2095	-0,74	0,461

Çizelge 4.12: (Devamı) Futbolcuların spor yaşı değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanlarda farkın Mann-Whitney *U* testi ile incelenmesi

	Futbolcunun sporculuk yaşı	<i>n</i>	Sıra Ort.	Sıralar Top	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Eşitlikçi Tutum	1-5 Yıl	58	101,59	5892,5	3359	-1,31	0,191
	6-10 Yıl	130	91,33	11873,5			
	1-5 Yıl	58	52,53	3046,5	694,5	-2,77	0,006*
	11-15 Yıl	35	37,84	1324,5			
	6-10 Yıl	130	87,47	11371	1694	-2,46	0,014*
	11-15 Yıl	35	66,4	2324			
Yardımseverlik	1-5 Yıl	58	101,65	5895,5	3356	-1,26	0,209
	6-10 Yıl	130	91,31	11870,5			
	1-5 Yıl	58	52,03	3018	723	-2,41	0,016*
	11-15 Yıl	35	38,66	1353			
	6-10 Yıl	130	86,74	11276	1789	-2	0,046
	11-15 Yıl	35	69,11	2419			
Doğruluk	1-5 Yıl	58	105,75	6133,5	3118	-1,97	0,049
	6-10 Yıl	130	89,48	11632,5			
	1-5 Yıl	58	52,03	3018	723	-2,42	0,015*
	11-15 Yıl	35	38,66	1353			
	6-10 Yıl	130	86,08	11191	1874	-1,65	0,1
	11-15 Yıl	35	71,54	2504			
Uzmanlık	1-5 Yıl	58	106,95	6203	3048	-2,14	0,032
	6-10 Yıl	130	88,95	11563			
	1-5 Yıl	58	52,41	3039,5	701,5	-2,59	0,01*
	11-15 Yıl	35	38,04	1331,5			
	6-10 Yıl	130	86,3	11218,5	1847	-1,74	0,083
	11-15 Yıl	35	70,76	2476,5			
Adanmışlık / Bağlılık	1-5 Yıl	58	102,74	5959	3292	-1,42	0,157
	6-10 Yıl	130	90,82	11807			
	1-5 Yıl	58	49	2842	899	-0,94	0,346
	11-15 Yıl	35	43,69	1529			
	6-10 Yıl	130	82,77	10760,5	2246	-0,12	0,905
	11-15 Yıl	35	83,84	2934,5			
İş birliğine hazır olma	1-5 Yıl	58	97,94	5680,5	3571	-0,65	0,513
	6-10 Yıl	130	92,97	12085,5			
	1-5 Yıl	58	49,69	2882	859	-1,39	0,164
	11-15 Yıl	35	42,54	1489			
	6-10 Yıl	130	84,81	11025,5	2040	-1,03	0,302
	11-15 Yıl	35	76,27	2669,5			
Performans	1-5 Yıl	58	94,06	5455,5	3745	-0,08	0,94
	6-10 Yıl	130	94,7	12310,5			
	1-5 Yıl	58	48,68	2823,5	917,5	-0,79	0,431
	11-15 Yıl	35	44,21	1547,5			
	6-10 Yıl	130	85,03	11053,5	2012	-1,07	0,284
	11-15 Yıl	35	75,47	2641,5			

* $p < 0,0167$

Çizelge 4.12'de Mann-Whitney *U* (MWU) testi ile yapılan istatistiksel sonuçlar incelendiğinde; eşitlikçi tutum, yardımseverlik, doğruluk ve uzmanlık

boyutlarında istatistiksel anlamda fark olduğu tespit edilmiştir. Eşitlikçi tutum boyutu 1-5 yıl ve 11-15 yıl ile 6-10 yıl ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcular, Yardımseverlik boyutu 1-5 yıl ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcular, doğruluk boyutu 1-5 yıl ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcular ve uzmanlık boyutu ise 1-5 yıl ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcular arasında farklıdır ve bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($U=694,5$; $U=1694$; $U=723$; $U=723$; $U=701,5$; $p<0,05$). Eşitlikçi tutum boyutu için 1-5 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=58$) sıra ortalaması 52,53, 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=35$) sıra ortalaması 37,84, 6-10 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=130$) sıra ortalaması 87,47 ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=35$) sıra ortalaması 66,4'tür. Yardımseverlik boyutu için 1-5 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=58$) sıra ortalaması 52,03 ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=35$) sıra ortalaması 38,66; doğruluk boyutu için 1-5 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=58$) sıra ortalaması 52,03 ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=35$) sıra ortalaması 38,66; uzmanlık boyutu için 1-5 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=58$) sıra ortalaması 52,41 ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların ($n=35$) sıra ortalaması 38,04'tür. Her dört boyut için ortalamalarına bakıldığında (Çizelge 4.10); 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların eşitlikçi tutum boyutu puanları sırasıyla $X=6,34\pm 1,264$, $X=6,31\pm 1,136$ ve $X=5,56\pm 1,606$; 1-5 yıl ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların yardımseverlik boyutu puanları sırasıyla $X=6,24\pm 1,223$ ve $X=5,54\pm 1,549$; 1-5 yıl ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların doğruluk boyutu puanları sırasıyla $X=6,42\pm 0,993$ ve $X=5,76\pm 1,388$; 1-5 yıl ve 11-15 yıl süredir sporcu olan futbolcuların uzmanlık boyutu puanları ise sırasıyla $X=6,29\pm 1,118$ ve $X=5,57\pm 1,417$ 'dir. Buna göre; 1-5 yıl ve 6-10 yıl süredir sporcu olan futbolcuların eşitlikçi tutum boyutunda 11-15 yıldır futbol oynayanlardan daha yüksek; yardımseverlik, doğruluk ve uzmanlık boyutlarında 1-5 yıldır futbol oynayanların 11-15 yıldır futbol oynayanlardan daha yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. Diğer boyutlarda ise anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Çizelge 4.13 incelendiğinde, adanmışlık/bağlılık boyutunda en düşük puan ortalamasının takımda bulunma süresi 7 yıl ve üzeri futbolcularda ($X=5,53\pm 1,329$) olduğu bunun yanında iş birliğine hazır olma boyutunda ise her üç grupta 4-6 yıl; 1-3 yıl ve 7 yıl ve üzeri olanlarda en yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir.

Çizelge 4.13: Futbolcuların takımda geçirdikleri süre değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Takımdaki kaçınıcı yılı	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>
Güven	1-3 Yıl	140	5,88	1,362
	4-6 Yıl	52	5,68	1,469
	7 ve Üzeri Yıl	31	5,71	1,302
Eşitlikçi tutum	1-3 Yıl	140	6,24	1,266
	4-6 Yıl	52	6,08	1,445
	7 ve Üzeri Yıl	31	6,24	1,033
Yardımseverlik	1-3 Yıl	140	6,06	1,297
	4-6 Yıl	52	6,04	1,252
	7 ve Üzeri Yıl	31	6,15	1,108
Doğruluk	1-3 Yıl	140	6,23	1,138
	4-6 Yıl	52	6,08	1,158
	7 ve Üzeri Yıl	31	6,24	0,805
Uzmanlık	1-3 Yıl	140	6,05	1,209
	4-6 Yıl	52	6,02	1,300
	7 ve Üzeri Yıl	31	6,05	0,925
Adanmışlık/Bağlılık	1-3 Yıl	140	5,60	1,514
	4-6 Yıl	52	5,69	1,603
	7 ve Üzeri Yıl	31	5,53	1,329
İş birliğine hazır olma	1-3 Yıl	140	6,35	1,179
	4-6 Yıl	52	6,32	1,125
	7 ve Üzeri Yıl	31	6,50	0,707
Performans	1-3 Yıl	140	5,64	1,384
	4-6 Yıl	52	5,65	1,348
	7 ve Üzeri Yıl	31	6,00	1,342

Bu ortalamalar sırasıyla $X=6,32\pm 1,125$; $X=6,35\pm 1,179$ ve $X=6,50\pm 0,707$ olduğu görülmektedir (Çizelge 4.13).

Çizelge 4.14: Futbolcuların takımda geçirdikleri süre bakımından AGÖ'nden elde ettikleri puanların ortalamalarının Kruskal-Wallis *H* testi ile incelenmesi

Futbolcuların takımda geçirdiği süre	<i>sd</i>	<i>H</i>	<i>p</i>
Güven	2	1,743	0,418
Eşitlikçi tutum	2	0,353	0,838
Yardımseverlik	2	0,332	0,847
Doğruluk	2	0,680	0,712
Uzmanlık	2	0,688	0,709
Adanmışlık/Bağlılık	2	1,179	0,555
İş birliğine hazır olma	2	0,019	0,990
Performans	2	2,651	0,266

Çizelge 4.14’te verilmiş olan Kruskal-Wallis H testi incelendiğinde; futbolcuların takımda geçirdikleri süreye göre herhangi bir grupta fark olmadığı ($p>0,05$) tespit edilmiştir, Mann-Whitney U testi yapılmamıştır.

Çizelge 4.15: Futbolcuların antrenörleri ile çalışma süresi değişkenine göre AGÖ’den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Antrenör ile çalışma süresi	n	X	SS
Güven	1 Yıldan Az	58	5,83	1,320
	1 Yıl	40	5,83	1,579
	2 yıl	73	5,70	1,462
	3 Yıl ve Üzeri	52	5,93	1,159
Eşitlikçi tutum	1 Yıldan Az	58	6,06	1,379
	1 Yıl	40	6,33	1,278
	2 yıl	73	6,10	1,327
	3 Yıl ve Üzeri	52	6,40	1,073
Yardımseverlik	1 Yıldan Az	58	5,84	1,446
	1 Yıl	40	6,15	1,240
	2 yıl	73	6,07	1,302
	3 Yıl ve Üzeri	52	6,24	0,941
Doğruluk	1 Yıldan Az	58	6,04	1,246
	1 Yıl	40	6,23	1,166
	2 yıl	73	6,24	1,035
	3 Yıl ve Üzeri	52	6,27	0,971
Uzmanlık	1 Yıldan Az	58	5,87	1,351
	1 Yıl	40	6,11	1,328
	2 yıl	73	6,08	1,098
	3 Yıl ve Üzeri	52	6,14	1,019
Adanmışlık/Bağlılık	1 Yıldan Az	58	5,51	1,615
	1 Yıl	40	5,33	1,619
	2 yıl	73	5,60	1,543
	3 Yıl ve Üzeri	52	5,98	1,171
İş birliğine hazır olma	1 Yıldan Az	58	6,16	1,282
	1 Yıl	40	6,38	1,175
	2 yıl	73	6,38	1,120
	3 Yıl ve Üzeri	52	6,55	0,788
Performans	1 Yıldan Az	58	5,41	1,420
	1 Yıl	40	5,57	1,359
	2 yıl	73	5,76	1,444
	3 Yıl ve Üzeri	52	6,01	1,159

Antrenörle çalışma süreleri bakımından futbolcuların AGÖ’ne vermiş oldukları yanıtların ortalamalarına bakıldığında adanmışlık/bağlılık boyutunda ve 1 yıldan daha az süre ile antrenörü ile birlikte çalışanlarda ($X=5,33\pm 1,619$) olduğu ve en

yüksek puan ortalamasının ise iş birliğine hazır olma boyutunda 3 yıl ve üzeri antrenörü ile birlikte çalışanlar arasında ($X=6,55\pm 0,788$) olduğu görülmektedir (Çizelge 4.15).

Çizelge 4.16: Futbolcuların antrenörleri ile çalışma süreleri bakımından AGÖ'nden elde ettikleri puanların ortalamalarının Kruskal-Wallis H testi ile incelenmesi

Futbolcuların Antrenörü ile çalışma süresi	<i>sd</i>	<i>H</i>	<i>p</i>
Güven	3	0,834	0,841
Eşitlikçi tutum	3	3,117	0,374
Yardımsverlik	3	1,175	0,759
Doğruluk	3	0,782	0,854
Uzmanlık	3	1,242	0,743
Adanmışlık/Bağlılık	3	4,436	0,218
İşbirliğine hazır olma	3	1,498	0,683
Performans	3	5,834	0,120

Çizelge 4.16'da verilmiş olan Kruskal-Wallis H testi incelendiğinde; futbolcuların antrenörleri ile çalışma sürelerine göre herhangi bir grupta fark olmadığı ($p>0,05$) tespit edilmiştir, Mann-Whitney U testi yapılmamıştır.

Çizelge 4.17: Futbolcuların oynadıkları takımın statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Takımın Statüsü	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>
Güven	Amatör Takım	147	5,91	1,294
	Profesyonel Takım	76	5,62	1,514
Eşitlikçi tutum	Amatör Takım	147	6,30	1,183
	Profesyonel Takım	76	6,00	1,429
Yardımsverlik	Amatör Takım	147	6,13	1,188
	Profesyonel Takım	76	5,94	1,381
Doğruluk	Amatör Takım	147	6,23	1,003
	Profesyonel Takım	76	6,12	1,270
Uzmanlık	Amatör Takım	147	6,11	1,069
	Profesyonel Takım	76	5,92	1,398
Adanmışlık/Bağlılık	Amatör Takım	147	5,77	1,356
	Profesyonel Takım	76	5,32	1,731
İş birliğine hazır olma	Amatör Takım	147	6,41	1,056
	Profesyonel Takım	76	6,27	1,210
Performans	Amatör Takım	147	5,70	1,369
	Profesyonel Takım	76	5,68	1,379

Futbolcuların oynadıkları takımların profesyonel veya amatör olması açısından ortalamalarına bakıldığında adanmışlık/bağlılık boyutunun en düşük ortalamaya

profesyonel takımlarda oynayan futbolcularda ($X=5,32\pm 1,731$) olduğu buna karşılık en yüksek ortalamaya ise amatör takımlarda oynayan futbolculara iş birliğine hazır olma boyutunda ($X=6,41\pm 1,056$) olduğu görülmektedir (Çizelge 4.17).

Çizelge 4.18: Futbolcuların oynadıkları takımın statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney U testi ile incelenmesi

	Futbolcunun oynadığı takımın statüsü	n	Sıra Ort.	Sıralar Top	U	Z	p
Güven	Amatör Takım	147	116,12	17069,50	4980,500	-1,368	0,171
	Profesyonel Takım	76	104,03	7906,50			
Eşitlikçi Tutum	Amatör Takım	147	115,99	17051,00	4999,000	-1,388	0,165
	Profesyonel Takım	76	104,28	7925,00			
Yardıms severlik	Amatör Takım	147	114,13	16777,00	5273,000	-0,712	0,477
	Profesyonel Takım	76	107,88	8199,00			
Doğruluk	Amatör Takım	147	112,05	16471,00	5579,000	-0,016	0,987
	Profesyonel Takım	76	111,91	8505,00			
Uzmanlık	Amatör Takım	147	113,40	16670,00	5380,000	-0,461	0,644
	Profesyonel Takım	76	109,29	8306,00			
Adanmışlık / Bağlılık	Amatör Takım	147	116,79	17168,00	4882,000	-1,570	0,116
	Profesyonel Takım	76	102,74	7808,00			
İş birliğine hazır olma	Amatör Takım	147	114,59	16845,00	5205,000	-0,932	0,352
	Profesyonel Takım	76	106,99	8131,00			
Performans	Amatör Takım	147	112,35	16516,00	5534,000	-0,116	0,907
	Profesyonel Takım	76	111,32	8460,00			

Çizelge 4.18'de verilmiş olan Mann-Whitney U (MWU) testi sonuçları incelendiğinde; AGÖ'nin boyutlarının futbolcuların oynadıkları takımın statüsüne göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Çizelge 4.19: Futbolcuların oynadıkları takımdaki statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Futbolcunun Statüsü	n	X	SS
Güven	Amatör Futbolcu	183	5,90	1,330
	Profesyonel Futbolcu	40	5,40	1,524
Eşitlikçi tutum	Amatör Futbolcu	183	6,32	1,102
	Profesyonel Futbolcu	40	5,63	1,792
Yardıms severlik	Amatör Futbolcu	183	6,19	1,099
	Profesyonel Futbolcu	40	5,49	1,720
Doğruluk	Amatör Futbolcu	183	6,32	0,911
	Profesyonel Futbolcu	40	5,61	1,607
Uzmanlık	Amatör Futbolcu	183	6,17	1,022
	Profesyonel Futbolcu	40	5,44	1,661

Çizelge 4.19: (Devamı) Futbolcuların oynadıkları takımdaki statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Futbolcunun Statüsü	n	X	SS
Adanmışlık/Bağlılık	Amatör Futbolcu	183	5,72	1,360
	Profesyonel Futbolcu	40	5,13	1,993
İş birliğine hazır olma	Amatör Futbolcu	183	6,48	0,939
	Profesyonel Futbolcu	40	5,85	1,602
Performans	Amatör Futbolcu	183	5,72	1,346
	Profesyonel Futbolcu	40	5,56	1,484

Futbolcuların AGÖ'ne vermiş oldukları yanıtların puanları ortalamalarına bakıldığında profesyonel futbolcuların $X=5,13\pm 1,993$ puan ortalaması ile adanmışlık/bağlılık boyutunu değerlendirdikleri bunun yanında $X=6,48\pm 0,939$ ortalama ile iş birliğine hazır olma boyutunu ise amatör futbolcuların değerlendirdiği görülmektedir (Çizelge 4.19).

Çizelge 4.20: Futbolcuların oynadıkları takımdaki statüsü değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney *U* testi ile incelenmesi

	Futbolcunun takımdaki statüsü	n	Sıra Ort.	Sıralar Top	U	Z	p
Güven	Amatör Futbolcu	183	115,94	21217,50	2938,500	-2,014	0,044*
	Profesyonel Futbolcu	40	93,96	3758,50			
Eşitlikçi Tutum	Amatör Futbolcu	183	116,23	21269,50	2886,500	-2,260	0,024*
	Profesyonel Futbolcu	40	92,66	3706,50			
Yardıms severlik	Amatör Futbolcu	183	116,52	21322,50	2833,500	-2,321	0,020*
	Profesyonel Futbolcu	40	91,34	3653,50			
Doğruluk	Amatör Futbolcu	183	116,77	21368,00	2788,000	-2,447	0,014*
	Profesyonel Futbolcu	40	90,20	3608,00			
Uzmanlık	Amatör Futbolcu	183	117,23	21453,50	2702,500	-2,650	0,008*
	Profesyonel Futbolcu	40	88,06	3522,50			
Adanmışlık / Bağlılık	Amatör Futbolcu	183	114,61	20974,00	3182,000	-1,317	0,188
	Profesyonel Futbolcu	40	100,05	4002,00			
İş birliğine hazır olma	Amatör Futbolcu	183	116,10	21247,00	2909,000	-2,268	0,023*
	Profesyonel Futbolcu	40	93,23	3729,00			
Performans	Amatör Futbolcu	183	113,22	20718,50	3437,500	-0,614	0,539
	Profesyonel Futbolcu	40	106,44	4257,50			

* $p < 0,05$

Çizelge 4.20'de Mann-Whitney *U* (*MWU*) testi ile yapılan istatistiksel sonuçlar incelendiğinde; AGÖ'nin boyutlarından güven, eşitlikçi tutum, yardıms severlik, doğruluk, uzmanlık ve iş birliğine hazır olma boyutları amatör ve profesyonel futbolcular arasında farklıdır ve bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($U=2938,500$;

$U=2886,500$; $U=2833,500$; $U=2788,000$; $U=2702,500$; $U=2909,000$; $p<0,05$). Amatör futbolcuların; güven boyutu için ($n=183$) sıra ortalaması 115,94, eşitlikçi tutum boyutu için ($n=183$) sıra ortalaması 116,23, yardımseverlik boyutu için ($n=183$) sıra ortalaması 116,52, doğruluk boyutu için ($n=183$) sıra ortalaması 116,77, uzmanlık boyutu için ($n=183$) sıra ortalaması 117,23 ve iş birliğine hazır olma boyutu için ($n=183$) sıra ortalaması ise 116,10'dur. Profesyonel futbolcuların; güven boyutu için ($n=40$) sıra ortalaması 93,96, eşitlikçi tutum boyutu için ($n=40$) sıra ortalaması 92,66, yardımseverlik boyutu için ($n=40$) sıra ortalaması 91,34, doğruluk boyutu için ($n=40$) sıra ortalaması 90,20, uzmanlık boyutu için ($n=40$) sıra ortalaması 88,06 ve iş birliğine hazır olma boyutu için ($n=40$) sıra ortalaması ise 93,23'tür. Anlamlı farkların olduğu 6 boyutta (Güven, Eşitlikçi Tutum, Yardımseverlik, Doğruluk, Uzmanlık ve İş Birliğine Hazır Olma) amatör futbolcuların puanları ortalaması (sırasıyla, $X=5,90\pm1,330$; $X=6,32\pm1,102$; $X=6,19\pm1,099$; $X=6,32\pm0,911$; $X=6,17\pm1,022$; $X=6,48\pm0,939$) profesyonel futbolcuların ortalamasından (sırasıyla, $X=5,40\pm1,524$; $X=5,63\pm1,792$; $X=5,49\pm1,720$; $X=5,61\pm1,607$; $X=5,44\pm1,661$; $X=5,85\pm1,602$) yüksektir ve bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır (Çizelge 4.19). Adanmışlık/Bağlılık ve performans boyutlarının ise futbolcuların statülerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Çizelge 4.21: Futbolcuların antrenörlerinin cinsiyeti değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Antrenörün Cinsiyeti	n	X	SS
Güven	Erkek	202	5,82	1,341
	Kadın	21	5,74	1,722
Eşitlikçi tutum	Erkek	202	6,23	1,219
	Kadın	21	5,90	1,755
Yardımseverlik	Erkek	202	6,09	1,217
	Kadın	21	5,79	1,607
Doğruluk	Erkek	202	6,23	1,036
	Kadın	21	5,85	1,584
Uzmanlık	Erkek	202	6,07	1,138
	Kadın	21	5,76	1,627
Adanmışlık/Bağlılık	Erkek	202	5,65	1,422
	Kadın	21	5,29	2,171
İş birliğine hazır olma	Erkek	202	6,42	1,017
	Kadın	21	5,86	1,726
Performans	Erkek	202	5,70	1,363
	Kadın	21	5,63	1,468

Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin cinsiyetinin kadın veya erkek oluşlarına göre yapılan gruplara göre AGÖ boyutları ortalamaları incelendiğinde en düşük ortalama puana adanmışlık/bağlılık boyutunda kadın futbolcuların sahip olduğu ($X=5,29\pm 2,171$) ve en yüksek ortalama puanın iş birliğine hazır olma boyutunda erkek futbolcuların ($X=6,42\pm 1,017$) sahip olduğu görülmektedir (Çizelge 4.21).

Çizelge 4.22: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin cinsiyetine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney U testi ile incelenmesi

	Antrenörün cinsiyeti	n	Sıra Ort.	Sıralar Top	U	Z	p
Güven	Erkek	202	111,55	22533,00	2030,000	-0,334	0,739
	Kadın	21	116,33	2443,00			
Eşitlikçi Tutum	Erkek	202	112,42	22709,00	2036,000	-0,326	0,744
	Kadın	21	107,95	2267,00			
Yardıms severlik	Erkek	202	112,57	22739,50	2005,500	-0,426	0,670
	Kadın	21	106,50	2236,50			
Doğruluk	Erkek	202	112,93	22811,00	1934,000	-0,689	0,491
	Kadın	21	103,10	2165,00			
Uzmanlık	Erkek	202	112,77	22779,50	1965,500	-0,565	0,572
	Kadın	21	104,60	2196,50			
Adanmışlık / Bağlılık	Erkek	202	111,90	22604,50	2101,500	-0,071	0,944
	Kadın	21	112,93	2371,50			
İş birliğine hazır olma	Erkek	202	113,52	22930,50	1814,500	-1,216	0,224
	Kadın	21	97,40	2045,50			
Performans	Erkek	202	112,42	22709,00	2036,000	-0,308	0,758
	Kadın	21	107,95	2267,00			

Çizelge 4.22'de verilmiş olan Mann-Whitney U (MWU) testi sonuçları incelendiğinde; AGÖ'nin boyutlarının futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin cinsiyetine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Çizelge 4.23: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin yaşları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Antrenörün yaşı	n	X	SS
Güven	25 ve Altında	24	5,88	1,408
	26-35	35	5,77	1,133
	36-45	79	5,78	1,460
	46 ve Üzerinde	85	5,83	1,401
Eşitlikçi tutum	25 ve Altında	24	6,26	1,259
	26-35	35	6,53	0,817
	36-45	79	6,00	1,420
	46 ve Üzerinde	85	6,23	1,284

Çizelge 4.23: (Devamı) Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin yaşları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Antrenörün yaşı	n	X	SS
Yardımseverlik	25 ve Altında	24	6,11	1,230
	26-35	35	6,24	0,899
	36-45	79	6,02	1,302
	46 ve Üzerinde	85	6,02	1,359
Doğruluk	25 ve Altında	24	6,36	1,191
	26-35	35	6,31	0,889
	36-45	79	6,07	1,122
	46 ve Üzerinde	85	6,21	1,137
Uzmanlık	25 ve Altında	24	6,05	1,298
	26-35	35	6,29	0,815
	36-45	79	5,89	1,264
	46 ve Üzerinde	85	6,08	1,221
Adanmışlık/Bağlılık	25 ve Altında	24	5,56	1,826
	26-35	35	5,73	1,010
	36-45	79	5,52	1,630
	46 ve Üzerinde	85	5,67	1,477
İş birliğine hazır olma	25 ve Altında	24	6,25	1,414
	26-35	35	6,60	0,705
	36-45	79	6,22	1,126
	46 ve Üzerinde	85	6,43	1,132
Performans	25 ve Altında	24	5,14	1,612
	26-35	35	6,29	1,115
	36-45	79	5,67	1,279
	46 ve Üzerinde	85	5,63	1,409

Antrenörün yaşı değişkeni açısından 25 yaş ve altında olan futbolcular uzmanlık boyutunu ($X=5,14\pm 1,612$) puan ortalaması ile en düşük değerlendirirken en yüksek puan ortalaması iş birliğine hazır olma boyutunda ($X=6,60\pm 0,705$) ortaya çıkmıştır (Çizelge 4.23).

Çizelge 4.24: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin yaşları değişkenine göre AG'den elde ettikleri puanların Kruskal-Wallis H testi ile incelenmesi.

Futbolcunun çalıştığı antrenörün yaşı	sd	H	p
Güven	3	0,729	0,866
Eşitlikçi tutum	3	3,762	0,288
Yardımseverlik	3	0,185	0,980
Doğruluk	3	4,344	0,227
Uzmanlık	3	2,788	0,425
Adanmışlık/Bağlılık	3	0,524	0,914
İş birliğine hazır olma	3	5,668	0,129
Performans	3	12,273	0,007*

* $p < 0,05$

Çizelge 4.24'te sunulmuş olan Kruskal-Wallis H testi değerleri incelendiğinde; yalnızca Performans boyutunda futbolcuların puanları ortalamaları arasında anlamlı

fark olabileceği görülmektedir. Performans ($H(2)=12,273; p<0,05$) boyutunda anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Farkın hangi yaş aralıkları arasında olduğunu tespit etmek için (Çizelge 4.25'te yapılan ikili karşılaştırmalar için Bonferroni düzeltmesi $p<0,05$ anlamlılık düzeyi için altı adet ikili karşılaştırma yapıldığından $p<0,0083$ olarak alınmıştır) Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

Çizelge 4.25: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin yaşları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney U testi ile incelenmesi

	Futbolcunun çalıştığı antrenörün yaşı	n	Sıra Ort.	Sıralar Top	U	Z	p
Güven	25 ve Altında	24	31,9	765,5	374,5	-0,72	0,473
	26-35	35	28,7	1004,5			
	25 ve Altında	24	52,15	1251,5	944,5	-0,03	0,977
	36-45	79	51,96	4104,5			
	25 ve Altında	24	54,63	1311	1011	-0,07	0,946
	46 ve Üzerinde	85	55,11	4684			
	26-35	35	54,54	1909	1279	-0,66	0,513
	36-45	79	58,81	4646			
	26-35	35	56,61	1981,5	1352	-0,81	0,418
	46 ve Üzerinde	85	62,1	5278,5			
36-45	79	81,93	6472,5	3313	-0,15	0,878	
46 ve Üzerinde	85	83,03	7057,5				
Eşitlikçi tutum	25 ve Altında	24	28,4	681,5	381,5	-0,66	0,508
	26-35	35	31,1	1088,5			
	25 ve Altında	24	56,23	1349,5	846,5	-0,84	0,401
	36-45	79	50,72	4006,5			
	25 ve Altında	24	55,08	1322	1018	-0,02	0,987
	46 ve Üzerinde	85	54,98	4673			
	26-35	35	65,54	2294	1101	-1,85	0,064
	36-45	79	53,94	4261			
	26-35	35	64,37	2253	1352	-0,86	0,389
	46 ve Üzerinde	85	58,91	5007			
36-45	79	78,08	6168	3008	-1,23	0,218	
46 ve Üzerinde	85	86,61	7362				
Yardıms severlik	25 ve Altında	24	29,65	711,5	411,5	-0,14	0,892
	26-35	35	30,24	1058,5			
	25 ve Altında	24	52,94	1270,5	925,5	-0,18	0,856
	36-45	79	51,72	4085,5			
	25 ve Altında	24	55,15	1323,5	1017	-0,03	0,979
	46 ve Üzerinde	85	54,96	4671,5			
	26-35	35	59,09	2068	1327	-0,35	0,725
	36-45	79	56,8	4487			
	26-35	35	60,57	2120	1485	-0,02	0,988
	46 ve Üzerinde	85	60,47	5140			
36-45	79	81,11	6407,5	3248	-0,38	0,707	
46 ve Üzerinde	85	83,79	7122,5				

Çizelge 4.25: (Devamı) Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin yaşları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney *U* testi ile incelenmesi

	Futbolcunun çalıştığı antrenörün yaşı	<i>n</i>	Sıra Ort.	Sıralar Top	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Doğruluk	25 ve Altında	24	31,29	751	389	-0,5	0,616
	26-35	35	29,11	1019			
	25 ve Altında	24	61,19	1468,5	727,5	-1,76	0,079
	36-45	79	49,21	3887,5			
	25 ve Altında	24	57,94	1390,5	949,5	-0,55	0,585
	46 ve Üzerinde	85	54,17	4604,5			
	26-35	35	62,84	2199,5	1196	-1,18	0,24
	36-45	79	55,13	4355,5			
	26-35	35	59,81	2093,5	1464	-0,15	0,884
	46 ve Üzerinde	85	60,78	5166,5			
	36-45	79	76,5	6043,5	2884	-1,61	0,107
	46 ve Üzerinde	85	88,08	7486,5			
Uzmanlık	25 ve Altında	24	29,35	704,5	404,5	-0,24	0,807
	26-35	35	30,44	1065,5			
	25 ve Altında	24	56,71	1361	835	-0,9	0,371
	36-45	79	50,57	3995			
	25 ve Altında	24	53,77	1290,5	990,5	-0,22	0,824
	46 ve Üzerinde	85	55,35	4704,5			
	26-35	35	63,7	2229,5	1166	-1,36	0,176
	36-45	79	54,75	4325,5			
	26-35	35	61,17	2141	1464	-0,14	0,889
	46 ve Üzerinde	85	60,22	5119			
	36-45	79	77,28	6105,5	2946	-1,39	0,165
	46 ve Üzerinde	85	87,35	7424,5			
Adanmışlık/Bağlılık	25 ve Altında	24	31,96	767	373	-0,74	0,459
	26-35	35	28,66	1003			
	25 ve Altında	24	54,23	1301,5	894,5	-0,43	0,671
	36-45	79	51,32	4054,5			
	25 ve Altında	24	55,88	1341	999	-0,16	0,875
	46 ve Üzerinde	85	54,75	4654			
	26-35	35	56,7	1984,5	1355	-0,18	0,861
	36-45	79	57,85	4570,5			
	26-35	35	58,31	2041	1411	-0,45	0,652
	46 ve Üzerinde	85	61,4	5219			
	36-45	79	80,68	6373,5	3214	-0,48	0,629
	46 ve Üzerinde	85	84,19	7156,5			

Çizelge 4.25: (Devamı) Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin yaşları değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney *U* testi ile incelenmesi

	Futbolcunun çalıştığı antrenörün yaşı	<i>n</i>	Sıra Ort.	Sıralar Top	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
İş birliğine hazır olma	25 ve Altında	24	29,19	700,5	400,5	-0,35	0,728
	26-35	35	30,56	1069,5			
	25 ve Altında	24	57,04	1369	827	-1,02	0,31
	36-45	79	50,47	3987			
	25 ve Altında	24	53,46	1283	983	-0,32	0,752
	46 ve Üzerinde	85	55,44	4712			
	26-35	35	65,4	2289	1106	-1,84	0,066
	36-45	79	54	4266			
	26-35	35	61,04	2136,5	1469	-0,13	0,898
	46 ve Üzerinde	85	60,28	5123,5			
	36-45	79	75,28	5947,5	2788	-2,07	0,038
	46 ve Üzerinde	85	89,21	7582,5			
Performans	25 ve Altında	24	21,31	511,5	211,5	-3,31	0,001*
	26-35	35	35,96	1258,5			
	25 ve Altında	24	44,69	1072,5	772,5	-1,38	0,166
	36-45	79	54,22	4283,5			
	25 ve Altında	24	46,85	1124,5	824,5	-1,45	0,146
	46 ve Üzerinde	85	57,3	4870,5			
	26-35	35	70,13	2454,5	940,5	-2,79	0,005*
	36-45	79	51,91	4100,5			
	26-35	35	72,81	2548,5	1057	-2,57	0,01
	46 ve Üzerinde	85	55,43	4711,5			
	36-45	79	81,93	6472,5	3313	-0,15	0,88
	46 ve Üzerinde	85	83,03	7057,5			

* $p < 0,0083$

Çizelge 4.25'te Mann-Whitney *U* (*MWU*) testi ile yapılan istatistiksel sonuçlar incelendiğinde; Performans boyutunda istatistiksel anlamda fark elde edilmiştir. Performans boyutu 25 ve altındaki ve 26-35 yaş aralığındaki antrenörler ile 26-35 ve 36-45 yaş aralığındaki antrenörler arasında farklıdır ve bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($U=211,5$; $U=940,5$; $p < 0,0083$). Performans boyutu için 25 ve altı yaştaki antrenörler ile çalışan futbolcuların ($n=24$) sıra ortalaması 21,31, 26-35 yaş aralığındaki antrenörler ile çalışan futbolcuların ($n=35$) sıra ortalaması 35,96 ve 26-35 yaş aralığındaki antrenörler ile çalışan futbolcuların ($n=35$) sıra ortalaması 70,13, 36-45 yaş aralığındaki antrenörler ile çalışan futbolcuların ($n=79$) sıra ortalaması ise 51,91'dir. Performans boyutu için ortalamalarına bakıldığında (Çizelge 4.23); 25 ve

altı yaştaki antrenörler ile çalışan futbolcuların puanı $X=5,14\pm 1,612$, 26-35 yaş aralığındaki antrenörler ile çalışan futbolcuların puanı $X=6,29\pm 1,115$ ve 36-45 yaş aralığındaki antrenörler ile çalışan futbolcuların puanı ise $X=5,67\pm 1,279$ 'dur. Buna göre 26-35 yaş aralığındaki antrenörler ile çalışan futbolcuların performans boyutu puanlarının 25 ve altı yaş grubu ve 36-45 yaş aralığındaki antrenörler ile çalışan futbolcuların performans boyutu puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer boyutlarda ise anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Çizelge 4.26: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin kademesi değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Antrenörlük Kademesi	n	X	SS
Güven	TFF GRASSROOTS C	45	5,92	1,348
	UEFA B	48	6,09	1,119
	UEFA A	23	5,96	1,076
	UEFA A Pro	31	5,92	1,111
	Teknik Direktör	41	5,73	1,462
Eşitlikçi tutum	TFF GRASSROOTS C	45	6,21	1,324
	UEFA B	48	6,12	1,381
	UEFA A	23	6,55	0,679
	UEFA A Pro	31	6,34	1,429
	Teknik Direktör	41	6,03	1,410
Yardımsverlik	TFF GRASSROOTS C	45	6,07	1,211
	UEFA B	48	6,10	1,356
	UEFA A	23	6,20	0,744
	UEFA A Pro	31	6,17	1,195
	Teknik Direktör	41	5,93	1,530
Doğruluk	TFF GRASSROOTS C	45	6,23	1,158
	UEFA B	48	6,08	1,285
	UEFA A	23	6,29	0,572
	UEFA A Pro	31	6,30	1,257
	Teknik Direktör	41	6,16	1,108
Uzmanlık	TFF GRASSROOTS C	45	6,06	1,119
	UEFA B	48	5,89	1,315
	UEFA A	23	6,15	0,895
	UEFA A Pro	31	6,21	1,222
	Teknik Direktör	41	6,05	1,284
Adanmışlık/Bağlılık	TFF GRASSROOTS C	45	5,62	1,489
	UEFA B	48	5,77	1,473
	UEFA A	23	5,52	1,361
	UEFA A Pro	31	5,82	1,388
	Teknik Direktör	41	5,70	1,561

Çizelge 4.26: (Devamı) Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin kademesi değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Antrenörlük Kademesi	n	X	SS
İş birliğine hazır olma	TFF GRASSROOTS C	45	6,27	1,282
	UEFA B	48	6,27	1,225
	UEFA A	23	6,54	0,737
	UEFA A Pro	31	6,37	1,176
	Teknik Direktör	41	6,39	1,093
Performans	TFF GRASSROOTS C	45	5,53	1,528
	UEFA B	48	5,84	1,419
	UEFA A	23	6,00	0,985
	UEFA A Pro	31	6,20	0,926
	Teknik Direktör	41	5,33	1,405

Elde edilen verilere göre futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin antrenörlük kademesine göre $X=5,33\pm 1,405$ ortalama ile performan boyutunda teknik direktörler değerlendirilirken $X=6,55\pm 0,679$ ortalama ile eşitlikçi tutum boyutunda UEFA A düzeyindeki antrenörler değerlendirilmişlerdir ve puanlar ortalamasının 5,33 ile 6,55 arasında değiştiği görülmektedir (Çizelge 4.26).

Çizelge 4.27: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin kademesi değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalamasının Kruskal-Wallis H testi ile incelenmesi

Antrenörlük Kademesi	sd	H	p
Güven	4	1,293	0,863
Eşitlikçi tutum	4	2,848	0,584
Yardımselik	4	1,150	0,886
Doğruluk	4	2,007	0,734
Uzmanlık	4	1,608	0,807
Adanmışlık/Bağlılık	4	1,388	0,846
İş birliğine hazır olma	4	1,062	0,900
Performans	4	8,816	0,066

Çizelge 4.27'de verilmiş olan Kruskal-Wallis H testi sonuçları incelendiğinde; futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin kademesine göre herhangi bir grupta fark olmadığı ($p>0,05$) tespit edilmiştir, Mann-Whitney U testi yapılmamıştır.

Çizelge 4.28: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin antrenörlük deneyimleri değişkenine göre AGÖ'den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Antrenörlük Deneyimi	n	X	SS
Güven	1-5 Yıl	38	5,80	1,412
	6-10 Yıl	102	5,69	1,466
	11 Yıl ve Üzeri	83	5,96	1,242
Eşitlikçi tutum	1-5 Yıl	38	6,05	1,467
	6-10 Yıl	102	6,27	1,131
	11 Yıl ve Üzeri	83	6,18	1,361
Yardımseverlik	1-5 Yıl	38	5,91	1,301
	6-10 Yıl	102	6,14	1,163
	11 Yıl ve Üzeri	83	6,05	1,355
Doğruluk	1-5 Yıl	38	6,09	1,267
	6-10 Yıl	102	6,23	0,976
	11 Yıl ve Üzeri	83	6,20	1,170
Uzmanlık	1-5 Yıl	38	5,83	1,365
	6-10 Yıl	102	6,09	1,125
	11 Yıl ve Üzeri	83	6,09	1,191
Adanmışlık/Bağlılık	1-5 Yıl	38	5,17	1,760
	6-10 Yıl	102	5,58	1,447
	11 Yıl ve Üzeri	83	5,86	1,417
İş birliğine hazır olma	1-5 Yıl	38	6,09	1,456
	6-10 Yıl	102	6,52	0,876
	11 Yıl ve Üzeri	83	6,30	1,169
Performans	1-5 Yıl	38	5,39	1,603
	6-10 Yıl	102	5,69	1,386
	11 Yıl ve Üzeri	83	5,83	1,222

Futbolcular çalıştıkları antrenörlerin antrenörlük deneyimleri (yıl olarak) antrenöre güven açısından incelendiğinde adanmışlık/bağlılık boyutu en düşük ortalama değer 1-5 yıl arasında antrenörlük yapanlarda ($X=5,17\pm 1,760$) en yüksek ortalama değer ise iş birliğine hazır olma boyutunda 6-10 yıl arasında antrenörlük yapanlarda ($X=6,52\pm 0,876$) olduğu görülmektedir (Çizelge 4.28).

Çizelge 4.29: Futbolcuların antrenörlerinin antrenörlük deneyimleri açısından AGÖ'den elde ettikleri puan ortalamalarının Kruskal-Wallis H testi ile incelenmesi

Antrenörlük Deneyimi	df	H	p
Güven	2	1,577	0,455
Eşitlikçi tutum	2	0,335	0,846
Yardımseverlik	2	1,630	0,443
Doğruluk	2	1,096	0,578
Uzmanlık	2	1,654	0,437
Adanmışlık/Bağlılık	2	5,476	0,065
İş birliğine hazır olma	2	1,526	0,466
Performans	2	1,676	0,433

Çizelge 4.29’da sunulmuş olan Kruskal-Wallis H testi sonuçları incelendiğinde; futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin antrenörlük deneyimlerine göre herhangi bir grupta fark olmadığı ($p>0,05$) tespit edilmiştir, Mann-Whitney U testi yapılmamıştır.

Çizelge 4.30: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin eğitim düzeyleri değişkenine göre AGÖ’den elde ettikleri puanların ortalama ve standart sapmaları

	Futbolcunun çalıştığı antrenörün eğitim düzeyi	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>
Güven	Önlisans	6	6,08	1,201
	Lisans	109	5,75	1,252
	Lisansüstü	16	6,44	0,727
Eşitlikçi tutum	Önlisans	6	6,67	0,816
	Lisans	109	6,22	1,286
	Lisansüstü	16	6,42	1,314
Yardımseverlik	Önlisans	6	6,94	0,136
	Lisans	109	6,01	1,249
	Lisansüstü	16	6,33	0,886
Doğruluk	Önlisans	6	6,75	0,316
	Lisans	109	6,15	1,201
	Lisansüstü	16	6,25	0,966
Uzmanlık	Önlisans	6	6,53	0,723
	Lisans	109	5,96	1,250
	Lisansüstü	16	6,33	0,793
Adanmışlık/Bağlılık	Önlisans	6	6,50	0,632
	Lisans	109	5,52	1,508
	Lisansüstü	16	5,97	1,118
İş birliğine hazır olma	Önlisans	6	6,83	0,408
	Lisans	109	6,30	1,196
	Lisansüstü	16	6,53	0,785
Performans	Önlisans	6	6,89	0,272
	Lisans	109	5,79	1,402
	Lisansüstü	16	5,58	1,347

Antrenörün eğitim durumu değişkeni bakımından verilen yanıtlara bakıldığında adanmışlık/bağlılık boyutunun $X=5,52\pm 1,508$ ortalama ile en düşük değeri ve en yüksek değeri ise yardım severlik boyutunda $X=6,94\pm 0,0136$ ortalama ile aldığı görülmektedir (Çizelge 4.30).

Çizelge 4.31’de sunulmuş olan Kruskal-Wallis H testi incelendiğinde; futbolcuların çalıştıkları antrenörlerinin eğitim düzeyleri açısından Yardımseverlik ($H(2)= 6,459$; $p<0,05$) ve Performans ($H(2)= 6,013$; $p<0,05$) boyutlarında anlamlı farkın olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.31: Futbolcuların antrenörlerinin eğitim düzeyleri açısından AGÖ'den elde ettikleri puan ortalamalarının Kruskal-Wallis H testi ile incelenmesi

Futbolcunun çalıştığı antrenörün eğitim düzeyi	df	H	p
Güven	2	4,871	0,088
Eşitlikçi tutum	2	2,320	0,313
Yardıms severlik	2	6,459	0,040*
Doğruluk	2	1,660	0,436
Uzmanlık	2	2,272	0,321
Adanmışlık/Bağlılık	2	3,617	0,164
İş birliğine hazır olma	2	2,402	0,301
Performans	2	6,013	0,049*

* $p < 0,05$

Farkın hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu tespit etmek için (Çizelge 4.32'de yapılan ikili karşılaştırmalar için Bonferroni düzeltmesi $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi için üç adet ikili karşılaştırma yapıldığından $p < 0,0167$ olarak alınmıştır) Mann-Whitney U Testi yapılmıştır.

Çizelge 4.32: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin eğitim durumlarına göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney U testi ile incelenmesi

	Futbolcunun çalıştığı antrenörün eğitim düzeyi	n	Sıra Ort.	Sıralar Top	U	Z	p
Güven	Önlisans	6	67,58	405,5	269,5	-0,738	0,461
	Lisans	109	57,47	6264,5			
	Önlisans	6	10,58	63,5	42,5	-0,435	0,664
	Lisansüstü	16	11,84	189,5			
	Lisans	109	60,41	6584,5	589,5	-2,135	0,033
	Lisansüstü	16	80,66	1290,5			
Eşitlikçi tutum	Önlisans	6	73,25	439,5	235,5	-1,244	0,213
	Lisans	109	57,16	6230,5			
	Önlisans	6	13,42	80,5	36,5	-0,987	0,324
	Lisansüstü	16	10,78	172,5			
	Lisans	109	61,94	6751	756	-0,923	0,356
	Lisansüstü	16	70,25	1124			
Yardıms severlik	Önlisans	6	88,83	533	142	-2,409	0,016*
	Lisans	109	56,3	6137			
	Önlisans	6	15,67	94	23	-1,983	0,047
	Lisansüstü	16	9,94	159			
	Lisans	109	61,94	6751	756	-0,883	0,377
	Lisansüstü	16	70,25	1124			

* $p < 0,0167$

Çizelge 4.32: Futbolcuların çalıştıkları antrenörlerin eğitim durumlarına göre AGÖ'den elde ettikleri puanların Mann-Whitney *U* testi ile incelenmesi

	Futbolcunun çalıştığı antrenörün eğitim düzeyi	n	Sıra Ort.	Sıralar Top	<i>U</i>	<i>Z</i>	<i>p</i>
Doğruluk	Önlisans	6	74,25	445,5	229,5	-1,263	0,207
	Lisans	109	57,11	6224,5			
	Önlisans	6	13,67	82	35	-1,009	0,313
	Lisansüstü	16	10,69	171			
	Lisans	109	62,64	6828	833	-0,297	0,767
	Lisansüstü	16	65,44	1047			
Uzmanlık	Önlisans	6	74,42	446,5	228,5	-1,258	0,208
	Lisans	109	57,1	6223,5			
	Önlisans	6	12,75	76,5	40,5	-0,574	0,566
	Lisansüstü	16	11,03	176,5			
	Lisans	109	61,87	6743,5	748,5	-0,927	0,354
	Lisansüstü	16	70,72	1131,5			
Adanmışlık/Bağlılık	Önlisans	6	80	480	195	-1,684	0,092
	Lisans	109	56,79	6190			
	Önlisans	6	13,42	80,5	36,5	-0,882	0,378
	Lisansüstü	16	10,78	172,5			
	Lisans	109	61,76	6731,5	736,5	-1,016	0,31
	Lisansüstü	16	71,47	1143,5			
İş birliğine hazır olma	Önlisans	6	75,17	451	224	-1,412	0,158
	Lisans	109	57,06	6219			
	Önlisans	6	13,17	79	38	-0,893	0,372
	Lisansüstü	16	10,88	174			
	Lisans	109	62,17	6776	781	-0,732	0,464
	Lisansüstü	16	68,69	1099			
Performans	Önlisans	6	87,17	523	152	-2,278	0,023
	Lisans	109	56,39	6147			
	Önlisans	6	16,42	98,5	18,5	-2,291	0,022
	Lisansüstü	16	9,66	154,5			
	Lisans	109	63,95	6971	768	-0,79	0,43
	Lisansüstü	16	56,5	904			

Çizelge 4.32’de Mann-Whitney *U* (*MWU*) testi ile yapılan istatistiksel sonuçlar incelendiğinde; Yardımseverlik boyutunda istatistiksel anlamda fark elde edilmiştir. Yardımseverlik boyutu önlisans ve lisans düzeyinde eğitime sahip antrenörler ile çalışan futbolcular arasında farklıdır ve bu farklar istatistiksel olarak anlamlıdır ($U=142$; $p<0,05$), performans boyutunda Bonferroni düzeltmesinden dolayı fark anlamlı değildir. Yardımseverlik boyutu için önlisans düzeyinde eğitime sahip

antrenörler ile çalışan futbolcuların ($n=6$) sıra ortalaması 88,83 ve lisans düzeyinde eğitime sahip antrenörler ile çalışan futbolcuların ($n=109$) sıra ortalaması ise 56,3'tür. Yardımseverlik boyutu ortalamalarına bakıldığında (Çizelge 4.30); önlisans düzeyinde eğitime sahip antrenörler ile çalışan futbolcuların yardımseverlik boyutu puanı $X=6,94\pm 0,136$ ve lisans düzeyinde eğitime sahip antrenörler ile çalışan futbolcuların yardımseverlik boyutu puanı ise $X=6,01\pm 1,249$ 'dur. Buna göre önlisans düzeyinde eğitime sahip antrenörler ile çalışan futbolcuların yardımseverlik boyutu puanı daha yüksektir. Diğer boyutlarda ise anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığı görülmüştür.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde çalışma grubundan elde edilen bulgulara dayalı olarak literatürde yapılan çalışmalar arasındaki bağlantılar kurulmaya çalışılarak alt problemler sırasıyla tartışılmıştır. Bu çalışmada kullanılan ölçeğin literatüre yeni kazandırılmış olması ve doğrudan kullanıldığı çalışmaların olmaması nedeniyle doğrudan ilişkilendirilebilecek çalışmalar bulunmamaktadır, bu nedenle literatürde bulunan antrenör-sporcu ilişkisi üzerine yapılmış çalışmalar ile desteklenerek tartışılmaya çalışılmıştır.

Günümüzde antrenör-sporcu ilişkisi konusu giderek daha fazla ilgi çekmekte ve bu konu üzerinde yapılan çalışmaların sayısının gittikçe arttığı bu konuda daha fazla çalışılma yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmada onlardan bir tanesi olarak değerlendirilebilir. Konunun gördüğü ilgi görmesi antrenör-sporcu ilişkisinin sporcuların performansı için çok önemli bir etken olarak kabul edilmesinden kaynaklanmaktadır (Jowett, 2007; Jowett & Cockerill, 2003). Jowett'e (2017) göre antrenörlüğün etkinliği antrenör-sporcu ilişkilerinin kaliteli olmasına bağlı olmaktadır. Jowett (2003) çalışmasında antrenör-sporcu ilişkisi esas olarak yüksek performansı hedeflediğini belirtmektedir.

Çalışmanın ilk alt problemi olan futbolcuların cinsiyeti antrenöre güven konusunda bir farklılık yaratıp yaratmayacağıdır, yapılan istatistiksel analizler sonucunda antrenöre güven konusunda hem kadın futbolcuların hemde erkek futbolcuların benzer düşüncelere sahip oldukları bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Kadın futbolcuların performans boyutunu katılıyorum düzeyinde en düşük değerlendirirken erkek futbolcular ise adanmışlık/bağlılık boyutunu katılıyorum düzeyinde en düşük değerlendirmişlerdir bunun yanında en yüksek değerlendirilen boyut ise iş birliğine hazır olmadır ve hem kadın hemde erkek futbolcular tarafından tamamen katılıyorum düzeyin değerlendirmişlerdir (Çizelge 4.3). Yücel (2010) çalışmasında antrenör sporcu ilişkisi (yakınlık ve güven duygusu boyutunda) ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmiştir. Antrenör-sporcu ilişkisinde kadın sporcuların erkek sporculara göre daha yüksek puanlar ortaya koydukları belirlenmiştir (Jowett & Nezek, 2012). Mevcut çalışmada cinsiyetler arasında

istatistiksel olarak anlamlı fark ortaya çıkmamış olmakla birlikte adanmışlık/bağlılık boyutunda kadın futbolcuların erkek futbolculardan niceliksel olarak yüksek ortalama puana sahip oldukları diğer yedi boyutta ise erkek futbolcuların ortalama puanlarının niceliksel olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Kadın futbolcuların adanmışlık/bağlılık boyutunu bu şekilde değerlendirmeleri kadın futbolcularla çalışacak olan antrenörler için dikkate alınacak önemli bir nokta olarak görülmesi gerekir. Sporcuların performanslarını yönetmede her bir boyutun önemli olduğu gözden uzak tutulmadan bu nüansda antrenörler tarafından değerlendirilmelidir. Farklı bir çalışmada ise, Jowett & Clark-Carter (2006) tamamlayıcılık alt boyutunda kadın sporcuların puanlarının erkek sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Demirci (2020) 14-17 yaş arası sporcularda incelemiş olduğu çalışmasında, cinsiyet değişkeni açısından antrenör-sporcu ilişkisinde herhangi bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Selağzı & Çepikkurt (2015) çalışmalarında bu çalışmanın bulguları ile benzer şekilde antrenör sporcu ilişkisi ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulamamıştır. Sporcu ve antrenörlerin cinsiyetine göre sporcu-antrenör ilişkisinin düzeyinin karşılaştırılmasında anlamlı bir bağlantı yoktur (Txi, 2019). Cinsiyet ve antrenöre güven konusunda antrenörlerin çalıştıkları sporcuların tutumları, algıları ve düşüncelerini öğrenmeye çalışmaları ve elde ettikleri sonuçlara göre antrenör-sporcu ilişkilerinde güvene dayalı bir süreç yönetmelerinin özelde futbolcuları genel anlamda da sporcuların performanslarını olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

Çalışmaya katılan futbolcuların yaşı ile doğruluk ve uzmanlık boyutu arasında ilişki saptanmıştır. Bu iki boyutta 18 yaş ve altında olan futbolcular 19 ve üstü yaş grubuna göre daha fazla önemsedikleri ve dikkat ettikleri söylenebilir. AGÖ boyutlarından yalnızca güven boyutunda 19 yaş ve üzeri yaş grubunda olan futbolcuların ortalama puanları 18 ve altında olan yaş grubundan daha yüksektir. Güven konusunun büyük yaş gruplarında öne çıktığı söylenebilir, bu boyutta dile getirilen farkın niceliksel bir fark olduğunu da belirtmek gerekir. Çalışmada elde edilen ortalamalara bakıldığında (Çizelge 4.5) 5,58 ile 6,41 arasında değiştiği görülmektedir, 7'li likert tipi bir ölçekte yüksek ortalamalar olduğu ve çalışma grubu açısından bakıldığında tüm futbolcuların antrenöre güven konusunu önemsedikleri şeklinde de yorumlanabilir. Selağzı & Çepikkurt (2015) ve Yücel (2010) çalışmalarında antrenör sporcu ilişkisi (sporcu ile antrenör arasındaki yakınlık ve güven duygusu boyutunda) sporcunun yaş grubuna bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Buna karşın Rottensteiner, Konttinen & Laakso (2015) ise 15-16

yaş oyuncularla gerçekleştirdiği çalışmada, antrenör sporcu arasında ki ilişki düzeyinin bu oyuncuların spora devam etmelerinde ve daha çok çalışmalarında etkili olduğunu belirtmiştir. Daha küçük yaş gruplarında bu ilişkinin farklılık arz ettiği düşünülebilir. Kolayış & Çelik (2018) çalışmasında yaşın artması ile birlikte sporcuların antrenörlerini kendilerine daha yakın algıladıklarını bunun yanında atletlerin, voleybol, futbol ve Amerikan futbolu ile uğraşan sporculara oranla daha yüksek yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık düzeylerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bir diğer çalışmada antrenör-sporcu ilişkisinin performansı arttırmanın yanı sıra sporcu memnuniyeti, algılanan beceri ve özgüven üzerinde de ciddi etkiler yaptığını ifade edilmiştir. Bireysel sporlarda antrenörlerin doğruluğunun takım sporlarındaki antrenörlere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır (Lorimer & Jowett, 2009). Antrenörler ve genç sporcular arasındaki etkileşimin daha iyi bilinmesi, çatışmalar, ebeveynlerin aşırı katılımı, destek eksikliği veya tükenmişlik gibi sorunlarla karşıldığında çözümü konusunda yardımcı olabilir (Sanches, Borrás, Leite, Battaglia, & Lorenzo, 2009). Takım sporlarında başarının diğer oyunculara da bağlı olduğu düşünüldüğünde antrenör-sporcu ilişkileri sporda başarıda anahtar rol konumuna gelmektedir. Doğruluk ve uzmanlık boyutunda ortaya çıkmış olan anlamlı farklılık yaşları daha küçük olan grup için daha önemli olduğu ve bu çalışma kapsamında futbolcuların genel olarak sporcuların dikkat ettikleri noktalar olarak ele alınması gerektiği söylenebilir.

Futbolcuların eğitim durumları, doğruluk, uzmanlık ve performans boyutlarında anlamlı fark yaratmaktadır, düşük eğitim seviyesindeki futbolcuların bu üç boyutu da diğer eğitim seviyelerinde olan futbolculardan (doğruluk boyutunda, ilköğretim mezunları yükseköğretim mezunlarından; uzmanlık ve performans boyutunda, ilköğretim mezunlarının ortaöğretim mezunlarından) daha yüksek ortalama ile değerlendirmişlerdir, farklı düşündükleri ortaya çıkmıştır (Çizelge 4.7). Abakay & Kuru (2011) yaptıkları çalışmada profesyonel futbolcuların iletişim düzeylerinin eğitim durumları bakımından yaptıkları fark testinde ilköğretim okulu mezunları ile diğer üç grup arasında (yüksekokul/fakülte mezunları ile lise mezunları arasında, yüksek lisans/doktora mezunları ile yüksekokul/fakülte mezunları arasındaki) farkların anlamlı olduğu, ilköğretim mezunlarının iletişim düzeylerinin daha düşük olduğunu amatör futbolcular için yapılan fark testinde ise lise mezunları ile yüksekokul/fakülte mezunları arasındaki farkın anlamlı lise eğitimi düzeyindeki

amatör futbolcuların iletişim puanlarının daha düşük olduğunu ortaya koymuşlardır. Bir diğer çalışma ise güreş branşında antrenör-sporcu ilişkisinde (yakınlık ve güven duygusu boyutunda) sporcunun eğitim düzeyinin bir farklılık yaratmadığını ortaya koymuştur (Yücel, 2010). Abakay & Kuru'nun (2011) çalışmasının sonuçları antrenör-sporcu ilişkisini düzenlemedeki rolü düşünüldüğünde eğitim düzeyinin düşük iletişim kurma konusunda sorunlara işaret ettiğini, mevcut çalışmada doğruluk, uzmanlık ve performan boyutlarında yüksek puanlamaları bu üç boyutta beklentilerinin daha yüksek olmasına ve öne çıkarılmasına neden olabileceği düşünülmektedir. Eğitim seviyesi yükseldikçe diğer boyutlar ve faktörlerin varlığının da hesaba katılarak, antrenör davranışlarını yorumlamada daha esnek davranılarak güven konusunun değerlendirildiği söylenebilir. Yücel (2010) çalışmasında fark olmaması ise bu çalışmanın sonuçları bakımından değerlendirildiğinde en düşük ortalamanın 5,39 ile yükseköğretim düzeyinde olduğu (Çizelge 4.7) düşünüldüğünde tüm eğitim kademelerindeki futbolcuların güven konusunda hassasiyetleri olduğu bunun yanında ilköğretim düzeyinde eğitime sahip olan futbolcuların diğer eğitim kademelerine göre daha fazla önemsedikleri söylenebilir. Bu durum antrenör-sporcu ilişkisinin düzenlenmesinde antrenörlerin güven oluşturma konusunda eğitim kademeleri arasında yorum farklılıklarının olabileceğini düşünmeleri ve çalışmalarını bu bilgi doğrultusunda yürütmeleri ve tasarlamaları gerektiği düşünülmektedir.

Futbolcuların spor yaşlarının, eşitlikçi tutum, yardımseverlik, doğruluk ve uzmanlık boyutlarında bir fark yarattığı ortaya çıkmıştır. Sporculuk yaşı ve güven konusunda yapılan araştırma sonuçlarını karşılaştırabilecek ulaşılan sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmış ve çalışmalar doğrultusunda değerlendirilmiştir. Yücel (2010) çalışmasında güreş branşında antrenör-sporcu ilişkisinde (yakınlık ve güven duygusu boyutunda) ve diğer boyutlarda sporcunun lisanlı olma süreleri (sporculuk yaşları) bakımından fark olmadığını ortaya koymuştur. Çoban (2019) çalışmasında da hentbol sporcularının spor deneyimi ile antrenör-sporcu ilişkisi arasında anlamlı bir fark olmadığını belirtmiştir. Sporcu-antrenör ilişkileri zamandan bağımsızdır (Txi, 2019). Rottensteiner, Kontinen & Laakso (2015) çalışmasında mücadeleci ve ısrarcı hentbolcuların, içe kapanık hentbolculara göre daha uzun yıllar antrenman yaptıklarını belirtmektedir. Daha uzun süre antrenman yapma ve katılmanın olumlu etkisinden söz etmek mümkündür. Txi, (2019) antrenör-sporcu ilişkisini araştırdığı çalışmasında sporculuk deneyiminin yakınlık, tamamlayıcılık ve bağlılık boyutlarında bir farklılık

olmadığını ortaya koymuştur. Lise de öğrenim gören sporcular üzerinde yapılan bir çalışmada, birinci sınıfta okuyan öğrenci sporcuların antrenör-sporcu ilişkisinin tüm alt boyutlarında son sınıfta okuyan öğrenci sporculara göre daha yüksek puanlar aldığı tespit edilmiştir (Fehr, 2017). Bir başka çalışmada iletişim konusunda, profesyonel futbolcuların spor yapma yılları bakımından 11 yıl ve üzeri futbolcuların puan ortalaması 6-10 yıl olanlardan daha yüksek, amatör futbolcularda ise 0-5 yıl olan futbolcuların hem 6-10 yıl hem de 11 yıl ve üzeri olanlardan daha yüksek ve farkın anlamlı olduğunu bulmuşlardır (Abakay & Kuru, 2011). Futbolcuların spor yaşlarının (sporculuk deneyimlerinin), eşitlikçi tutum, yardımseverlik, doğruluk ve uzmanlık boyutlarında 1-5 yıllık deneyime sahip olanların puanlarının 11-15 yıllık deneyime sahip olan sporculardan daha yüksek ortalamalara sahip oldukları (Çizelge 4.10) görülmektedir. Güllü (2018) çalışmasında yaşı daha küçük olan sporcu öğrencilerin yakınlık, destek ve yönlendirme konusunda yaşı büyük olanlara oranla daha fazla ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Mevcut çalışmada sporculuk deneyimi daha az olan futbolcuların deneyimi daha fazla olanlara oranla antrenöre güven konusunda eşitlikçi tutum, yardımseverlik, doğruluk ve uzmanlık boyutlarını daha fazla önemsedikleri söylenebilir. Çizelge 4.10 incelendiğinde ortalamaların 5,48-6,44 arasında değiştiği de görülmektedir, bu ortalamalar aslında bütün futbolcular tarafından önemli görülmele birlikte eşitlikçi tutum, yardımseverlik, doğruluk ve uzmanlık düşük sporculuk yaşına sahip futbolcuların diğerlerine oranla daha fazla önemsedikleri şeklinde de yorumlanabilir. Antrenörlerin çalıştıkları sporcuların sporculuk yaşlarını dikkate alarak çalışmalarını ve ilişkilerini yönetmede bir referans olarak kullanılabilir bu sonuçlar.

Araştırmamız sonucunda futbolcuların antrenörleri ile çalışma süresi ile antrenöre güveleri arasında bir fark saptanamamıştır. Ölçekten elde edilen ortalamalara bakıldığında puanlar ortalamalarının 5,53-6,50 arasında değiştiği görülmektedir (Çizelge 4.13). Farkın ortaya çıkmamasının nedenlerinden birisi olarak bütün futbolcuların her boyutu yakın puanlamalarından kaynaklanmış olabilir. Literatüre bakıldığında takımda geçirilen süre ve antrenöre güven konusunda çalışma süresince doğrudan çalışmaya rastlanmamıştır. Sporcu-antrenör ilişkisinin zamandan bağımsız (Txi, 2019) olduğunu belirten çalışmada bulunmaktadır, zamanın etkisinin kültüre ve bölgeye göre değişebileceği de dile getirilmiştir. Ancak antrenörle çalışma süresi takımda bulunma süresinin de bir göstergesi olabileceği değerlendirilebilir

(Sporcunun antrenörden daha önce de takımda bulunma durumu olabileceği göz ardı edilmemelidir) sportif başarıda ve performanta bunun yanında antrenör-sporcu iletişiminde olumlu etkileri olduğu söylenebilir, bu çalışmalardan bazıları şunlardır, Abakay & Kuru (2011) tarafından yapılan çalışmada profesyonel futbolcuların aynı antrenörle çalışma süresi arttıkça iletişim düzeylerinde de belirgin bir artış olduğu belirtilmektedir. Selağzı & Çepikkurt (2015) sporcuların antrenörle birlikte çalışma süreleri ile antrenör-sporcu ilişkisi ölçeğinin bağıllık alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur. Buğdaycı, Zengin, Abakay & Demir (2017) salon futbolu antrenörleriyle yaptıkları çalışmada antrenör sporcu arasındaki iletişimsel kanalların açılmasında önemli bir etkeninde antrenör-sporcu çalışma süresinin fazla olması olduğu belirtilmiştir. Antrenörlerin zamana bağlı bu değişken konusunda daha fazla bilgi elde etmeleri ve sporcularının özelliklerine göre güven konusunda çalışma yapmaları tavsiye edilebilir.

Tolukan & Akyel (2019) tarafından yapılan araştırmada antrenör-sporcu ilişkisinde futbolcuların antrenörleriyle olan çalışma sürelerine göre herhangi bir farklılığa rastlanılmamıştır. Sporcu-antrenör ilişkileri birlikte geçirilen süreden/zamandan bağımsızdır (Txi, 2019). Abakay ve Kuru (2013) tarafından yapılan çalışmada profesyonel futbolcuların aynı antrenörle çalışma süresi arttıkça iletişim düzeylerinde de belirgin bir artış olduğu belirtilmektedir. Selağzı & Çepikkurt (2015) sporcuların antrenörle birlikte çalışma süreleri ile antrenör-sporcu ilişkisi ölçeğinin bağıllık boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur. Abakay & Kuru (2011) antrenör iletişimi konusunda aynı antrenörle çalışma süresini de değerlendirdiği çalışmalarında amatör futbolcular arasında bir fark yokken profesyonel futbolcularda 0-2 yıldır birlikte çalışanların diğer iki gruptan (3-5; 6 yıl ve üzeri) daha düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Bir diğer çalışmada 3 yıldan daha fazla aynı antrenör ile çalışan sporcuların antrenör-sporcu ilişkisinin daha iyi olduğunu belirtmiştir (Demirci, 2020). Benzer şekilde diğer bir çalışmada ise, sporcuların antrenör ile çalışma yılları ile yakınlık ve bağıllık düzeylerinin pozitif yönde bir ilişkisinin olduğu belirtilmiştir (Jowett & Nezelek, 2012). 2014'te Kanada'da gerçekleşen ve antrenöre olan bağıllık ve antrenör davranışları arasındaki ilişkileri ele alan bir çalışmaya göre antrenör-sporcu ilişkisinin bağıllık boyutu sportif performansı etkileyen önemli bir etkidir. Antrenöre bağıllık hissi olan sporcular daha fazla çaba göstermekte ve performansları artmaktadır (Rezania & Gurney, 2014). Lorimer &

Jowett (2009) ise antrenör-sporcu ilişkisinin performansı arttırmanın yanı sıra sporcu memnuniyeti, algılanan beceri ve özgüven üzerinde de ciddi etkiler yaptığını ifade etmişlerdir. Bireysel sporlarda antrenörlerin doğruluğunun takım sporlarındaki antrenörlere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Paylaşılan bilişsel odak, takım ve bireysel sporlar arasında da farklılık gösterdiği ve spor türünün antrenörün empatik doğruluğu üzerindeki etkisine tam olarak aracılık ettiğini bulmuşlardır. Ayrıca, antrenman seansları daha uzun olan antrenörler, empatik doğruluğu arttırmıştır. Sporcular için herhangi bir fark bulunamamıştır. Bir antrenör ve bir sporcu arasındaki etkileşimin dinamiklerinin, birbirlerini ne kadar doğru algıladıkları konusunda kilit bir rol oynadığını göstermektedir. Mevcut çalışmada antrenörle çalışma süresi ile antrenöre güven arasında bir fark yoktur. Antrenöre güven boyutlarında ortalamaların 5,33-6,55 arasında değiştiği, futbolcuların bu boyutları yüksek puanladığı görülmektedir. Yukarıda antrenörle geçirilen sürenin önemine vurgu yapan çalışmalar ile zamandan bağımsız olabileceğini dile getiren çalışma birlikte düşünüldüğünde güven oluşturma veya oluşmasını sağlama zaman kaybedilmeden başarılması gereken bir antrenör yaklaşımı olarak düşünülmelidir. Sporun özel durumu güvenin tesis edilmesinde zaman faktörünün etkisinin olduğu, zamanla oluşabileceği düşüncesi yerine çok kısa sürelerde de oluşabileceği şeklinde yorumlanabilir. Antrenörler sporcuları ile ilişkilerinde güven yaratmanın zamandan bağımsız gelişebileceğini ve güvenin performansa olan olumlu etkilerini göz önünde bulundurarak adımlar atmalarının önemli olduğu söylenebilir.

Futbolcuların oynadıkları takımlara göre gruplandırılarak (amatör-profesyonel) bu çalışmada kullanılan boyutları ile antrenöre güven konusunda çalışmaya rastlanmamıştır, bir çalışmada lig statüleri ile ilgili bir karşılaştırma da güven konusu ele alınmıştır. Yücel (2010) çalışmasında güreş branşında antrenör-sporcu ilişkisinde (yakınlık ve güven duygusu boyutunda) ve diğer boyutlarda sporcuların güreştikleri liglere göre yaptıkları karşılaştırma sonucunda bir farkın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Amatör-profesyonel futbolcuların çalışmada kullanılan AGÖ'ne verdikleri yanıtların ortalamalarına bakıldığında (Çizelge 4.17) ortalamaların 5,32-6,41 arasında değiştiği, sekiz boyutta da amatör futbolcuların puanlarının niceliksel olarak daha yüksek olduğu görülmektedir ancak bu istatistiksel olarak anlamlı değildir. Ortaya çıkan bu tablo güven konusunda tüm futbolcuların duyarlıklarını göstermekle birlikte, profesyonel takımlarda oynayan futbolcuların bu

işten gelir elde etmeleri ve çeşitli hukuksal haklarının olduğunu biliyor olmaları, bunun yanında müsabaka kazanma veya kaybetme konusunda daha az düşünecekleri konuları olabilir, amatör futbolcularda ise başarılı performansları sonucunda profesyonel olabilecekleri düşüncesi, müsabaka kazanma ve mutlu olma, kendini gerçekleştirme gibi düşüncelere dayalı olarak yaptıkları sporda ister istemez antrenör-sporcu ilişkisinde güven ve güvenle ilgili konuları profesyonel futbolculara göre daha fazla puanlamış olabilecekleri düşünülmektedir. Elit sporcuların daha fazla çalışma sürelerine ihtiyaçları olduğunu belirtmektedir (Baker & Young, 2014) uzun antrenman ve çalışmaların bir sınırlayıcı etken olduğu düşünüldüğünde bu durum futbolcuların motivasyon kaybına neden olabilir. Antrenöre duyulan güven bu sınırlayıcı durumu ortadan kaldırmayı kolaylaştırıcı bir yol olabilir. Güvenilir antrenörler sporcularının çalışma konusundaki motivasyonlarını sağlayabilirler.

Çalışmanın önemli bulgularında birisi amatör futbolcu ve profesyonel futbolcuların antrenöre güven konusunu değerlendirmelerinde altı boyutta ortaya çıkan anlamlı farklılıklardır ve bu farklılıkların hepsinde amatör futbolcuların puanları ortalamasının daha yüksek olmasıdır, farklılıkların ortaya çıktığı boyutlar; güven, eşitlikçi tutum, yardımseverlik, doğruluk, uzmanlık ve iş birliğine hazır olmadır. Amatör/Profesyonel takım gruplandırmasında olduğu gibi bu karşılaştırma grubu da güven konusunda ele alınıp incelenmiş bir değişken değildir. Dolaylı ilişki kurulabilecek bir çalışmada iletişim düzeyinin futbolcuların statülerine göre farklılaştığı profesyonel futbolcuların puan ortalaması, amatör futbolcuların puan ortalamasından daha yüksektir (Abakay & Kuru, 2011). Mevcut çalışmada amatör ve profesyonel futbolcular için AGÖ'den elde edilen ortalamalara bakıldığında (Çizelge 4.19) ortalamaların 5,13-6,48 arasında değiştiği görülmektedir. Amatör futbolcularla çalışan antrenörler için futbolcuların antrenöre güven konusundaki algılarının ve düşüncelerinin performansta bir belirleyici olacağını düşünmeleri gerektiği ve bu konuda gerekli çalışmaları yapmalarının önemli olduğu söylenebilir. Elit sporcuların daha fazla çalışma sürelerine ihtiyaçları olduğunu belirtmektedir (Baker & Young, 2014) bu bilgiye dayanarak profesyonel futbolcuları elit sporcu sınıfına dahil ederek profesyonel futbolcuların amatör futbolculara göre daha uzun antrenman ve çalışma yapmaları gerektiği söylenebilir. Profesyonel futbolcuların yaptıkları işten gelir elde etmeleri onların çalışmalara devam etmeleri konusunda bir motivasyon aracı olarak değerlendirilebilir. Ancak amatör futbolcuların gelir elde etmeleri her zaman mümkün

olmayabilir bu durum onlar için sınırlayıcı bir etken olabilir, bu durum amatör futbolcuların motivasyonunu düşürebilir. Altı boyutta amatör futbolcuların antrenöre güven konusunu değerlendirmede yüksek puanlamalarının bir nedeni de psiko-sosyal açıdan tatmin olmak istemeleri şeklinde yorumlanabilir. Amatör futbolcular antrenörlerine güven duydukları oranda başarılı olma ve performans ortaya koyma konusunda daha elverişli bir durumda olabilirler. Güvenilir antrenörler sporcularının çalışma konusundaki motivasyonlarını artırarak sporcularının antrenmanlara devamlılığını sağlayabilirler, devamlılık ve uzun çalışma süresinin performansı geliştireceği düşünüldüğünde güvenilir antrenörlerin takımları sportif başarı sağlamada daha avantajlı olabilirler.

Kadınların sporcu olarak yer aldığı spor dallarının, spor ortamında kadın sporcu ve antrenörlerin geçmişe oranla daha fazla yer almalarını sağlamaktadır. Bu durum, sporcu antrenör ilişkisinde cinsiyet değişkeninin etkisinin anlaşılmasını zorunlu kıldığı gibi, sporun gelişmesi ve topluma olumlu katkısının sağlanması açısından da gerekli olduğudur. Kadın antrenörlerin erkek meslektaşlarına göre daha olumlu algılanmaktadır (Üzüm & Aycan, Antrenör Davranışı Algısında Cinsiyetin Etkisi, 2019). Antrenörlerin sporcularına davranış biçimlerinin adil olma düzeyinin nasıl algılandığı ve sporcuların sahip olduğu bazı özelliklerin (cinsiyet, yıldız sporcu olmak vb.) antrenörler üzerinde etkisinin olup olmadığı önemli konulardandır (Üzüm, Karlı, & Yıldız, 2018). Erkek antrenörlerin narsistik toplam puanlarının kadın antrenörlerden düşük olduğunu ve kadın antrenörlerin zorlu görevleri yerine getirmeleri ve zorlu hedeflere ulaşmada erkek antrenörlerden daha yüksek bir motivasyona sahip olduklarını söylemek mümkündür (Cankurtaran & Berisha, 2021). Antrenörün cinsiyetinin güven konusunda etkileri ile ilgili olan çalışmalar da sınırlıdır. Yukarıdaki çalışmalarda antrenörün cinsiyeti bir değişken olarak ele alınmıştır. Kadın futbolunun da ülkemizdeki gelişimi dikkate alındığında elbet kadın futbol antrenörlerinin alanda yer almaya başlaması ile bu konunda daha fazla çalışma ile desteklenmesi gerektiği söylenebilir. Mevcut çalışmada herhangi bir boyutta istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmaması ile birlikte puanlar ortalamalarına bakıldığında 5,29-6,42 arasında değiştiği görülmektedir. Bir diğer önemli bulgu ise tüm boyutlarda erkek futbolcuların puanları ortalamasının kadın futbolculardan daha yüksektir ve altı boyutta bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu yalnızca adanmışlık/bağlılık boyutu ile performans boyutunda bu fark niceliksel olduğudur. Bunun nedeninin erkek futbolunun daha yaygın olması

ve daha rekabetçi koşullarda gerçekleşiyor olmasından olduğu düşünülmektedir. Elbette bu konuda kültürel farklılıkların etkisinin de olabileceği düşünülmelidir.

Futbolda başarılı dereceler alınması için eğitimcinin daha yüksek yaşta bulunması beklenebilir. Doğal olarak eğitimcinin daha yüksek dereceleri, geçmişteki daha uzun süreli eğitimciliğinin varlığı ile paraleldir. Bu durumun açıklanmasında psikolojik bir özgünlüğün de belirtilmesi gerekir. Antrenörlerin kendine güven duymaları ve sporcuların kendilerini güçlü hissetmeleri bağlamında, hem takım, hem de bireysel olarak başarı hissini desteklenerek görev aşkıyla ortaya çıkarılması sonucunda ulusal ve uluslar arası ortamda ülke sporcularının başarılarına şahit olunabilir (Ghorbanzadeh, Ghiami-Rad, & Müniroğlu, 2008). Bunun yanında Antrenörlükte uzmanlaşma zaman içerisinde kazanılabileceği (Baker & Young, 2014) göz önünde tutulduğunda yaşın antrenörlük becerilerinin gelişmesinde önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Mevcut çalışmada puanlar ortalamalarına bakıldığında 5,14-6,60 arasında değiştiği görülmektedir. İstatistiksel olarak anlamlı farkın performans boyutunda ortaya çıktığı ve diğer yedi boyutta ise farkların niceliksel olduğu görülmektedir (Çizelge 4.23). 26-35 yaş grubu antrenörlerle çalışan futbolcuların performans boyutunu (25 yaş ve altı ve 36-45 yaş gruplarına göre) daha yüksek puanlamış olmaları antrenörlerinin performanslarına olacağı katkısının diğer gruplara oranla daha fazla değerlendiriyor olabilecekleri şeklinde yorumlanabilir. Ortalamalara bakıldığında puanların genel olarak yüksek olduğu aslında her yaş grubu için antrenöre güven konusunun önemli olduğu da görülmektedir. Bu çalışma grubu için ortaya çıkan bulgunun yukarıda yer alan literatür doğrultusunda ele alınması, antrenörlerin hangi yaşta olurlarsa olsunlar güven konusunu ele almaya özen göstermelidirler.

Antrenöre güven konusunda çalışma grubundaki futbolcuların puanları ortalamalarının 5,33-6,55 arasında değiştiği görülmektedir (Çizelge 4.26). İstatistiksel anlamda fark ortaya çıkmamış olması ile birlikte futbolcuların antrenöre güven konusunu yüksek puanladığı her boyutun her antrenör kademesindeki antrenörle çalışan futbolcu için önemli olduğu söylenebilir. Antrenör-sporcu ilişkisinde farklı öncüllerin ilişkinin bileşenlerini belirlediğini, pozitif ilişkiler durumunda tatmin, refah ve performans oluşturduğunu ve ikilinin her iki üyesinde de kişisel ve profesyonel bir büyümeyi temsil ettiğini bulmuşlardır (Sanches, Borrás, Leite, Battaglia, & Lorenzo, 2009). Antrenörlük kademesi de bu öncüllerden birisi olarak kabul edilebilir. Antrenörlük kademesi ile narsistik kişilik özellikleri arasında doğrusal ilişki

gösterdiğini ortaya koymuştur (Cankurtaran & Berisha, 2021) antrenörlerin narsist davranışlar göstermesi başarılı olmalarında kilit bir role sahip olduğuna da vurgu yapmaktadır. Antrenör kademelerinin belirlenmesinde çalıştırılan sporcu grubunun yaşının dikkate alınması yerine antrenörün alan bilgisinin derinliği, becerilerdeki uzmanlığı ve başarılı deneyimleri ile etik değerlere bağlılığı kriter olarak kullanılmalıdır (Ziyagil, 2020). Antrenörlükte uzmanlaşma zaman içerisinde kazanılabilir (Baker & Young, 2014) bu da antrenörlükte kademenin yükselmesi anlamına gelir, kademenin yüksek olması antrenörün kaliteli olacağına elbette bir garantisi olamayacağını da belirtmek gerekir. Teorik olarak ideal şartlarda kademenin yükselmesini uzmanlığın derecesinin de arttığına bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Baker & Young (2014) çalışmalarında uzmanlık kazanma konusunda bilinçli uygulamanın önemine vurgu yapmaktadır. Bilinçli çalışmanın antrenörlük kademesi ve süresi ile ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Güven oluşturmak her antrenörlük kademesi için önemli bir kriter olarak değerlendirilebilir ve her kademedeki antrenör sporcuları ile ilişkilerinde güvene dayalı bir çalışma ortamı oluşturmasının bir gereklilik olduğu söylenebilir.

Sanches, Borrás, Leite, Battaglia, & Lorenzo'nun (2009) belirtmiş olduğu antrenör-sporcu ilişkisindeki öncülerden bir diğerinin antrenörün antrenörlükte geçirdiği süre olabilir. Antrenörler antrenör olarak çalıştıkları sürece deneyim kazanırlar. Antrenörlük kademesinde tartışıldığı gibi uzmanlaşmanın zaman içerisinde kazanılacak bir durum olması antrenörün ne kadar süre antrenörlük yaptığı ile de ilgili olduğu söylenebilir. Baker & Young'da (2014) çalışmasında antrenörlükte uzmanlaşma zaman içerisinde kazanılabileceğini vurgulamıştır. Kuramsal açıdan antrenörlük mesleğinin gelişim seyrinde beklenen bir durum olduğunu da belirtmek gerekir. Deneyimi yalnızca zamanla sınırlamak yeterli değildir. Farklı yaş, cinsiyet, lig, bölge veya ülkelerde çalışmış olmanında deneyim kazanmada önemli olduğu düşünülmektedir. Mevcut çalışmada yer alan futbolcuların AGÖ çerçevesinde güven konusundaki ifadeleri puanlamaları değerlendirildiğinde 5,17-6,52 arasında ortalama puanlar ortaya çıktığı görülmektedir (Çizelge 4.28). İstatistiksel olarak gruplar arasında bir fark ortaya çıkmamış olması ile birlikte bütün futbolcular tarafında yüksek puanlandığı görülmektedir. Bu bulgulara dayanarak sporcuların antrenörlerin deneyimleri ne olursa olsun güven konusunda duyarlı oldukları söylenebilir. Antrenörler antrenörlükte geçirdikleri süre ne olursa olsun her zaman güven konusunu

antrenörlük kariyerlerinin gelişmesinin bir parçası olarak düşünmeleri gerektiği söylenebilir.

Bu çalışmada ortaya konulan sorulardan bir tanesi birlikte çalışılan antrenörün eğitim durumunun futbolcuların güven konusundaki düşüncelerinde bir fark yaratıp yaratmayacağı ile ilgilidir. Anlamlı farkın yardımseverlik boyutunda ortaya çıktığı ve önlisans düzeyinde eğitime sahip olan futbolcuların puanları ortalamasının lisans düzeyinde eğitime sahip olan futbolcuların puanları ortalamasından yüksek olduğu buna ek olarak tüm boyutlarda puanlar ortalamasının 5,52-6,94 arasında değiştiği görülmektedir (Çizelge 4.30; 4.32). Antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmalarında, eğitim düzeyinin artması, alanda uzmanlaşma, kendine güven duygusu, kendini önemseme ve sosyal ilişki gibi durumları besleyebileceğinden, narsistik kişilik özelliklerinden etkilenebileceği ifade edilmiştir. Narsistlerin kendilerini en iyi ifade edebildikleri alan, rekabet ortamı olduğundan, narsistik antrenörlerle çalışılırken, spor içindeki denetimin dikkatli bir biçimde yürütülmesi gerektiğine de vurgu yapılmıştır. Şampiyon olma, övgü alma, takdir edilme, hayranlık, beğenilme antrenörler açısından kabul edilebilecek birer beklentidir. Narsist antrenörlere, spor ortamı içerisinde kendilerini geliştirme fırsatı sunulmasının maksimum verim alma noktasında faydalı olabileceği ifade edilmektedir. Bunun yanında spor ortamı içerisinde kontrol edilebilir narsisizm olgusunun, olumlu etkilerinin olabileceği ve bu olumlu etkilerden, yararlanmanın mümkün olabileceği ortaya konulmuştur (Cankurtaran & Berisha, 2021). Bir başka çalışmada ise yüksek lisans mezunu antrenörlerin olmayan antrenörlere göre farklı olduklarını, bunlardan birisinin lisansüstü eğitime sahip antrenörlerin farklı sorgulama yöntemleri kullanmaları olduğunu, lisansüstü eğitime sahip antrenörlerin uygulama türleri arasında davranış ve davranış değişiklikleri konusunda daha fazla öz farkındalık gösterme yönünde genel bir eğilim ortaya koydukları, lisansüstü eğitime sahip antrenörlerin ayrıca daha kapsamlı gerekçeler sundukları, örneğin sessizliği gözlem için olduğu kadar oyuncunun karar vermesini kolaylaştırmanın bir yolu olarak gördükleri gibi önemli farklılıklar olduğunu ortaya koymuşlardır. Lisansüstü eğitime sahip antrenörlerin antrenman birimlerinin, antrenman formu etkinliklerinden daha yüksek oranda oyun formunu içeriyordu ve oturum süresinin %20'sinden fazlasında, 'diğer' uygulama durumu, oyuncularla temas süresi olarak belirginleştiği, bazı antrenörler 'diğerini' (sporcularla konuşma/tartışma...) boşa harcanan zaman olarak

görürken, lisansüstü eğitime sahip antrenörler bunu grup tartışması ve sosyal etkileşim için bir fırsat olarak tanımladıkları öne çıkan sonuçlardan bazılarıdır. Genel olarak, lisansüstü eğitime sahip ve lisansüstü eğitime sahip olmayan antrenörler arasında önemli davranış farklılıklarının var olduğu, farklı sorgulamanın bunlardan biri olduğu gerçeği, bu gençlik gelişimi bağlamıyla ilgili olarak dikkate değer bir sonuçtur. Lisansüstü eğitime sahip olmayan antrenörler davranışlarını tahmin etmek ve haklı çıkarmak için mücadele ederken, lisansüstü eğitime sahip antrenörler genellikle daha doğru tahminler ve teorik olarak eylemleri için mantıklı gerekçeler ortaya koymuşlardır. Antrenman sürecinde sessizlik (müdahaleci olmamak) sadece gözlem için değil, aynı zamanda oyuncuların karar vermesine izin vermek için de bir seçenek olarak değerlendirildiği, sadece bilgiyi kontrol etmek için değil, aynı zamanda eleştirel düşünme ve karar verme becerilerini genişletmek için sorgulamanın futbolda elit oyuncuları geliştirmekle oldukça ilişkili olduğu ortaya konulmuştur (Stonebridge & Cushion, 2018). Bu çalışmalar bağlamında antrenörlerin cinsiyetleri, yaşları, antrenörlük kademeleri, antrenörlük deneyimleri kadar eğitim düzeylerinin önemli bir bileşen olduğu söylenebilir. Güven yaratma ve performans sağlamada antrenörün eğitim altyapısının önemli bir faktör olarak ele alınması gerekmektedir.

Antrenör-sporcu ilişkisinde farklı öncüllerin ilişkileri şekillendirdiği, olumlu iklimin oluşturulmasında profesyonelce yaklaşılması gerektiği ve bu olumlu antrenör-sporcu ilişkisinde antrenöre güvenin önemli bir bileşen olduğu söylenebilir.

Kendilerini sosyal çevrelerinde daha olumlu değerlendiren sporcular, antrenörlerine daha güvenli bir şekilde bağlanmışlardır. Sosyal ortamlarında kendilerini daha olumsuz değerlendiren sporcuların antrenörlerinden uzak olma olasılıkları daha yüksektir (Smith, 2018) bu bilgiye dayanarak antrenörlerin antrenman ortamlarının birer sosyal çevre olduğunu düşünerek uzaklığı ortadan kaldırmada güven konusunu bir araç olarak kullanabilecekleri, yakınlığın sporda başarılı olmanın bir anahtarı olarak görmeleri gerektiği düşünülmektedir. Takım birliğine ve bağlılıkta antrenörün nasıl etiketlendiği de önemli bir faktör olabilir, karizmatik antrenörlerin bu konudaki etkileri (Çalışkan G. , 2011), antrenör-sporcu ilişkisi ile ustalık iklimi (görev içerikli iklim) pozitif korelasyon gösterdiği ve takımdaki görev paylaşımı, takım içi işbirliği ve algılanan ustalık iklimi antrenörle gerçekleşen yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık tecrübeleriyle ilintili olması (Avcı, Çepikkurt, & Kale, 2018) gibi güvenilir antrenörler de bunları sağlayabilir. Futbolcuların (sporcuların) antrenörlerle

olan ilişkilerinin arttığı durumlarda sürekli sportif kendine güven duyguları da artmaktadır. Futbolda, antrenör-sporcu iletişiminin yüksek olmasının futbolcuların duygusal durumlarına pozitif yönde olumlu etkilerinin olduğu belirtilmektedir (Abakay, 2010) antrenörlerin yaratacakları güven sporcuların kendilerine olan güvenlerini destekleyeceğinin göz önünde bulundurulması gerekir. Diğer çalışmalarda, antrenör-sporcu arasındaki karşılıklı etkileşim dinamiklerinin, birbirlerinin düşüncelerinin ve hissettiklerinin tam olarak algılanmasında anahtar rol oynadığını göstermektedir (Lorimer & Jowett, 2009). Bir sporcunun sportif güveni, katılım gösterdiği sporla ilişkili olarak çevresel koşullara bağlı olarak değişiklik gösterebilir (Bozkurt, Koruç, Arslan, & Kocaekşi, 2012). Bundan dolayı sporcuyla iletişim kurma, olumsuzluklarını söyleyerek yermeye değil, bilgi vermeye, yardım etmeye, kendine güvenini pekiştirmeye yönelik olmalıdır (Kuter, 1997) çünkü olumlu antrenör-sporcu ilişkisi sporcuların bireysel ve sosyal gelişimine de katkı sağlamaktadır (Güllü, 2018) çalışmaların hepsinde antrenör-sporcu ilişkisinin önemine vurgu yaptığı görülmektedir. Antrenöre güven konusunda bu bileşenlerin içerisinde yer verilmesi gereken kritik noktadır. Bir diğer çalışmada, Olimpiyat Oyunlarında en yüksek performansın elde edilmesinin çeşitli psikolojik, fiziksel, sosyal ve örgütsel faktörlerden etkilenen karmaşık ve hassas bir süreç olduğunu ortaya koymuşlardır. Başarılı olan ve beklentileri karşılayan takımlarda sporcuların, kalabalığın ve aile ya da arkadaş desteği olarak, zihinsel hazırlık yaparak ve son derece odaklanmış ve bağlı oldukları buna karşılık beklentileri karşılayamayan takımların, planlama ve takım uyum sorunları yaşadığı, deneyim eksikliği yaşadığı, seyahat sorunları yaşadığı, antrenörlük sorunları yaşadığı, odaklanma ve bağlılıkla ilgili sorunlarla karşılaştığını da rapor edilmiştir (Gould, Guinan, Greenleaf, Medbery, & Peterson, 1999). Olumlu sosyal çevre ve destek beklentilerin gerçekleşmesi ile sonuçlanmaktadır, bir bileşen olarak antrenörün yarattığı güvende eklenebilir, bunun yanında tutkunluk, mükemmeliyetçilik ve liderlik davranışları antrenör-sporcu ilişkisi için yordayıcılardır. Otokratik liderlik davranışları yakınlık, bağlılık ve tamamlayıcılık şeklindeki üç antrenör-sporcu ilişkisi alt boyutu için de olumsuz yordayıcılardır. Her üç boyut için de tutkunluk, sosyal destek ve demokratik davranışların olumlu yordayıcılar olduğu ortaya konmuştur (Anderson S. N., 2018), gerçekleştirilen bir araştırma kapsamında ise sporcuların kişilik özellikleri ile antrenör-sporcu ilişkisi kalitesinin ilişkileri incelenmiştir ve sporcuların kişilik özelliklerinin antrenör-sporcu ilişkisi kalitesinin belirlenmesinde önemli rolleri tespit edilmiştir. İlişkinin derinliğinin

kişilik faktörleri tarafından yordanmadığını göstermiştir. Öte yandan, nevroitiklik ve dışa dönüklük, ilişkinin destek boyutunun anlamlı yordayıcılarıdır. Analiz, dürüstlüğün çatışmanın en güçlü yordayıcısı olduğunu gösterdiğini ortaya koymuşlardır (Aşçı, Kelecek, & Altıntaş, 2015). Antrenör-sporcu ilişki kalitesinin sportmenlik ile pozitif korelasyona sahip olduğu ortaya konmuştur (Güllü, 2018) doğruluk yardımseverlik ve işbirliğine hazı olma gibi AGÖ boyutları aslında demokratik davranışları temsil ettiği dürüstlüğü de kapsadığı düşünüldüğünde antrenörlerin güven konusunu ele alarak üzerinde çalışmaları gerektiği söylenebilir.

Antrenör-sporcu ilişkisinde takım sporu yapan sporcuların bireysel spor yapanlara göre daha yüksek anlamlılık derecesine sahip oldukları görülmüştür (Keskin, Baştuğ, & Akyol, 2013). Başka bir çalışmada ise bireysel sporcuların antrenör-sporcu ilişkisi kalitesinde takım sporlarındaki sporcular ile bireysel sporlardaki sporcular arasındaki antrenör-sporcu ilişki kalitesi algılarındaki önemli farklılıktır, tenis ve kros gibi bireysel sporlarda yarışan katılımcılar, takım sporu sporcularından (örneğin basketbol ve futbol) antrenörlerine daha yakın ve daha bağlı hissettiklerini ortaya koymuşlardır (Fehr, 2017; Rhind, Jowett & Yang, 2012) mevcut çalışma takım sporları sporcuları üzerinde yapılmıştır, antrenörlerin yukardaki araştırma sonuçlarını da dikkate alarak antrenör-sporcu ilişkisini düzenleme de antrenöre güveni takım sporlarında ortaya çıkan olumsuzluğu ortadan kaldırmada bir araca dönüştürebilirler.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada katılım gösteren futbolcuların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, spor yaşı, takımdaki yılı, antrenörü ile çalışma süresi, oynadığı takımın statüsü, takımdaki statüsü, çalıştığı antrenörün cinsiyeti, çalıştığı antrenörün yaşı, çalıştığı antrenörün antrenörlük kademesi, antrenörlük deneyimi ve çalıştığı antrenörün eğitim düzeyi değişkenleri 8 boyutlu antrenöre güven ölçeği verilerine dayalı olarak incelenmiştir. Araştırmada futbolcuların antrenörlerine güven düzeylerini ölçmek geliştirilmiş ve uyarlanmış olan antrenöre güven ölçeği kullanılmıştır. Antrenöre güven ölçeği; güven, eşitlikçi tutum, yardımseverlik, doğruluk, uzmanlık, adanmışlık/bağlılık, iş birliğine hazır olma ve performans olmak üzere sekiz boyuttan oluşmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre; antrenöre güven ölçeğinin güven boyutunun futbolcuların oynadıkları takımdaki statülerine göre; eşitlikçi tutum boyutunun futbolcuların spor yaşı ve oynadıkları takımdaki statülerine göre; yardımseverlik boyutunun futbolcuların spor yaşı, oynadıkları takımdaki statüleri ve çalıştıkları antrenörlerinin eğitim düzeylerine göre; doğruluk boyutunun futbolcuların yaş, eğitim durumu, spor yaşı ve oynadıkları takımdaki statülerine göre; uzmanlık boyutunun futbolcuların yaş, eğitim durumu, spor yaşı ve oynadıkları takımdaki statülerine göre; iş birliğine hazır olma boyutunun futbolcuların oynadıkları takımdaki statülerine göre ve performans boyutunun ise futbolcuların eğitim durumu ve çalıştıkları antrenörlerin yaşlarına göre farklılık gösterdikleri tespit edilmiştir. İncelenen değişkenlere göre antrenöre güven ölçeğinin adanmışlık/bağlılık boyutu puanları arasında hiçbir araştırmaya hipotezinde fark olmadığı görülmüştür. Son olarak futbolcuların takımda geçirdikleri süre, antrenörleri ile çalışma süresi, oynadıkları takımın statüsü, çalıştıkları antrenörlerin cinsiyeti, çalıştıkları antrenörlerinin kademesi ve çalıştıkları antrenörlerinin antrenörlük deneyimlerine göre antrenöre güven ölçeğinin güven, eşitlikçi tutum, yardımseverlik, doğruluk, uzmanlık, adanmışlık/bağlılık, iş birliğine hazır olma ve performans boyutları arasında istatistiksel olarak farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bireyler kendini açtığı sürece çatışmalar azalır ve sağlıklı ve doyurucu ilişkiler kurulabilir. Kendini açmak ise karşı tarafa güvenildiği zaman en optimal şekilde sağlanır. Bunun ise literatürde belirtilen bir süresi yoktur. Ancak spor bu durumu sağlamada ve iletişim becerilerini geliştirmede önemli bir araçtır (Tepeköylü-Öztürk & Soy Türk, 2019). Smoll & Smith güveni, onu elde etmenin en iyi yolunu öğretmeye yönelik olumlu yaklaşım olan en belirgin bilişsel yönü olarak tarif eder. LaVoi ise antrenör-sporcu ilişkisinin sonuçlarını değerlendirirken şunları belirtmiştir, yakın ve olumlu ilişkiler, yapılan işten duyulan memnuniyetle antrenmanın etkinliğini ve kişisel gelişimi artırarak spor performansının artmasını sağlar, olumlu ilişkiler geliştirilmesine yardımcı olan becerilerin geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadırlar (Sanches, Borrás, Leite, Battaglia, & Lorenzo, 2009). Teng & Wang'a göre spor takımlarının güven inşası, aynı zamanda antrenörün profesyonel yeteneğinin somutlaşmış hali olan antrenörler tarafından oyuncuların psikolojik yönetiminin içeriği olmalıdır, Liao, Luo & Gurung antrenörlerin, güveni sürdürmenin güveni yeniden oluşturmaktan daha kolay olduğunu bilmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Antrenörler güven ilişkilerine zarar vermekten kaçınmalıdırlar (Li, Gao, & Hu, 2021). Antrenörlerin sporcuları ile kuracakları sağlam ve kopmaz ilişkiler, onların spor yaşamlarını olumlu etkileyecek deneyimler sunması açısından ve sporda başarı için "güven inşası" üzerinde çalışılması gereken önemli konulardan biridir.

Antrenman, her biri hedeflenen alıştırmaları içeren beş aşamaya ayrılabilir: 1. Tanışma ve kabul (ilişki kurma); 2. Güven oluşturmak; 3. Küçük veya büyük gruplar halinde işbirliği yapma (gerekirse kişiselleştirilmiş egzersizler dahil), 4. Oyun oynama (teknik eğitim), 5. Birlikte düşünmedir. Tanımlanana aşamalar boyunca, teknik hareketlerdeki eğitimin, tümü uygun pedagojik eğitim yoluyla elde edilen unsurlar olan bir güven ve işbirliği ortamı, bilgi ve anlamlı ilişkilerin yaratılması ile güçlendirilebileceğini hatırlamak önemlidir. Beşinci boyut temeldir, çünkü hem oyuncuların hem de antrenörün kendi aktivitelerini izlemesine izin verir (Magnanini, 2017). Çalışmanın konusu ile doğrudan ilişkili olan güven oluşturmak ve iş birliğinin önemi bu aşamalarda da belirtilmiştir. Birçok uluslararası spor komiteleri ve birlikleri "antrenörlerin saygı, dürüstlük, tarafsızlık, adalet gibi evrensel değerler doğrultusunda yerine getirmelerine rehberlik edecek antrenörlük etik ilkeleri" belirlemişlerdir (Certel, Alkış, & Gürpınar, 2018). Antrenör (antrenman) sporcu birlikte bir sosyal çevre oluşturmaktadırlar ve birden fazla bireyin yani sporcuların ve antrenörlerin

ilişkisi ve iletişimi performans ve başarıda güven konusunun özel bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Bu araştırmanın sonuçları değerlendirildiğinde ortaya çıkan öneriler şunlardır:

AGÖ'nin nitel araştırmalarla desteklenmesi ile literatüre katkı sağlanabilir.

Çalışma Samsun ilindeki futbolcular ile yapılmıştır, farklı illerden seçilecek örneklem üzerinde çalışılabilir.

Antrenörler açısından;

Antrenörler kendi sporcularına uygulayarak takım sporcularının kendisine güven konusunda zayıf ve güçlü yönlerini görmelerini sağlayabilir.

Antrenörlerin zayıf oldukları boyutlarda iyileştirme çalışmaları yapmaları gerektiğini fark etmelerini sağlayabilir.

Amatör/profesyonel takım değişkeni kapsamında antrenöre güven konusu daha farklı örneklem grupları ile test edilebilir.

Antrönörün cinsiyetinin güven konusundaki rolü araştırılabilir.

Antrönörün eğitim altyapısının güven konusundaki rolü araştırılabilir.

Kulüp Yöneticileri açısından;

Bilimsel verilere dayanarak sporcuların ve takımlarının performanslarına yönelik gerekli adımları atmak üzere referans aracı olarak kullanabilirler.

Karar vermede bir araç olarak kullanılabilir.

Antrenör seçiminde güven ayırddedici bir kriter olarak değerlendirilebilir.

Araştırmacılar açısından;

Ölçeğin farklı örneklem ve araştırma tasarımlarında kullanılarak yeni bulgularla tartışmaların zenginleştirilmesi sağlanabilir.

Aynı statüde olan futbolcuların farklı bölgelerden alınacak örneklem yolu ile karşılaştırılabileceği bilimsel çalışmalar tasarlanabilir.

Antrenöre güven konusu üzerinde bireysel ve takım sporcularının karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.

Literatüre kazandırılan ve ilke veri elde edilen AGÖ'nin araştırmacılara tarafından kullanılması ile antrenöre güven konusu daha fazla veri ile tartışıbilir hale gelebilir. Antrenör-sporcu kapsamında başarıda önemli olan güvenin inşa edilerek performansta gelişme ve iyileşmeler sağlanabilir. Sporcuların antrenöre güvenleri, her seviyedeki sporcular için kritik bir başarı faktörü olarak kabul edilebilir yapılan antrenmanlar, beslenme ve diğer etkenler kadar "antreönere güven" sportif başarıda kritik bir öneme sahiptir.

KAYNAKLAR

- Abakay, U.** (2010). *Futbolcu-Antrenör İletişiminin Farklı Statülerdeki Futbolcuların Başarı Motivasyonu İlişkisi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Abakay, U., & Kuru, E.** (2011). Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Antrenörleri ile Olan İletişim Düzeyi Farklılıklarının Karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 125-131.
- Abakay, U., & Kuru, E.** (2013). Kadın futbolcularda antrenörle iletişim düzeyi ve başarı motivasyonu ilişkisi. *Gazianetp University Journal of Social Sciences*, 12(1), 20-33.
- Altıntaş, A., Çetinkalp, Z., & Aşçı, F.** (2012). Antrenör-Sporcu İlişkisinin Değerlendirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 119-128. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sbd/issue/16378/171351>
- Anderson, S. N.** (2018). *Exploring Predictors of the Coach-Athlete Relationship: Passion, Perfectionism, and Leadership Behaviors*. New York: Ithaca College.
- Arslan, M.** (2009). Teknik ve endüstri meslek lisesi öğretmenlerinin örgütsel güven algıları. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 5(2), 274-288.
- Aşçı, F. H., Keleş, S., & Altıntaş, A.** (2015). The Role of Personality Characteristics of Athletes in Coach–Athlete Relationships. *Perceptual and motor skills*, 121(2), 399-411.
- Avcı, K. S., Çepikkurt, F., & Kale, E. K.** (2018). Examination of the relationship between coach-athlete communication levels and perceived motivational climate for volleyball players. *Universal Journal of Educational Research*, 6(2), 346-353.
- Baker, J., & Young, B.** (2014). 20 years later: deliberate practice and the development of expertise in sport. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 7(1), 135-157.
- Bauman, S.** (1994). *Uygulamalı spor psikolojisi*. (H. C. İkizler, & A. O. Özcan, Çev.) İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Behan, C. M.** (2016). *A comprehensive understanding of the coach-athlete relationship: a post-secondary Canadian team sport perspective* (Doctor of Philosophy Thesis). University of Victoria, School of Exercise Science, Physical & Health Education: Canada.
- Bender, P. U.** (2000). *İçten liderlik*. (İ. Kalyoncu, & F. C. Akbaş, Çev.) İstanbul: Hayat Yayınları.
- Beswick, B.** (2016). *Odak Noktamız Futbol*. (E. Süren, Çev.) İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bozkurt, O., Kuruç, Z., Arslan, N., & Kocaekşi, S.** (2012). Türkiye’de ki futbolcuların lig düzeylerine göre sportif kendine güven ve öz yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 349-356.
- Buğdaycı, S., Zengin, Ö., Abakay, U., & Demir, H.** (2017). Leadership styles of futsal coaches from athletes’ perceptions. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 19(3), 354-359.
- Çalışkan, G.** (2001). *Liderlik açısından antrenör davranışlarının sporcu performansı üzerine etkisinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kütahya.

- Çalışkan, G.** (2011). *Karizmatik antrenör algısının futbolcularda antrenör sporcu ilişkisi, sporcu doyumu, takım birlikteliği ve takım bağlılığına etkileri.* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Cankurtaran, Z., & Berisha, M.** (2021). Antrenörlerin Narsistik Kişilik Özellikleri ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26(1), 71-84.
- Certel, Z., Alkış, A., & Gürpınar, B.** (2018). Antrenörlerin Mesleki Etik İlkelerine Uyuma Düzeylerinin Antrenör ve Sporcu Gözüyle Değerlendirilmesi. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 8(2), 223-231. doi:Doi: 10.13114/MJH.2018.418
- Çetinkaya, T.** (2015). *Takım sporlarında sporcu kimliği ve sürekli sportif kendine güven ilişkisi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Chen, L. H., & Wu, C. H.** (2014). Gratitude enhances change in athletes' self-esteem: the moderating role of trust in coach. *J Appl Sport Psychol*(26), 249-362.
- Davis, L., & Jowett, S.** (2014). Coach–athlete attachment and the quality of the coach–athlete relationship: implications for athlete's well-being. *Journal of sports sciences*, 32(15), 1454-1464.
- Davis, L., Appleby, R., Davis, P., Wetherell, M., & Gustafsson, H.** (2018). The role of coach-athlete relationship quality in team sport athletes' psychophysiological exhaustion: implications for physical and cognitive performance. *Journal of sports sciences*, 36(17), 1985-1992.
- Demiray, U.** (2003). *Genel İletişim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirci, S.** (2020). *14-17 Yaş Arası Sporcularda Antrenör-Sporcu İlişkisi Kalitesinin Ahlaki Karar Alma ve Saldırgan Davranışları Belirlemedeki Rolü* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Dirks, K. T., & Ferrin, D. L.** (2002). Trust in leadership: Metaanalytic findings and implications for research and practice. *Appl Psychol*(87), 611-628.
- Doğan, M.** (2016). *Taekwondo Antrenörlerinin İş Doyumu ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Konya.
- Doğan, O.** (2005). *Spor Psikolojisi*. Ankara: Nobel Kitabevi.
- Doğru, Z.** (2020). Adaptation of the Trust in the Coach Scale into Turkish: Validity and Reliability Study. *Ambient Science*, Vol. 7((Sp1)), 227-231. doi:DOI:10.21276/ambi.2020.07.sp1.ta12
- Dolaşır, T.** (2006). *Antrenörlük Etiği ve İlkeleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Donuk, B.** (2005). *Spor Yöneticiliği ve İstihdam Alanları*. Ötüken Yayınları: İstanbul.
- Dyer, J., & Chu, W.** (2000). The Determinants of Trust in Supplier Automaker Relationships in the U.S., Japan, Korea. *Journal of International Business Studies*, 31(2), 285-295.
- Ekinci, N. E., Özdilek, Ç., Deryahanoğlu, G., & Üstün, Ü. D.** (2014). Spor yapan lise öğrencilerinin öz güven düzeylerinin incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 36-42.
- Enoksen, E., Fahlström, P. G., Johansen, B. T., Hageskog, C. A., & Christensen, J. B.** (2014). Perceptions of leadership behavior and the relationship to athletes among Scandinavian coaches. *Scandinavian Sport Studies Forum*(5), 131-147.
- Erdner, S. M.** (2018). *NCAA Division I Student-Athletes' Perceptions of How the Coach-Athlete Relationship Influences Student-Athlete Resilience* (Doctor of Philosophy Thesis). University of Tennessee: Tennessee.
- Farris, F., Senner, E., & Butterfield, D.** (1973). Trust, Culture, and Organizational Behavior. *Industrial Relations*, 12(3), 144-157.
- Filiz, B., & Demirhan, G.** (2017). Antrenörlük Davranışı Değerlendirme Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 1-10. doi:DOI: 10.1501/Sporm_0000000302
- Gençlik ve Spor Bakanlığı.** (2021). *Antrenörlerin Çalışma Usul ve Esasları Yönergesi*. 07 18, 2021 tarihinde Spor Eğitimi ve Araştırmaları Daire Başkanlığı:

<https://sporegitim.gsb.gov.tr/Sayfalar/2878/2859/antrenorlerin-calisma-usulve-esaslari-yonergesi.aspx>

- Ghorbanzadeh, B., Ghiami-Rad, A., & Müniroğlu, S.** (2008). Futbol Antrenörlerinin Liderlik Sistemleri İle Başarılılıklarının İlişkisi. *Spor Hekimliği Dergisi*, 43(2), 43-48. <https://www.sporhekimligidergisi.org/tam-metin/128/tur>
- Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., Donnelly, J. H., & Konopaske, R.** (2012). *Organazitions; Behavior Structure Processes* (Fourteenth Edition ed.). New York: McGraw-Hill.
- Gillham, A., Gillham, E., & Hansen, K.** (2015). Relationships among coaching success, servant leadership, cohesion, resilience and social behaviors. *Int Sport Coach J(2)*, 233-247.
- Gould, D., Guinan, D., Greenleaf, C., Medbery, R., & Peterson, K.** (1999). Factors affecting Olympic performance: Perceptions of athletes and coaches from more and less successful teams. *The sport psychologist*, 13(4), 371-394.
- Gould, D., Hodge, K., Peterson, K., & Giannini, J.** (1989). An exploratory examination of strategies used by elite coaches to enhance self-efficacy in athletes. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 11(2), 128-140.
- Gucciardi, D., Gordon, S., Dimmock, J. A., & Mallett, C. J.** (2009). Understanding the coach's role in the development of mental toughness: Perspectives of elite Australian football coaches. *Journal of sports sciences*, 27(13), 1483-1496.
- Güllü, S.** (2018). Sporcuların Antrenör-Sporcu İlişkisi ile Sportmenlik Yönelimleri Üzerine Bir Araştırma. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 190-204.
- Güzel, İ. İ.** (2008). *Amatör sporcuların antrenörlerinden beklentileri üzerine bir araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Hays, K., Maynard, I., Thomas, O., & Bawden, M.** (2007). Sources and types of confidence identified by world class sport performers. *Journal of Applied Sport Psychology*(19), 434-456.
- Holmes, J. G., & Rempel, J. K.** (1989). Trust in close relationships. C. Hendrick içinde, *Close relationships* (s. 187-220). CA: Sage.
- Horn, T. S., & Weiss, M. R.** (1991). A developmental analysis of children's self-ability judgments in the physical domain. *Pediatric Exercise Science*(3), 310-326.
- Işık, U.** (2018). Profesyonel ve amatör futbolcuların sportif kendine güven ve sporcu kimlikleri arasındaki ilişki. *Spor Eğitim Dergisi*, 2(3), 26-35.
- Isoard-Gauthier, S., Trouilloud, D., Gustafsson, H., & Guillet-Descas, E.** (2016). Associations between the perceived quality of the coach-athlete relationship and athlete burnout: An examination of the mediating role of achievement goals. *Psychology of Sport and Exercise*(22), 210-217.
- Jackson, B., Dimmock, J. A., Gucciardi, D. F., & Grove, J. R.** (2011). Personality traits and relationship perceptions in coach-athlete dyads: Do opposites really attract? *Psychology of Sport and Exercise*, 12(3), 222-230.
- Jowett, S.** (2007). Coach-athlete relationships ignite sense of groupness. M. R. Beauchamp, & M. A. Eys içinde, *Group dynamics in exercise and sport psychology: Contemporary themes* (s. 63-77). New York: Routledge.
- Jowett, S.** (2008). Moderator and mediator effects of the association between the quality of the coach-athlete relationship and athletes' physical self-concept. *International Journal of Coaching Science*, 2(1), 1-20.
- Jowett, S., & Clark-Carter, D.** (2006). Perceptions of empathic accuracy and assumed similarity in the coach-athlete relationship. *British Journal of Social Psychology*, 46(3), 617-637.
- Jowett, S., & Cockerill, I.** (2002). Incompatibility in the Coach-Athlete Relationship. I. Cockerill içinde, *Solutions in Sport Psychology*. London: Thompson Learning.
- Jowett, S., & Cockerill, I. M.** (2003). Olympic medallists' perspective of the athlete-coach relationship. *Psychology of Sport and Exercise*, 4(4), 313-331.

- Jowett, S., & Nezlek, J.** (2012). Relationship interdependence and satisfaction with important outcomes in coach–athlete dyads. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(3), 287-301.
- Jowett, S., & Ntoumanis, N.** (2004). Coach–Athlete Relationship Questionnaire (CART-Q): development and initial validation. *Scand J Med Sci Sports*(14), 245-257.
- Jowett, S., Adie, J. W., Bartholomew, K. J., Yang, S. X., Gustafsson, H., & Lopez-Jimenez, A.** (2017). Motivational processes in the coach-athlete relationship: a multi-cultural self-determination approach. *Psychology of Sport and Exercise*(32), 143-152.
- Kao, S., Hsieh, M., & Lee, P.** (2017). Coaching competency and trust in coach in sport teams. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 12(3), 319-327.
- Karagözoğlu, C.** (2006). *Sporda Psikolojik Destek*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Karasar, N.** (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel.
- Keskin, H., Baştuğ, M., & Akyol, H.** (2013). Sesli okuma ve konuşma prozodisi: İlişkisel bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 168-180.
- Kim, M., Kim, Y., & Won, D.** (2018). From commanding to serving athletes: Nurturing the coach–athlete relationship. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 13(6), 891-901.
- Kolayış, H., & Çelik, N.** (2018). Examining the relationship between coach-athlete relationship and sport participation motivation among athletes. *16th International Sport Sciences Congress*. Antalya.
- Konter, E.** (1996). *Bir Lider Olarak Antrenör* (I. Baskı b.). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Konter, E.** (2004). *Antrenörlük ve Takım Psikolojisi*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Konter, E.** (2006a). Felsefi-Psikoloji Bağlamında Antrenörlük Tipleri: Yeni Bir Öneriye Doğru. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*(3), 15-22.
- Konter, E.** (2006b). *Spor Psikolojisi El Kitabı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kramer, R. M., & Cook, K. S.** (2004). Trust and Distrust in Organizations: Dilemmas and Approaches. R. M. Kramer, & K. S. Cook içinde, *Trust and Distrust in Organizations: Dilemmas and Approaches* (s. 1-18). New York: Russell Sage.
- Kuter, M.** (1997). *Antrenör ve Sporcu El Kitabı*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Lewicki, R. J., Tomlinson, E. C., & Gillespie, N.** (2006). Models of interpersonal trust development: Theoretical approaches empirical evidence, and future directions. *J Manage*(32), 991-1022.
- Lewicki, R., McAllister, D., & Bies, R.** (1998). Trust and Distrust: New relationship and realities. *The Academy of Management Review*, 23(3), 438-458.
- Li, J., Gao, H., & Hu, J.** (2021). Satisfaction and the coach–athlete relationship: The mediating role of trust. *Social Behavior and Personality: An international journal*, 49(2), e9807. doi:https://doi.org/10.2224/sbp.9807
- Lorimer, R., & Jowett, S.** (2009). Empathic accuracy in coach–athlete dyads who participate in team and individual sports. *Psychology of Sport and Exercise*, 10(1), 152-158.
- Machida, M., Otten, M., Magyar, T. M., Vealey, R. S., & Ward, R. M.** (2017). Examining multidimensional sport-confidence in athletes and non-athlete sport performer. *Journal of Sports Sciences*, 35(5), 410-418.
- Magnanini, A.** (2017). Inclusive Coach between Theory and Practice. *International Journal of Sport Culture and Science*, 5(4), 364-374. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/intjscs/issue/33672/373356>
- Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D.** (1995). An integrative model of organizational trust. *Acad Manage Rev.*(20), 709-734.
- McKnight, D. H., Cummings, L. L., & Chervany, N. L.** (1998). Initial Trust Formation in New Organizational Relationship. *Academy of Management Review*, 23(3), 473-490.

- Miçooğulları, B. O., & Kirazcı, S.** (2010). Sporda Kendine Güven Kaynakları Ölçeğinin Türk Popülasyonuna Uyarlanması. *Hacettepe J. of Sport Sciences*, 21(4), 154–163.
- Mishra, A. K.** (1996). Organizational Responses to Crisis: The Centrality of Trust. R. M. Kramer, & T. R. Tyler içinde, *Trust In Organizations: Frontiers of Theory and Research* (s. 261-287). London: Sage Publications.
- Myers, N. D., Feltz, D. L., & Maier, K. S.** (2006). Athletes' evaluations of their head coach's coaching competency. *Red Q Exerc Sport*(77), 111-121.
- Nikbin, D., Hyun, S. S., Iranmanesh, M., & Foroughi, B.** (2014). Effects of perceived justice for coaches on athletes' trust, commitment, and perceived performance: A study of futsal and volleyball players. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 9(4), 561-578.
- Olson, H. O.** (2014). *Building and Elevating the Coach-Athlete Relationship: Reported Behaviors of Effective High School Athletic Coaches*. Washington: Hannah Owings Olson.
- Özşaker, M., Sarı, İ., & Omrak, H.** (2016). The importance of the quality of coach-athlete relationship for athletes' motivation. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3122-3129.
- Philippe, R. A., & Seiler, R.** (2006). Closeness, co-orientation and complementarity in coach-athlete relationships: What male swimmers say about their male coaches. *Psychology of Sport and Exercise*, 7(2), 159-171.
- Polat, S.** (2009). Organizational Citizenship Behavior (ocb) Display Levels of The Teachers At Secondary Schools According To The Perceptions Of The School Administrators. *Procedia Social and Behavioral Sciences*(1), 1591-1596.
- Rezania, D., & Gurney, R.** (2014). Building successful student-athlete coach relationships: examining coaching practices and commitment to the coach. *SpringerPlus*, 3(1), 380-387.
- Rieke, M., Hammermeister, J., & Chase, M.** (2008). Servant leadership in sport: a new paradigm for effective coach behavior. *Int J Sports Sci Coach*(3), 227-239.
- Rotenberg, K. J., Fox, C., Green, S., Ruderman, L., Slater, K., Stevens, K., & Carlo, G.** (2005). Construction and validation of a children's interpersonal trust belief scale. *British Journal of Developmental Psychology*, 2, 271–292.
- Rottensteiner, C., Konttinen, N., & Laakso, L.** (2015). Sustained participation in youth sports related to coach-athlete relationship and coach-created motivational climate. *International Sport Coaching Journal*, 2(1), 29-38.
- Rousseau, D., Sitkin, S. B., Burt, R., & Camerer, C.** (1998). Not So Different After All: A Cross-Discipline View of Trust. *The Academy of Management Review*, 23(3), 390-399.
- Sanches, J. M., Borrás, P. J., Leite, N., Battaglia, O., & Lorenzo, A.** (2009). The coach-athlete relationship in basketball. Analysis of the antecedents, components and outcomes. *Revista de Psicología del deporte*(18), 349-352.
- Selağzı, S., & Çepikkurt, F.** (2015). Antrenör ve sporcu iletişim düzeylerinin belirlenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 11-18.
- Senjaya, S., & Pekerti, A.** (2010). Servant leadership as antecedent of trust in organizations. *Leadership Organ Dev*(31), 643-663.
- Sevim, Y., Tuncel, F., Erol, E., & Sunay, H.** (2001). *Antrenör Eğitimi ve İlkeleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Smith, B. E.** (2018). *An exploration of the collegiate coach-athlete relationship and its impact on female athlete attitudes and behaviors toward disordered eating and body image* (Doctor of Philosophy Thesis). James Madison University: VA.
- Stonebridge, I., & Cushion, C.** (2018). An exploration of the relationship between educational background and the coaching behaviours and practice activities of professional youth soccer coaches. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 23(6), 636-656. doi:<https://doi.org/10.1080/17408989.2018.1485143>
- TDK.** (2021). *Antrenör*. 03 02, 2021 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/>

- TDK.** (2021). *Güven*. 03 03, 2021 tarihinde www.sozluk.gov.tr
- Tepeköylü-Öztürk, Ö., & Soytürk, M.** (2019). Sporcu Algılarına Göre Antrenör İletişim Becerileri. *Manas Journal of Social Studies*, 8(1), 576-583.
- TFF.** (2020). *Türkiye Futbol Federasyonu*. Türkiye Futbol Federasyonu: <https://www.tff.org/>
- Tolukan, E., & Akyel, Y.** (2019). Futbolda Antrenör-Sporcu İlişkisi ve Sürekli Sportif Kendine Güven Üzerine Bir Araştırma. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 103-112.
- Txi, M. R.** (2019). The level of relationship between athletes and coaches among sport school students in Malaysia. *Jurnal Sains Sukan dan Pendidikan Jasmani*, 8(2), 42-49.
- Ulukan, H.** (2012). *İletişim Becerilerinin Takım ve Bireysel Sporculara Olan Etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Karaman.
- Üzüm, H., & Aycan, A.** (2019). Antrenör Davranışı Algısında Cinsiyetin Etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(1), 243-252. doi:<https://dx.doi.org/10.11616/basbed.v19i43676.500640>
- Üzüm, H., Karlı, Ü., & Yıldız, N. O.** (2018). Perceived Coach Attitudes and Behaviors Scale: Development and Validation Study. *Journal of Education and Training Studies*, 6(3), 160-169. doi:<https://doi.org/10.11114/jets.v6i3.3018>
- Vealey, R. S., Hayashi, S. W., Garner-Holman, M., & Giacobbi, P.** (1998). Sources of sportconfidence: Conceptualization and instrument development. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 20(1), 54-80.
- Vella, S. A., Oades, L. G., & Crowe, T. P.** (2013). The relationship between coach leadership, the coach-athlete relationship, team success, and the positive developmental experiences of adolescent soccer players. *Physical education and sport pedagogy*, 18(5), 549-561.
- Vieira, D. A., & Palmer, S.** (2012). The Coaching Skills Self-Efficacy Scale (CSSSES): A validation study among a Portuguese sample. *Coaching Psychologist*, 8(1), 6-11.
- Vieira, J. L., Ferreira, L., Cheuczuk, F., Flores, P. P., Vissoc, J. R., Rocha, F. F., & Vieira, L. F.** (2015). Impact of coach-athlete relationship on the collective efficacy of young volleyball players. *Revista Brasileira de Cineantropometria & Desempenho Humano*, 17(6), 650-660.
- Wachsmuth, S., Jowett, S., & Harwood, C. G.** (2017). Conflict among athletes and their coaches: what is the theory and research so far? *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 10(1), 84-107.
- Wachsmuth, S., Jowett, S., & Harwood, C. G.** (2018). On understanding the nature of interpersonal conflict between coaches and athletes. *Journal of sports sciences*, 36(17), 1955-1962.
- Whitmore, J.** (2002). *What is Coaching? An Extract from Coaching for Performance GROWing People*. Growing People, Performance and Purpose: <https://static1.squarespace.com/static/54b32dede4b0d2480d420a7a/t/55bedc05e4b036c52ebf0fb2/1438571525833/What%2520is%2520coaching.pdf>
- Worthy, K.** (2017). *The Coach-Athlete Relationship as a Predictor of SelfRegulation, Academic Self-Efficacy, and Aggression Among StudentAthletes with Exposure to Community Violence*. <https://scholarship.shu.edu/dissertations/2312>
- Wylleman, P.** (2000). Interpersonal relationships in sport: Uncharted territory in sport psychology research. *International Journal of Sport Psychology*(31), 555-572.
- Yang, S. X., Jowett, S., & Chan, D. K.** (2015). Effects of big-five personality traits on the quality of relationship and satisfaction in Chinese coachathlete dyads. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 25(4), 568-580.

- Yarımkaya, E., Akandere, M., & Baştuğ, G.** (2014). Effect of self-confidence levels of 12-14 years old students on their serving ability in volleyball. *Niğde University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, 8(2), 242-250.
- Yıldırım, F.** (2013). *Sportif sürekli kendine güven alt ölçeğinin uyarlanması ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerde sportif sürekli kendine güvenin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Mersin.
- Yıldız, S. M.** (2011). Relationship between leader-member exchange and burnout in professional footballers. *Journal of Sports Sciences*, 29(14), 1493-1502.
- Yılmaz, İ., Yoncalık, O., & Çimen, Z.** (2010). İletişim Becerisi ile Öğretimde Yeterlik Arasındaki İlişkinin Öğrenci Algularına Göre Değerlendirilmesi (Beden Eğitimi ve Spor Alanı). *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(4), 143-150.
- Yücel, M. G.** (2010). *Antrenör-Sporcu İlişisini Etkileyen Faktörler (Güreş Örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Zhang, Z., & Chelladurai, P.** (2013). Antecedents and Consequences of Athlete's Trust in the Coach. *Journal of Sport and Health Science*, 2(2), 115-121.
- Ziyagil, M. A.** (2020). Antrenörlük Mesleki Etkililiğinin 30978 Sayılı Antrenör Eğitimi Yönetmeliği. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 123-136. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/seder/issue/52104/703481>

EKLER

EK 1: Etik kurulu onayı

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

Sayı : 2021-54 03/03/2021
Konu: Başvuru Değerlendirme Sonucu

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Zafer DOĞRU

Etik Kurulumuza yapmış olduğunuz başvurunuzla ilgili kurul kararımız ve ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Başvuru Numarası	2021-15
Sorumlu Araştırmacı	Dr. Öğr. Üyesi Zafer DOĞRU
Araştırma Başlığı	Futbolcuların Antrenörlerine Güven Düzeylerinin İncelenmesi
Toplantı Tarihi	02.03.2021
Karar Numarası	2021-49

Araştırma başvurunuz etik açıdan uygun bulunmuştur.

Araştırmaya Kurum İzni/İzinleri alındıktan sonra başlanması uygun bulunmuştur.

Başvurunun, ekte belirtilen düzeltmelerin yapılması halinde tekrar değerlendirilmesine karar verilmiştir.

Araştırma projesi etik açıdan uygun olmadığından başvurunun reddine karar verilmiştir.

EK 2: 1-Bilgilendirilmiş gönüllü olur formu

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

LÜTFEN DİKKATLİCE OKUYUNUZ!

Bilimsel araştırma amaçlı ve detayları aşağıda yer alan bir çalışmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunmaktasınız. Bu çalışmada yer almayı kabul etmeden önce çalışmanın ne amaçla yapılmak istendiğini tam olarak anlamanız ve kararınızı, araştırma hakkında tam olarak bilgilendirildikten sonra özgürce vermeniz gerekmektedir. Bu bilgilendirme formu söz konusu araştırmayı ayrıntılı olarak tanıtmak amacıyla size özel olarak hazırlanmıştır. Lütfen bu formu dikkatlice okuyunuz. Araştırma ile ilgili olarak bu formda belirtildiği halde anlayamadığımız ya da belirtilmediğini fark ettiğiniz noktalar olursa araştırmacıya sorunuz ve sorularınıza açık yanıtlar isteyiniz. Bu araştırmaya katılıp katılmamakta serbestsiniz. Çalışmaya katılım **gönüllülük** esasına dayalıdır. Araştırma hakkında tam olarak bilgilendirildikten sonra, kararınızı özgürce verebilmeniz ve düşünmeniz için formu imzalamadan önce araştırmacı size zaman tanıyacaktır. Araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz takdirde formu imzalayınız.

1. ARAŞTIRMANIN ADI

Futbolcuların Antrenörlerine Güven Düzeylerinin İncelenmesi

2. KATILIMCI SAYISI

Bu araştırmada yer alması öngörülen toplam katılımcı sayısı 296'dır.

3. ARAŞTIRMAYA KATILIM SÜRESİ

Bu araştırmada yer almanız için öngörülen süre 10 dakikadır.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, futbolcuların antrenörlerine güven düzeylerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesidir. Antrenöre güven ile ilgili olarak araştırmacılara ve konu ile ilgili profesyonellere tavsiyelerde bulunmaktır.

5. ARAŞTIRMAYA KATILMA ve ÇIKARILMA KOŞULLARI

Bu araştırmaya dahil edilebilmek için sahip olmanız gereken koşullar şu şekildedir;

Araştırmaya dahil edilme kriterleri:

- Veli/vasi olur formunu imzalamak,
- Gönüllü olur formunu imzalamak,
- Kişisel bilgi formunu, antrenöre güven ölçeğini doldurmak,
- Samsun ilinde lisanlı futbolcu olmak

Araştırmadan dışlanma kriterleri:

- Veli/vasi olur formunu imzalamamak,
- Gönüllü olur formunu imzalamamak,
- Kişisel bilgi formunu, antrenöre güven ölçeğini doldurmamak,
- Samsun ilinde lisanlı futbolcu olmamak.

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırmada anket yöntemi ile veri toplanacaktır. Size uygulanacak veya sizin yapmanız gereken, verilecek olan formu ve ölçeği doldurmaktır.

7. KATILIMCININ SORUMLULUKLARI

Bu araştırmaya katılıma izin vermekle herhangi bir sorumluluk altına girmiş olmayacaksınız.

8. OLASI RİSKLER

Bu araştırmanın, bilinen herhangi bir riski bulunmamaktadır.

9. ARAŞTIRMAYA KATILIMIN OLASI YARARLARI

Futbolcuların Antrenörlerine Güven Düzeylerinin inceleneceği bu çalışmaya katkı sağlamış ve bilimsel verilerin elde edilmesine yardımcı olmuş olacaksınız.

10. GİDERLERİN KARŞILANMASI ve ÖDEMELER

Bu araştırmaya katılmanız için veya araştırmadan kaynaklanabilecek giderler için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Bu araştırmaya katılmanızla, araştırma ile ilgili çıkabilecek zorunlu masraflar tarafımızdan karşılanacaktır. Bunun dışında size veya yasal temsilcilerinize herhangi bir maddi katkı sağlanmayacaktır.

11. BİLGİLERİN GİZLİLİĞİ

Araştırma süresince elde edilen sizinle ilgili bilgiler size özel bir kod numarası ile kaydedilecektir. Size ait her türlü bilgi gizli tutulacaktır. Araştırmanın sonuçları yalnızca bilimsel amaçla kullanılacaktır. Araştırma yayımlansa bile kimlik bilgileriniz verilmeyecektir. Ancak, gerektiğinde araştırmanın izleyicileri, etik kurullar ve resmi makamlar bilgilerinize ulaşabilecektir. Siz de istediğinizde kendinize ait bilgilere ulaşabileceksiniz.

12. ARAŞTIRMAYI DESTEKLEYEN KURUM veya KURULUŞ

Araştırmayı destekleyen kurum/kuruluş yoktur.

13. ARAŞTIRMAYA KATILMAYI REDDETME veya AYRILMA DURUMU

Bu araştırmada yer almak tamamen sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılabilirsiniz. Araştırmadan çekilmeniz ya da araştırmacı tarafından çıkarılmanız durumunda da, sizle ilgili veriler bilimsel amaçla kullanılabilir.

14. ARAŞTIRMAYA KATILMA ONAYI

Yukarıda detayları yazılı olan ve tarafıma anlatılan bu araştırmada yer almak için araştırmacı Sayın Bekir YİĞİT tarafından "katılımcı" (denek) olarak davet edildim. Aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum, yazılı ve sözlü olarak bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Araştırmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilebilirim (Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak için araştırmadan çekileceğimi önceden bildirmemim uygun olacağına bilincindeyim). Araştırmaya katılmayı isteyip

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

istemediğime karar vermem için bana yeterli zaman tanındı. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda bana gerekli güvence verildi. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da bir ödeme yapılmayacaktır. Bu koşullar altında, bana ait bilgilerin gözden geçirilmesi, transfer edilmesi ve işlenmesi konusunda araştırma yürütücüsüne yetki veriyorum ve söz konusu araştırmaya ilişkin bana yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın büyük bir gönüllülük içerisinde kabul ediyorum. Bu formu imzalamakla yasaların bana sağladığı hakları kaybetmeyeceğimi biliyorum.

Bu formun imzalı ve tarihli bir kopyası bana verildi.

GÖNÜLLÜ		İMZASI
ADI SOYADI		
ADRES		
TELEFON		
TARİH		

ARAŞTIRMACI		İMZASI
ADI SOYADI	Bekir YİĞİT	
GÖREVİ	Yüksek Lisans Öğrencisi	
ADRES	Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı	
TELEFON		
TARİH		

EK 2: 2- Veli/Vasi Olur Formu olur

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ VELİ/VASİ OLUR FORMU

LÜTFEN DİKKATLİCE OKUYUNUZ!

Velisi/vasisi bulunduğunuz bilimsel araştırma amaçlı ve detayları aşağıda yer alan bir çalışmaya katılmak üzere davet edilmiştir. Bu çalışmaya katılımına izin vermeden önce çalışmanın ne amaçla yapılmak istendiğini tam olarak anlamanız ve kararınızı, araştırma hakkında tam olarak bilgilendirildikten sonra özgürce vermeniz önemlidir. Bu bilgilendirme formu söz konusu araştırmayı ayrıntılı olarak tanıtmak amacıyla size özel olarak hazırlanmıştır. Lütfen bu formu dikkatlice okuyunuz. Araştırma ile ilgili olarak bu formda belirtildiği halde anlayamadığınız ya da belirtilmediğini fark ettiğiniz noktalar olursa araştırmacıya sorunuz ve sorularınıza açık yanıtlar isteyiniz. Bu araştırmaya katılıma onay verip vermemekte serbestsiniz. Çalışmaya katılım **gönüllülük** esasına dayalıdır. Araştırma hakkında tam olarak bilgilendirildikten sonra, kararınızı özgürce verebilmeniz ve düşünmeniz için formu imzalamadan önce araştırmacı size zaman tanıyacaktır. Araştırmaya katılımı onayladığınız takdirde formu imzalayınız.

1. ARAŞTIRMANIN ADI

Futbolcuların Antrenörlerine Güven Düzeylerinin İncelenmesi.

2. KATILIMCI SAYISI

Bu araştırmada yer alması öngörülen toplam katılımcı sayısı 296'dır.

3. ARAŞTIRMAYA KATILIM SÜRESİ

Bu araştırmaya katılım için öngörülen süre 10 dakikadır.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, futbolcuların antrenörlerine güven düzeylerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesidir. Antrenöre güven ile ilgili olarak araştırmacılara ve konu ile ilgili profesyonellere tavsiyelerde bulunmaktır.

5. ARAŞTIRMAYA KATILMA ve ÇIKARILMA KOŞULLARI

Bu araştırmaya dahil edilebilmek için sahip olunması gereken koşullar şu şekildedir;

- Veli/vasi olur formunu imzalamak,*
- Gönüllü olur formunu imzalamak,*
- Kişisel bilgi formunu, antrenöre güven ölçeğini doldurmak,*
- Samsun ilinde lisanlı futbolcu olmak*

Araştırma dışı bırakılmanız durumunda da, o ana kadar elde edilmiş olan veriler bilimsel amaçla kullanılabilir. Aşağıdaki durumlarda, araştırmaya dahil edilmeyeceksiniz. Bunlar;

- Veli/vasi olur formunu imzalamamak,*
- Gönüllü olur formunu imzalamamak,*
- Kişisel bilgi formunu, antrenöre güven ölçeğini doldurmamak,*
- Samsun ilinde lisanlı futbolcu olmamak.*

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ VELİ/VASİ OLUR FORMU

6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırmada anket yöntemi ile veri toplanacaktır. Size uygulanacak veya sizin yapmanız gereken, verilecek olan formu ve ölçeği doldurmaktır.

7. KATILIMCININ SORUMLULUKLARI

Bu araştırmaya katılıma izin vermekle herhangi bir sorumluluk altına girmiş olmayacaksınız.

8. OLASI RİSKLER

Bu araştırmanın, bilinen herhangi bir riski bulunmamaktadır.

9. ARAŞTIRMAYA KATILIMIN OLASI YARARLARI

Futbolcuların Antrenörlerine Güven Düzeylerinin inceleneceği bu çalışmaya katkı sağlamış ve bilimsel verilerin elde edilmesine yardımcı olmuş olacaksınız.

10. GİDERLERİN KARŞILANMASI ve ÖDEMELER

Bu araştırmaya katılım için veya araştırmadan kaynaklanabilecek giderler için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Bu araştırmaya katılım sağlanması halinde, araştırma ile ilgili çıkabilecek zorunlu masraflar tarafımızdan karşılanacaktır. Bunun dışında size veya yasal temsilcilerinize herhangi bir maddi katkı sağlanmayacaktır.

11. BİLGİLERİN GİZLİLİĞİ

Araştırma süresince elde edilen bilgiler size özel bir kod numarası ile kaydedilecektir. Her türlü kişisel bilgi gizli tutulacaktır. Araştırmanın sonuçları yalnızca bilimsel amaçla kullanılacaktır. Araştırma yayınlansa bile kimlik bilgileri verilmeyecektir. Ancak, gerektiğinde araştırmanın izleyicileri, etik kurullar ve resmi makamlar bilgilerinize ulaşabilecektir. Siz de istediğinizde bu bilgilere ulaşabileceksiniz.

12. ARAŞTIRMAYI DESTEKLEYEN KURUM veya KURULUŞ

Araştırmayı destekleyen kurum/kuruluş yoktur.

13. ARAŞTIRMAYA KATILMAYI REDDETME veya AYRILMA DURUMU

Bu araştırmaya katılıma izin vermek tamamen sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer alınmasına onay verebilir, katılımı onaylamayabilir ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılma kararı verebilirsiniz. Araştırmadan çekilmeyi tercih etmeniz ya da araştırmacı tarafından araştırma dışında bırakılma durumunda da, o ana kadar elde edilmiş olan veriler bilimsel amaçla kullanılabilir.

14. ARAŞTIRMAYA KATILMA ONAYI

Velisi/vasisi bulunduğum yukarıda detayları yazılı olan araştırmada yer almak için araştırmacı tarafından "katılımcı" (denek) olarak davet edilmiştir. Aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum, yazılı ve sözlü olarak bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Araştırmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilme hakkına sahip olduğumu

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

BİLGİLENDİRİLMİŞ VELİ/VASİ OLUR FORMU

biliyorum (Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak için olası bir çekilme durumunda bunu önceden bildirmemim uygun olacağına bilincindeyim). Araştırmaya katılım konusunda karar vermem için bana yeterli zaman tanındı. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerin özenle korunacağı konusunda bana gerekli güvence verildi. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Araştırmacılar tarafından da herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. Bu koşullar altında, velisi/vasisi bulunduğum ve aşağıda ismi yazılı kişinin bilgilerinin gözden geçirilmesi, transfer edilmesi ve işlenmesi konusunda araştırma yürütücüsüne yetki veriyor ve söz konusu araştırmaya ilişkin bana yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın büyük bir gönüllülük içerisinde kabul ediyorum. Bu formu imzalamakla yasaların bana sağladığı hakları kaybetmeyeceğimi biliyorum.

Bu formun imzalı ve tarihli bir kopyası bana verildi.

GÖNÜLLÜ	
ADI SOYADI	
TELEFON	

VELİ/VASİ		İMZASI
ADI SOYADI		
ADRES		
TELEFON		
TARİH		

ARAŞTIRMACI		İMZASI
ADI SOYADI	Bekir YİĞİT	
GÖREVİ		
ADRES	Hitit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı	
TELEFON		
TARİH		

EK 3: 1- Kişisel bilgiler formu

Değerli Sporcu;

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Yanıtlarınız, gerçeği yansıtmaması ve güvenilir sonuçlar vermesi açısından çok önemlidir. Yanıtlarınızın samimi ve gerçekçi olmasını bekliyorum.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Bekir YİĞİT

Dr. Öğr. Üyesi Zafer DOĞRU

Bilgi Formu

Bu bölümde lütfen kişisel ve antrenörünüz ile ilgili bilgileri uygun şekilde işaretleyiniz/doldurunuz.

Sizinle ilgili bilgiler

Cinsiyetiniz	Kaç yıldır bu sporu yapıyorsunuz	Bu takımda kaçınıcı yılınız?	Antrenörünüzle kaç yıldır çalışıyorsunuz?
☐ Erkek	☐ <1	☐ <1	☐ <1
☐ Kadın	☐ 1	☐ 1	☐ 1
	☐ 2	☐ 2	☐ 2
Yaşınız	☐ 3	☐ 3	☐ 3
	☐ 4	☐ 4	☐ 4
(.....)	☐ 5	☐ 5	☐ 5
	Diğer.Yazınız (.....)	Diğer.Yazınız (.....)	Diğer.Yazınız (.....)

Takımınızın statüsünü işaretleyiniz. (Amatör Takım..... Profesyonel Takım)

Takımınızdaki statünüzü işaretleyiniz. (Amatör Futbolcu..... Profesyonel Futbolcu)

Antrenörünüzle ilgili bilgiler

Antrenörünüzün cinsiyeti	Antrenörünüzün kademesi	Kaç yıldır antrenörlük yapıyor?	Antrenörünüzün eğitim düzeyi nedir?
☐ Erkek	☐ 1. Kademe.	☐ 1	☐ Lisans
☐ Kadın	☐ 2. Kademe.	☐ 2	☐ Yüksek Lisans
	☐ 3. Kademe.	☐ 3	☐ Doktora
Antrenörünüzün yaşı	☐ 4. Kademe.	☐ 4	☐ Diğer. Yazınız (.....)
	☐ 5. Kademe.	☐ 5	☐ Bilmiyorum.
(.....)	☐ Antrenör belgesi yok.	☐ Diğer. Yazınız (.....)	
	☐ Bilmiyorum.	☐ Bilmiyorum.	

EK 3: 2- Antrenöre Güven Ölçeği

Lütfen, aşağıdaki ifadelere katılıp katılmama durumunuzu sayıları işaretleyerek belirtiniz.

Antrenöre Güven Ölçeği	Kesinlikle katılmıyorum							Tamamen katılıyorum						
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
1. Düşüncelerimi, hislerimi ve umutlarımı antrenörümle özgürce paylaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
2. Benim için kritik olan bir konuyu veya problemi ortaya koymada rahat olurum.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
3. Antrenörüm sporcularının yaptığı çalışmalarını takdir eder.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
4. Antrenörüm sporcularla ilişkilerinde adil olmaya çalışır.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
5. Antrenörümün güçlü bir adalet anlayışı vardır.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
6. Antrenörüm benim için neyin gerçekten önemli olduğuna dikkat çeker.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
7. Antrenörüm için benim ihtiyaçlarım ve isteklerim çok önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
8. Antrenörüm bana yardım etmeye isteklidir.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
9. Antrenörüm dürüstçe benimle ilgilenir.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
10. Antrenörüm her zaman bana gerçeği söyler.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
11. Antrenörümün oturmuş ilkeleri onun davranışlarını belirler.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
12. Antrenörümün sahip olduğu değerleri beğenirim.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
13. Antrenörüm, performansımızı artıracak özel yeteneklere sahiptir.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
14. Antrenörüm, antrenörlük görevini yapma konusunda çok yeteneklidir.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
15. Antrenörüm yapmaya çalıştığı işlerde başarılı biri olarak bilinir.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
16. Antrenörümün sahip olduğu yeteneklerden eminim.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
17. Antrenörüm, yapılması gereken iş hakkında çok fazla bilgiye sahiptir.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
18. Bu takıma girdiğimden beri kişisel değerlerim ve antrenörümün değerleri birbiriyle benzer hale geldi.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
19. Kendimi antrenörümle özdeşleşmiş hissediyorum.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
20. Antrenörümün verdiği görevleri tamamlamak için antrenörümle iş birliği yapmaya hazırım.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
21. Antrenörümle iletişim kurmaya hazırım.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
22. Takımımızın bu sezon başarıları vardır.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
23. Takım şu ana kadar büyük ölçüde sezonun hedeflerini gerçekleştirdi.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
24. Önceki sezona göre performansım gelişti.	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7

